

શ્રી પૂજાર્ચન જૈન અથમાળા

૧ સુતનિષાત	૧-૦-૦
એ સુતસિદ્ધ જોડમયનો ૧૪૩૧ી અનુવા	
૨ ભગવાન પુણ્યના પચાસ ધમનવાદ	૧-૦-૦
મહિમ્નિકાર ના પ્રથમ ૫ સવારો	
૩ ભગવાન મહાપીરનો ધમકથાઓ	૧-૦-૦
નાથ ધ પાઠાતુલ નો ૩૪૩૧ી અનુવા	
૪ ભગવાન મહાપીરનો દસ ઉપાસકો	૦-૮-૦
વાસન લાતુલ નો ૩૪૩૧ી અનુવા	
૫ જૈન દિગ્ધે પ્રજ્ઞાચય વિચાર	૦-૫-૦
સ્વતંત્ર નિબંધ	
૬ ન મતિ પ્રતેરણ	૧-૮-૦
પૂર્વ ૩૪૩૧ી અનુવા દિગ્ધાન ઇ	
૭ નિવાસનકથાસમૂહ	૧-૮-૦
પ્રાપ્ત વાસન કોષ્ટ ડિગ્ધાન સાં	
૮ શ્રીમદ્દત્તી છાવનયાના	૦-૮-૦
શ્રીમદ્ રાજમન્તી છાવનકા	
શ્રી રા/ચંદ્રના વિચારરત્નો	૦ ૧૨ ૦
તેમના લખાણમાંથી વિચારવાર વારવેદા જનરા	
મહાપીરરવામીનો સયમધમ	૧-૦-૦
૧ સ્ત્રીચૂરણ નો છાવાનુવા	

૮

પ્રાસિન્ધાન
નવછવન કાર્યાલય
અમદાવાદ અને સુબર્ધ ૨

શ્રી પૂ. તથાઈ જૈન યથાગ - ૧૧

મહાવીરસ્વામીનો આચારધર્મ

[જૈન આચાર્ય આચાર્યજીના હાથાનુષા]

સપા ૬

ગોપાનવરસ હાથાઈ પટેલ

‘ નેવ મય લોગ બદમાકુલેજા ’ ।

“ મનુષ્ય અન્ય પ્રાણીઓની બાબતમાં જે રહાર ન રહેવ સુ. ૧-૨૨.

પ્રામિ-થાન

નવજીવન કાયાવય

અમદાવાદ અને સુ. ગઈ ૨

પ્રકાશક કે. વે. સી. દેસાઈ પટેલ
નવી કૌનસલિંગ ૫ રેલ મહા
અમ ૧૧

માન પટેલ સી ૧૬ ૨

બાર બાના

મુદ્રક બાલુભાઈ મનલાલ દેસાઈ
મણિ મુદ્રણાલય અમ ૧૧

આચાર્યમસૂત્રના અત્યાગ્રમ્ય મે ગૂજની
 અનુવાદો બહુ પડી ચૂક્યા છે એક માત્ર જ પહેલા
 (ઈ. મ. ૧૯૦૧, ખી. ૭ આગતિ) પ્રો. ગ્વરુભાર્તિ તન્કથી,
 અને બીજો (માત્ર પહેલા બહુ જ) યોગ જ મમ્ય
 પહેલા (ઈ. મ. ૧૯૩૬) 'મહાવીર માહિત્ય પ્રકાશન મંદિર'
 તન્કથી અને અનુવાદો મૂળના ગદ્ય અનુવાદો છે
 પરંતુ શાસ્ત્રાત્મા જ જણાવે તેમ, આ અનુવાદ
 પાયાનુવાદો ને રીતે તેમનાથી ભુલે પડે છે

મૂળકૃતિના અનુવાદો ની પેઠે આમા પણ પુસ્તકને અને,
 મૂળમાંથી કેટલાક સુખાસ્તિ ચૂકીને, ગૂજની ભાગ્ય
 નાથે મૂક્યા છે તથા અભ્યાસીને ઉપયોગી થાય નહીં દૂર
 મુનિ પણ આપી છે

આશા છે કે, આ અનુવાદ તથા તેની પદ્ધતિ
 વાચકવર્ગને ઉપયોગી થઈ પડે

આચાર્યગણસૂત્રા અત્યાજ આગમ્ય જે ગૂઢાતી
અનુવાદો બહાર પડી ચૂક્યા છે એક બાજુ જ પહેલા
(ઈ મ ૧૯૬૬ બીજી આવૃત્તિ) પ્રો. જ્વલમ્ભાર્તી તરફથી,
અને બીજી (માત્ર પાંચ બહાર જ) યોના જ મમ્ય
પહેલા (ઈ મ ૧૯૭૬) મહાવીર માહિત્ય પ્રકાશન-મદિરા
તરફથી અને અનુવાદો મૂળના સંગ્રહ અનુવાદો છે
પરંતુ સંસ્કૃતમાં જ જણાયું તેમ, આ અનુવાદ
બાબતના હોર્ડ તે રીતે તેમનાથી ભુલે પડે છે

સૂત્રકર્તાના અનુવા ની પેઠે આમા પણ પુસ્તકને બંધ,
મૂળમાંથી કેટલાક મુલાખિતો ચૂકીને, સુત્રકર્તાના બાવાઈ
માથે મૂક્યા છે તથા અભ્યાસીને ઉપયોગી થાય તેવી ટૂંક
સમિ પાઠ આપી છે

આશા છે કે, આ અનુવા તથા તેની પદ્ધતિ
વાચકરને ઉપયોગી થઈ પડશે

પોદ્ધાન

૬

આચાર્યજીએ જોના હોય તેમજ મોટી પતેલુ ગણાય
 કે માત્ર કમની દૃષ્ટિએ નહિ, મનની નહિએ પણ
 મહાવીર પછી જોતુ વા. ના પતી પ પગમા હટા અને
 મહાવીર પછી માત્ર ૧૭, ૧૮ થોડા શ્રી ભદ્રાદેવશ્રીએ
 (આચાર્યજી ઉપ ની પેલની નિષ્ક્રિયા) જણાવુ છે
 આચાર્યજી જાણ વગર નુકસાનકારી.

સ્વયં ચ મયસાચાર્યજી ચ મયા વચનમ્ ॥

‘બારેય અગામી અચાર્યજી એ પ્રથમ છે તેમા
 મોદતો ઉપાય વશ વેત છે અને તે જ તમામ શાસ્ત્રમાં થોડા
 સારક છે

વળી તે જણાવે ‘ત્રીસ તીથ’ કરેએ પણ ચોતાર
 તીથ પ્રવર્તાવતા આચાર્યજી પ્રથમ પ. આપ્યું છે અને

અ ૧૧ ના ૪ ન ૩૧ તે ૪૪૨૧૨) મધ્ય ઓળા
 આ ૩૫ રા - અ ૫ ૧૧ તના મા ૧ રુ ? તેના
 ૫ ની ૫૨૫ ૫૫ મમ ૮ તના મા ૩૫ રુ ૧ - તે પ્રમાણે
 આન મ તા ૩ ૩૧ રા - નિરા ૧

તના ૧૧ ના ૫૫ મમ ૩૧ રા રિખા ૧ મા વર ૩૧
 ન ૫ નુયોગ ગિતાનયો ૧ અ ૩૨ ૧ નુયોગ
 અને ૫ ૧ નમ ૧ તના અત્મા વગરે ૫ મા - તત્વા - તો
 અનુ ૧ ૧ અન ૧ મીમા ૧ ૧ ૫ નુયાગ તને મા
 ૧ નમ ૫ મા નવવાન નમ ૩૫ ૧૧ ડે મને મૌલ
 અથે મા આનમ ૧ ૧ ૫ ૧૫ ડે મુજકૃતિગ
 ૧ રેમા આનમ ૧ ૧ ૫ ૧૫ ડે મુજકૃતિગ
 ૧ રેમા આનમ ૧ ૧ ૫ ૧૫ ડે મુજકૃતિગ

ખમે ૧ ૧૦ નમ ના પામ ૧ વગ ન ગણિત એ
 અનિત નુયાગ મુજકૃતિ ૧ ૧૧ અથેને તિય
 ગણિત નુયાગ ૧૧ રુમાય

તિયાકો ૧ ૫ ૧ ૧ નામ અ બકે બુનુયોગ
 મૌલોના વિનયપિ ના આવે વિરય આવે ડે

અનિત ૧ એનિદામિ ૧ અથ તોને મમલ એ
 ગિતાનુ ૧ ૧ અથવા ૫૫ મમલ નુયાગ મૌલોન મુજકૃતિ મા
 અથે વિરય આવે ડે ઉત ૧૫૫૫ વગેરે અથમા
 આ વિરય ૧

ધીમ ૧ ૧ ૧ ૧ વિનય વિર ૧ મના જાણવે
 ૧ ૧ ૧ ૧ મમલ મમલ મમલ મમલ તે આનુયાગ
 વિરય એ ૧ ૧ ૧ ૧ પ્રમદી મમલ મમલ મમલ મમલ
 ૧ ૧ ૧ ૧ વિરય એ ૧ ૧ ૧ ૧ મમલ મમલ મમલ મમલ

તો ધર્મ-ધાતુયોગ વિષય વેદોગ્ય છે અને જુદા જુદા નયુ
રેખા, તે ગતિ નાનુમાલ વિચાર વેદ યાગ્ય છે

આચાર્ય ભગવદ્ગીતા ચ ૧૩ ધાતુયોગમા સમાવેશ ૮ રામા
આવે છે ધાતુયોગની નીચાકેર જણાવે છે ' ન ભક્તિ ધાતુ-
યોગ જ યાગે સોગેમા પ્રધાનતમ છે નાગ , બીજા યોગો
તેને અધે જ છે કહ્યું છે કે

ચરણરટિ, નિદેહ જર્ણદર નિલિન બાહુગમિ નિરા
દમજમોજા દમજમુદ્ગમ ચરણુ નુ ।

અ ધાતુયોગના નાન કોવરા માટે જ મીઠા રાગ
યોગો છે ધાતુયોગની મનનુદ્ધિ થાય છે અને જેનું રાગ
(શ્રદ્ધા — ચિ) સુદ્ધ છે તે જ આચાર્યને નયન છે '
ગાથાએ પણ તેથી જ આચાર્યને મૌની પ્રથમ નયુ છે

૨

આચાર્ય ભગવદ્ગીતા મે ખજમા વેલી નાખરામા આનુ
છે તેમા પહેલા ખજનુ નામ જ આચાર્ય ' ઠ ન્યાયે
બીજાનુ નામ આચાર્ય છે ' અમ નો અર્થ જાણના
નિર્મુક્તિમા અને ધાતુયોગ મને કહ્યું છે કે ' પહેલા
ખજમા જે વાનો વહવાની હી મર્તિ હાય, અથવા જેનો
વિનાશ - વે જ મી નાય તે રાતોનો અમ - ખજમા
સમાવેશ કે નામા ના યોગ ' નિર્મુક્તિ માં તો એટલે
સુધી કહ્યું છે પહેલા ખજના નવ અધ્યયનો જેનો જ
આચાર્ય અથ છે બીજા ખજના અધ્યયનો નો શિષ્યોના
હિનને ખાતર, અર્થનો નયુ વિગત કહ્યા રાગજ
સ્થિતિગએ પડતા ખજમા અધ્યયનોમાથી પ્રવિબક્ત થા

૭૧ મીઠા ગાંધે તે ૩૦ ઠ મૂળ લે (અધ્યાગમ)
 તે સ્વપ્નચક્ર ૧ મના નવ અધ્યયનોર જ છે અને
 તેમા ૧૮ પે છે પત્રીથી બીજી ખ ની માગ
 ચુ મ (૧) તથા ચમી ચૂડપે નિગીચ (સુત)
 ૧૧ ના કેવ ન ત થ મોગ ચાચ

ઉપ ૭ મુ તુ તેમ પહેલા ખજના નવ અધ્યયનોને
 પૂરવચ અધ્યયન ૭ રમા ન લે છે ૨૧મું કે તેમા
 ૬૫ ન ૧ નિરાશન છે પુસ્તિકા ના જલ્દાન્યા પ્રમાણે
 મ ગા મેટલ લાઈ ની ઓળખાતા લોકોની અચા
 નહ તમજ અનતી ૩ ના બસ્તિનિરાધ (ઉપચ
 અયમ) પત નહિ પ ત ૨ માગેર મ પૂ ૧ મયમ
 એટલ ૮ તના ૮ રમ અનુમત મ પૂર્વ મોક્ષમાગનો
 મુખારેશ ધામ ૯ ૧ ૧૩ અધ્યયનોનો વિચાર જના જ
 લી ખતરી ૬ ૧ છે ગીકામગના સખોમા નવે
 અધ્યયનનો વિચાર ૧ રીએ તા પહેલા અધ્યયનમા
 દુન રી દિમાના ત્યાગનુ વિધાન છે પગુ દુવોન અખિત્ત
 ગાળા વિના તમની લિમોનો ત્યાગ ન ચર્ચ શકે માટે તેમા
 દુવાનુ અખિત્ત તથા નેમના જુમાજુમ વચ્ચે પશુ વગેરેના
 છે મી ન અધ્યયનમા તા કેવી રીતે અધિવિધ કમવી

૧ રીક ૧૨ ને નવ અધ્યયનોના કયા કય કે ચાત્ર ઉપરથી
 બીજાનુ તે તે અધ્યયન વિચારવા મા આ જુ છે, તે વિચારવાર
 જાણારે ■

૨ ૫૩ હરિષેના નિમ્ન પાચ મહાવેગનુ પાવન કામ
 કાપ, ૧ અને મદ્દ એ ચાગ હાથેના જલ તથા મન વચન
 અને ૩૫ની વિશદિ — એ સવમતા સનગ ૪૩ રા છે

જ વાય છે, અને તેમાંથી કેમ કરીને છુટી રહે, તે જતાવ્યું છે ત્રીજામાં, મયમમાં સ્થિત થવા અને કપાયા છૂતવા ઇત્યાદિ ઇત્યાદિ મુમુક્ષુએ, અનુભવે પ્રતિકૂળ વિધો કે મકે મહન કરવા જોઈએ, એમ જણાવ્યું છે ચોથામાં મુમુક્ષુએ તાપમો વગેરે 'કષ્ટતપ' આચનાગઓનું અષ્ટગુણુ ઐશ્વર્ય જોઈને પણ દુઃખ મમ્યત્વવાળા બનવું, એમ કહ્યું છે પાંચમાંમાં, અમાર વસ્તુઓનો ત્યાગ કરી લોકના માર્ગપ મમ્યગ્ જ્ઞાન, દર્શન અને આગ્નિ એ ગ્તનત્વ મેળવવા ઉદ્ધત થવું એમ જણાવ્યું છે છઠ્ઠામાં, મુમુક્ષુએ નિસ્રગ થઈ, અપ્રતિમદ્ થવું એમ કહેવામાં આવ્યું છે સાતમાંમાં, મયમીને કલમિત મોહથી થતા પરિવદ્ ઉપસર્ગ વગેરે આવી પડે તો પણ તેણે તે બગમર મહન કરી લેવા, એમ કહ્યું છે આઠમાંમાં, વિદ્ન રોગ, કે વૃદ્ધાવસ્થાથી મયમધર્મનું પાલન શક્ય ન રહે, તો શરીરનો ત્યાગ કેવી રીતે કરવો તે જણાવ્યું છે તથા નવમાંમાં, આડે અધ્યયનોમાં જખાવેનો અર્થ મહાવી શ્વામીએ પોતાના છૂનનમાં કેવી રીતે આચર્યો હતો તે, માધના પ્રાત્માહન માટે રજાવ્યું છે

આમ પહેલા ખંડમાં આઠાદી માધકની મ પૂર્ણ માધનસામગ્રી વિગતથી અને વિગ્તાગ્થી વર્ણવી બતાવી છે તેની ભાષામાં પ્રમાદ છે, ઉગ્રધ છે અને દૃષ્ટાની નવીનતા છે મોટા મધના 'જડ અને વદ' ગેગાને નિયમનમાં ગખવાને તેનાથી રોજ થના મામાન્ય તેમજ ગભીર દોષોની વિગતો અને તેમના પ્રાયશ્ચિત્તોના ઉલ્લેખક વિધાનો તેમાંથી જેમ અમુક માગે જઈને આવેને માલુમ થીજ જવા ઇચ્છનારને, મહનમધી તથા બારીકમધી તે માર્ગનું

જે મત્યોનું પ્રતિપાદન કર્યું છે, તે સત્યને આચરણની વિગતોમાં ઉના વાની આભાવિત અર્થ ન હોય તેવા રોગને એ ન્યૂન ગાદી કેની આપવાની હોય એ નતિ તેની બાની ચારી છે તેની પામે જાણે પોતાનું સ્વતંત્ર ધર્મન પાડી નથી નથી તે અમુ- નિયમ બાધી, તેના મમર્થનમાં હમેશાં કરે છે ' જાનુ - તેમ ન ક રામા કેવળી ભગવાને ધણાં હોયો મતા રા છે ' તેથી જ 'દસી- વાગ માર્ક ડાર્ક નિયમની માન્યતામાં કે તેની પાડગ દેરી દેખાતી ભાવનાની માન્યતામાં આપણને આશંકા થાય છે. અથવા આઘાત પાડી પડેલો છે માર્ક પા. વિશાળ ભાવનાને ન્યૂન વિધિ- નિયમોમાં બાધવાનો પ્રયત્ન થાય તે કાર્મિક પ્રમતો એવા આત્મા વિના ન હોઈ કે જ્યાર ને ભાવનાનું વિપરીત અથવા હાન્યનક સ્વરૂપ જ માળી હું

પરંતુ તે વાન ત્યાજ પડતી મૂકીએ એ ખડમાં જે વર્ણન છે તે ઉપરથી જૂના મમર્થના જૈન ભિન્નમ ધનો અને તેની ચયાનો આખળને પૂતો ખ્યાન મળી જો છે અન્યામી વાચક, એ ખડના નિયમો વગેરેને મૌદ્ધમ ધના નિયમો અને ચયો માટે મગખાવવાનો પ્રયત્ન કયા વિના નહિ હે

ધણા સુત નિચાગકોની હરે માન્યતા થતી નય છે કે વૈદિક, બૌદ્ધ અને જૈન ધર્મો એ જુદા, સ્વતંત્ર કે વિરોધી

૧. જેનું પ્રામાણિક તથા વિજ્ઞાનવાર વલન, હરે મૂળરતી વાયકને મૂળગત વિદ્યાથી કે સિદ્ધ કરેલા, અન્યાયક ધમાનને કોસમ્બીના "બૌદ્ધધર્મનો પરિચય" નામના પુસ્તકમાં, સુવચન થયું છે

૧ મો તેવાને ૧૦૦ વસ્તુ એ જ ધર્મની ત્રણ રાખાઓ
 ૨ તેમના ૨૦૦૦ દાસિ મિલિતોમાં અને દેખીતો બેઠ
 ૩ વિરોધ ક્રમ પાત્ર તિ- મિલિતમાં અને
 આધ્યાત્મિક હિતિ ૨૦૦૦ કરવાના આચારમાં તરવત
 એવી એકતા છે કે તેમના પાપ વિગત મમત શમતો
 ૪થી ગિજ્ઞાની આત્મા વિગત પાત્ર ગિજ્ઞાની એવા
 ૫૬ એ તેના તિ- તેવાને ૨૦૦૦ તરવતી અમુક બાણુઓ
 ઉપર જા મૂલ્ય ૧૦૦૦ જેવા છે અને માધન-
 ગામની વાત કરી તો આવા આપબને શુ, તે
 વખતની નામગીરીના જ ન મહાપુરુષેન દરન અને
 ઉપેક્ષા એવા બધા સિધ્ધિ તથા સત્તાના જ લાભ
 દર્શા કે તે વિના મહાન તેમને અનુમતિ મહી મહી હતી
 શુદ્ધ અને મહાનીયના ઉપદેશ પ્રમાણે તરવતી એ તે પાત્ર,
 તેમજ બી ૧ મત પુત્ર દરે જ તેમ વિવેક વૈગમ્ય સમ,
 દમ અપ્રમાદ વોરનો જ ઉપદેશ આપ્યો હતો
 આચાર્યમાં (૧-૧૮૪) ન્યા ધર્મ ઉપદેશવાની વાત આવે
 છે ત્યા નામુ જાણ-શુ છે, જૂનમાં ૧૦૦૦ સ્વરૂપ
 વિચારી શક્તિ કેમકે ઉપદેશ, નિવાસ નૌચ સમુદાય
 નિરખિમાનતા, અપ્રતીપક્ષ અને અદિસા રૂપી ધર્મ
 તેને ઉપદેશો અને તેના મમતમાં જાણ્યું છે કે એ
 પ્રમાણે ધર્મને દેવો બિહુ પોતે તરવતીમાં પડતો નથી કે
 બીજો તરવતીમાં નાખતો નથી તથા મહી જૂન પ્રાણીને
 પાત્ર પી ૧ કે નો નથી આવે ઉપદેશ મહામુનિ દુષ્મા
 પોતા મર્વ જૂન પ્રાણીઓને અમલીત બેની પેટે સરજરૂપ
 શાવ છે મુમત્ત તરવતી ૧૦૦૦ કરીને આમ-

જાતામારી બંને માર્ગને ધર્મપરિવર્તન કારી રાક્ષય
 આના ભક્ત આપુ જે જાઓ, ત્યાં તમને દાનિક
 ચચાનો નવનેત નાદિ મગ પરતુ આધ્યાત્મિક હૃદયમા
 ઉપયોગી એની ઉપગ્રી મધી બાગતોનો ઉપેન પહેરેથી છેડે
 મુધી મળશે માત્ર કટલા પાંખાવિક રાત્રે બંધાયા
 હશે એટલું જ અને અનિમ મુખ ફાના સર્જનના જે
 રાખે તેમા મગ છે, તે તો ઉપનિષદના કે અલ્પ વેદાનના
 મિદ્ધાતો કેના અથા મળતા આવે છે? ૨૧ની એકતા
 અનેતા દૃઢ નિત્યતા ૨ પાંખામી નિત્યતા, જગતનુ
 મત્તવ કે મિધ્યાત્વ, એ મધા રાનિક બંને ત્યાં મ્યા
 ડાખિયુ પણ મરી રાકે છે?

અને આગળ જલ યુ તે પ્રમાણે, આચારાગમા જ
 મહાવીરના મોનાના રાક્યો મત્રદાયા છે એવો મભવ નવ
 મામે ગળીએ, તો પછીના શોકોએ ગમે તે બધું હોય,
 પણ જેન માગે કેવય પ્રાપ્ત કરના પુરુષની વાણી
 ઉપનિષદના નાગિની વાળીથી મ્યા જગત બુદ્ધી પડે છે?
 એ વાક્યો અરી નામને વિગ્રીશુ

તુમસિ નામ સથેન જ હવ્યવિ મગસિ, તુમસિ નામ સથેન
 ન જાવ્યવ્યવિ મગસિ. પરિવાયવ્યવિ. પરિષ્લવ્યવિ.
 રાવ્યવિ. અત્રુ ચય પટિયુદ્ધવીરી તમ્હા ન હતા નવિ ઘાયા।

"જેને તું હણવા માગે છે, તે તું જ છે જેને તું પગિતાપ
 ઉપજનવા માગે છે, તે પણ તું જ છે જેને તું દયાવા
 માગે છે તે પણ તું જ છે તથા જેને તું માગી નાખવા
 માગે છે, તે પણ તું જ છે આમ જાણી, અમલું માખમ
 'તારને હણુનો નથી કે હણાવનો નથી' સુ ૧૬/

અવદ્ નામનરુણમ્ વદ્મનં વિવસ્વાયનં સવં સમં નિયં નિ
 તદ્વા જલ્પં ન વિચ્છં મદ્ તદ્ ન ગદ્ધિગાં । આણ કાળ્યાણમ
 ભેરુત્ । સુ ન રીદ્ ન હમ્ ન વ ન રુતે ન ચરુતમં ન
 વાદમન્તુ ન વિન્દે ન ચાન્ત ન હૃથી ન પુસ્ત ન અગટા વર્ષિ ।
 રમે હામા ન વિચ્છાં તદ્વી સમા અવધમ્ પાં નરિય ।

મમ પુરુ । જ મમ ખના મામ ને ઓડી ગી જન
 " સખા ત્યાથી સખી મે છે ત્યા મે નર્ક પદાચનો
 ન્યા, અત શુદ્ધિ પેમી હમી નથી તે મનુષ્ય જો જાડા
 રા. ૭ જેની કોઈ મી. રાતિગ નથી એવા અતિ
 મ નત તે મલે છે તે હામે નથી દુઃખ નથી ગેડ
 થી રમ નથી આમ નથી મજામ નથી મતો
 નથી લીગ નથી તે નથી પીતે નથી ખાતા નથી
 હમ થી નથી દુઃખ થી નથી આ નરી પૂર । પી નપુમક
 પા નથી ત નત હે વિગત છે તેત મી ઉપમા નથી
 તે અપી મત ૭ ત । લીત લાવાથી તને કા
 ઉપમા નથી મ ૧૧

અનુક્રમણિકા

નિવંત	૭
કોશિકા	૧
ખંડ ૧ શ્લોકો	
૧ દિવાની સમજ	૩
૨ શ્લોકનિર્ણય	૧૩
૩ મુખ અને નામ	૨૫
૪ સમ્યક્તા	૩૩
૫ ગોપાલ	૪૬
૬ અનામ	૪૮
૭ મદાપરિણા	૫૦
૮ વિમોહ	૫૦
૯ બનવાન મદાવીરનું વર્ણ	૭૩
ખંડ ૨ શ્લોકો	
૧ નિર્ણય	૮૩
૨ માર્ગ	૧૦૮

3	ਮੁਸਾਫ਼ਰੀ	122
4	ਭਾਗ	122
5	ਵਸਤੂ	127
6	ਪਾਤ	134
	ਮੁਸਾਫ਼ਰ	137
7	ਮੁਸਾਫ਼ਰੀ ਦਾ ਸਥਾਨ	142
8	ਦੇਵਾ ਗਾਥਾ ਆਗੇ ਦੀ ਭਾਗ	143
9	ਮਨੁੱਖੀ ਦਾ ਸਥਾਨ	144
10	ਮਨੁੱਖ	145
11	ਮਨੁੱਖ	146
12	ਮਨੁੱਖ	147
13	ਮਨੁੱਖ	148
14	ਮਨੁੱਖ	149
15	ਮਨੁੱਖ	150
16	ਮਨੁੱਖ	151
17	ਮਨੁੱਖ	152
18	ਮਨੁੱਖ	153
19	ਮਨੁੱਖ	154
20	ਮਨੁੱਖ	155
21	ਮਨੁੱਖ	156
22	ਮਨੁੱਖ	157
23	ਮਨੁੱਖ	158
24	ਮਨੁੱਖ	159
25	ਮਨੁੱਖ	160
26	ਮਨੁੱਖ	161
27	ਮਨੁੱਖ	162
28	ਮਨੁੱਖ	163
29	ਮਨੁੱਖ	164
30	ਮਨੁੱਖ	165
31	ਮਨੁੱਖ	166
32	ਮਨੁੱਖ	167
33	ਮਨੁੱਖ	168
34	ਮਨੁੱਖ	169
35	ਮਨੁੱਖ	170
36	ਮਨੁੱਖ	171
37	ਮਨੁੱਖ	172
38	ਮਨੁੱਖ	173
39	ਮਨੁੱਖ	174
40	ਮਨੁੱਖ	175
41	ਮਨੁੱਖ	176
42	ਮਨੁੱਖ	177
43	ਮਨੁੱਖ	178
44	ਮਨੁੱਖ	179
45	ਮਨੁੱਖ	180
46	ਮਨੁੱਖ	181
47	ਮਨੁੱਖ	182
48	ਮਨੁੱਖ	183
49	ਮਨੁੱਖ	184
50	ਮਨੁੱਖ	185
51	ਮਨੁੱਖ	186
52	ਮਨੁੱਖ	187
53	ਮਨੁੱਖ	188
54	ਮਨੁੱਖ	189
55	ਮਨੁੱਖ	190
56	ਮਨੁੱਖ	191
57	ਮਨੁੱਖ	192
58	ਮਨੁੱਖ	193
59	ਮਨੁੱਖ	194
60	ਮਨੁੱਖ	195
61	ਮਨੁੱਖ	196
62	ਮਨੁੱਖ	197
63	ਮਨੁੱਖ	198
64	ਮਨੁੱਖ	199
65	ਮਨੁੱਖ	200
66	ਮਨੁੱਖ	201
67	ਮਨੁੱਖ	202
68	ਮਨੁੱਖ	203
69	ਮਨੁੱਖ	204
70	ਮਨੁੱਖ	205
71	ਮਨੁੱਖ	206
72	ਮਨੁੱਖ	207
73	ਮਨੁੱਖ	208
74	ਮਨੁੱਖ	209
75	ਮਨੁੱਖ	210
76	ਮਨੁੱਖ	211
77	ਮਨੁੱਖ	212
78	ਮਨੁੱਖ	213
79	ਮਨੁੱਖ	214
80	ਮਨੁੱਖ	215
81	ਮਨੁੱਖ	216
82	ਮਨੁੱਖ	217
83	ਮਨੁੱਖ	218
84	ਮਨੁੱਖ	219
85	ਮਨੁੱਖ	220
86	ਮਨੁੱਖ	221
87	ਮਨੁੱਖ	222
88	ਮਨੁੱਖ	223
89	ਮਨੁੱਖ	224
90	ਮਨੁੱਖ	225
91	ਮਨੁੱਖ	226
92	ਮਨੁੱਖ	227
93	ਮਨੁੱਖ	228
94	ਮਨੁੱਖ	229
95	ਮਨੁੱਖ	230
96	ਮਨੁੱਖ	231
97	ਮਨੁੱਖ	232
98	ਮਨੁੱਖ	233
99	ਮਨੁੱਖ	234
100	ਮਨੁੱਖ	235

હિમાની સમજ

ત્રી મુખમસ્વામી કહે છે

હે આયુષ્મન ૪ મુખામી ! મહાવીર ભગવાને કયુ છે કે, જગતમા ટેટનાય લાગેને એવી ખગર નથી હોતી કે પોતે કયાથી આવેના છે અને કયા જવાના છે પોતાનો આત્મા જન્માન્તરમામી છે કે નહીં, તેમજ પોતે મણુ હતા અને હવે પડી ચુ થવાના છે એ પણ તેઓ નથી જાણતા હોતા [૧૩]

પરંતુ ટેટવાક લોખ, મહજ્જમ્ભુતિથી^૧ કે શ્રીમતના કહેવાથી, પોતે કયાથી આવ્યા છે કે કયા જવાના છે તે જાણતા હોય છે પોતાનો આત્મા જન્માન્તરમામી છે, તે વિરિધ દિશાઓમાં કે યોનિઓમાં (કર્મીનુસાર) ભટક્યા કરે

૧ આત્મા ઉપરથી અતસાચક કમે ૨ થવાથી યથેકુ ત્વામાચિક નનિરમસલક્ષણ

૧૭૧ પુરુષી ભરમા શુભપુરુષ બનાવેલી નિસંગતામા,
 ૧૭૨ પુરુષી આત્મા ૧૭૩ પુરુષી શિશુમયુષા અને
 ૧૭૪ પુરુષી નયનમા ૧૭૫ એક કારણ હરિયોનો
 ૫૧૪૫ કરી, અન્ન વસ્તુ જેઈ શકે ૩ [સુ ૧૬૭]

સોમે સર્વત્ર ખીન્ન પ્રાણોની હિંમ્મા કગ્તા હાય છે કે તેમને પરિતાપ આપના હાય છે એ વસ્તુ તેમને માટ અહિનકર છે એ સાચુ જ્ઞાન પ્રાપ્ત થનામા આરે આવનારી છે

ભગવાને આપેલી આ જમજતે મનમર મમજતા તથા અન્ય માટે હિંમ્મા થયેના એના કેવામએ ભગવાન પામેથી કે ભગવાનના માધુઓ પામેથી જાણ્યુ હાય કે, વિવિધ જીવોનો ધાત કરવો એ અથ (બધન) ^૧, મોહ કે, માર (મૃત્યુ) છે, તથા ન કે કે જે મુનિ આ જાણે છે, તે જ માયો કર્મજ છે અને જાણુસાની વસ્તુ પણ એ જ છે હે મયમોન્મુખ પુરુષા ! તમે ત્રીણવટથી વિચાર કરી જુઓ [૧૦૬]

મનુષ્યે અન્ન જીવોની બામનમા જે રકાર ન રહેતુ ^૨ જે અન્ય જીવની બામતમા જે રકાર રહે છે તે આત્માની બામનમા પણ મેઠકા રહે કે તથા જે આત્માની બામતમા જે કાર રહે છે, તે અન્ય જીવની બામતમા પણ મેઠરમાર રહે છે [૧૦૭]

સર્વત્ર જુદા જુદા જીવો રહેલા છે તે જીવમૂલને ભગવાનની આના અનુમાર ભગવાન જાણીને જાણકિત કરવો જેઓ વિવિધ જીવોનુ સ્વરૂપ જાણવામા કુશળ છે, તેઓ જ અહિંમાનુ સ્વરૂપ જાણવામા કુશળ છે, અને જેઓ અહિંસાનુ સ્વરૂપ જાણવામા કુશળ છે, તેઓ જ અન્ય જીવોનુ સ્વરૂપ જાણવામા કુશળ છે વામનાનો પગજાય

૧ મૂળમા અધ્યાત્મિક દિશાપ વાપરેતુ છે હોવા છતાં નથી કહેતુ એવો તેનો અર્થ થાય

૭ અને પોતે તે આના જ છે એમ પણ તે જાણના
રાય. [૪]

આતુ ૧૪ છે તે આત્મવાદી મહેરામ, ક્રિયાવાદી
કરનાય કરેવાની કહેવાય અને લોકવાની કરેવાય ? [૫]

મેં એમ કહું એમ કહું કરાવીશ" કે
આ ના ન હું મનુષ્યની આપી. — એ પ્રમાણે સમગ્ર
જગતમાં વિવિધ પ્રગતિઓ આવા કરે છે પરંતુ, વિવિધ
નરુત્તિ. આથી મનુષ્ય મનુષ્યન પ્રાપ્ત થાય છે તે તામે
જાણના. આથી તમે વિવિધ વિજ્ઞાનોમાં તે જોનારોમાં
જામ પામ્યા છે. વિવિધ વેદનાઓ મનુષ્ય કરે છે,
આ એમ અનુગમના દુષ્ટો અનુગમના મંદારમાં બાંધ્યા
કરે છે. [૬]

મહાવીર જાણનારે એ પ્રગતિમાં આવી ગમત આપી
છે —

લાભે પ્રગતિ વિવિધ તથા નગરોગાદિ કરાવેલી
પાત્ર છે તેને મનુષ્યને દિનારિતનુ જ્ઞાન નથી હોતું
તેને કોઈ સમયે જાણવી પશ્ચ મનુષ્ય છે તેઓ આ જ
જીવનમાં જ, માન અને પુત્રન માટે કે જામ મજબૂતાથી
મુક્તિ નેમવા માટે કે કુળનો પ્રતિભાવ કરવા માટે વિવિધ
પ્રગતિઓ કરે છે. આથી તે પ્રગતિઓ આને આનુર

૧. આમાં જ તે ક્રિયાનો ક્રમ છે. "તે ક્રિયાથી મન
પ્રવાય છે અને તેથી જો અનુગમન થાય છે" એવા વિજ્ઞાનના
નામો અહીં જાણના છે. આમ જન કે તે જનમાં આ રીતે
જુદા જુદા વર્ગો માટે વપરાતા હોય પરંતુ તેમનો જનો અથ
જન જન તેમને અર્થ મૂકે છે.

હો' મર્વત્ર બીજ પ્રાપ્તિની હિંમત ક તા દોષ છે કે તેમને પરિતાપ આપના દોષ કે એ વસ્તુ તેમને માત્ર અહિતકર છે અને માત્રુ જ્ઞાન પ્રાપ્ત થવામા આજ આવનારી છે

ભગવાને આપેલી આ મમજન બગમર મમજતા તથા સાત્ય માટે હિંમત થયેના એવા પ્રેરવા એ ભગવાન પામેથી કે ભગવાનના સાધુઓ પામથી જાણ્યુ હોય છે કે, વિવિધ જીવોનો ધાત કરવો એ અથ (મધન) ^૧, મોહ કે માર (મત્સ્ય) છે, તથા નરક ન જ મુનિ આ જાણે છે, તે જ માત્રો કર્મનું છે અને જાણનાની વસ્તુ પણ એ જ છે હે અમરોન્મુખ પુરુષા ! તમે શીશ્યવટથી વિચાર કરી જુઓ [૧૦૬]

મનુષ્યે અન્ય જીવોની મામતમા બેદ કાર ન રહેવું જે અન્ય જીવની મામતમા બેદરકાર રહે છે, તે આત્માની મામતમા પણ બેદરકાર રહે છે તથા જે આત્માની મામતમા બેદ કાર રહે છે, તે અન્ય જીવની મામતમા પણ બેદરકાર રહે છે [૧૦૭]

સર્વત્ર જુદા જુદા જીવો દેના છે તે જવમૂલને ભગવાનની આજ્ઞા અનુસાર મગમર જાપીને ભયરહિત કરવો જેઓ વિવિધ જીવોનું સ્વરૂપ જાણવામા નથી છે, તેઓ જ અહિંમાનુ સ્વરૂપ જાણવામા નથી છે અને જેઓ અહિંસાનું સ્વરૂપ જાણવામા નથી છે, તેઓ જ અન્ય જીવોનું સ્વરૂપ જાણવામા નથી છે વામનાનો પગજાય

૧ મૂળમા અમ્બાહ્યા કિંમત વાપરું છે દોષા છતાં નથી કેવું ' એવા તેનો અર્થ થાય

કરનારા, સચન મહા પ્રથનશીલ અને મહા અપ્રમત એવી
વીર પુરુષોએ એ વસ્તુ બરાબર જોયેલા છે [૧૫, ૨૧ ૩૦ ૨]

[૧૫] જોગમાં આસન્ન હોયે પૃથ્વી પાણી વાયુ,
અગ્નિ, વનસ્પતિ અને સ્થૂળ (જગમ) દ્રવ્યોની હિંમત કર્યો
કરે છે તેને તે જિંદગી જ્ઞાન થઈ નથી તેવું આ તેમને
માટે અસ્થિત કરે છે અને શાસ્ત્ર પ્રાપ્ત થયામાં આડે
બાધનાં છે માટે બરાબર એ રિપયમાં આપેલી મમજને
બરાબર ગ્રહણ કરે.

જમ કાંઈ આપણા માણસને મ હરે બરે મારે કે
રામ આપે તો તે ન જોવા છતાં ન હ નમ નહુ દુખ
અનુભવે છે તેમ હીને પા ન આપણા જ્ઞા તેના પર
સ્થાપનાથી થઈ દુખ અનુભવ આવે છે એથી પૃથ્વીની
આસન્નતા હીને જિંદગી કરે છે તેમને પોતાની
આસન્નતા આ ન હિંમત જ્ઞાન થી હોવું પડતું હીની
જિંદગી ન કાંઈ મમજી પુરુષોને તેવું મગમગ જ્ઞાન
નોય છે મહિમાન નરો જીવતે હીની હિંમત હીની
હીની પા ન હીની, ક ન અર્થ ક તો હીને અનમતિ
આપવી જીવનિ વિવિધ પ્રવૃત્તિઓથી થતી હીની જિંદગી
બરાબર જાત છે ત જ જ્ઞાના કમ ન [૧૬૩]

ત જ પ્રમાણે પાણીમાં પશુ અને માછી રહેલા છે
જિંદગીમાં તો ન જોયેને મનુ છે ન પાણી એ જ જીવ
છ તથા જો હીને મમજી દિસા ન છે વળી, પાણી
વાયુ તો જાત જીવ પશુ (પૃથ્વી, અગ્નિ વાયુ ન રમ

એવા) અનેક જીવોનો નાશ થાય છે ઉપરાંત, બીજાના શરીરોનો તેની મરજી વિરુદ્ધ ઉપયોગ કરીને એ ચોરી પણ કરેલાય હોય છે. 'પાણી અમારે પીવા માટે કે ગ્લાન વગેરે માટે છે એમ મનજી તેનો ઉપયોગ કરે છે અને પાણી જીવોની હિંમત કરે છે એ તેમને ઉચિત નથી જે મુનિ પાણીના ઉપયોગમાં જેની પાણીની હિંમત બરાબર જાણે છે, તે જ સાચો કમરત છે માટે મુદ્ધિમાન પુરુષે નજીકથી એક પ્રકારે પાણીની હિંમત ન કરી [૨૩૩૦]

તે જ પ્રમાણે અમિનુ^૨ પણ મનજી જેઓ અમિજીવોનું સ્વરૂપ જાણનારા કુલજ છે, તેઓ જ અહિંમાનું સ્વરૂપ જાણનારા નથી કે તેઓ વિવિધતાગતી આમકિતને કારણે અમિની અને માથે બીજા પણ અનેક પ્રાણોની હિંમત કરી કરે છે કાનજી કે અમિ મનજીના પૃથ્વીના, તૃણના પાવનાના, જાખના, કચરાના તથા બીજા આશુમાશુ ગ્રહનાના નિરનારા એમ અનેકવિધ પ્રાણો અમિમાં પડે છે અને અમિથી નિર્ગમન મેળવે પામે છે, પગિતાપ પામે છે કે નાશ પામે છે [૩૪૮]

તે જ પ્રમાણે ટેલાક સોજા આમકિતને કારણે વનસ્પતિની હિંમત કરે છે પગુ દું કા છ કે આપણી પેઠે વનસ્પતિ

૧ જલે કરતુ બીજા પામે કમવતુ કે કોઈ કરનારને અનુમતિ આપવી એ વાત પ્રકારે છે

૨ મૂળમાં અમિ માટે 'દીદિગ્રાસ્ય સખંદ' છે દીકાકાર તેનો અર્થ એ પ્રમાણે કાઢે છે કે દીધું શરીરવાળી વનસ્પતિ — તેજ નાશક શસ્ત્ર — તે અમિ

ત્યા યુઓ ત્યા માળી ગોના લોગે એ પ્રાણો પગિતાપ
આપ્યા જ કહે છે એ પ્રાણો ગારે માળુએ ત્રામ પામી
ત્યા છે દેનામે સિના નગીર માટે તે પ્રાણો હજો છે,
તો દેનામે ચામ ૧ માટે મામ માટે, લોલી માટે, હવ્ય માટે,
પીછા માટે, વાળ માટે જીગ ૧ માટે, વિપાળ ૧ માટે, લાન માટે,
દાન માટે, નખ માટે રનાયુઓ માટે, લાકડા માટે,
અગ્નિમજ્જા માટે, — એમ વિવિધ પ્રકારના પ્રાણો માટે
૪૫ પ્રાણીઓનો વવ કરે છે ૨ તો દેનામે કાર્ત્ત પ્રયોજન
નિના પળુ તેમને હાલ ૭ ૪૫ દેનામે, ‘આલો મને
માર્ગો હો, આ મને માર ૭, આ મને માર ૭, આ મને માર ૭
મમજને ત્રસ પ્રાણીઓની હિસા કરે ૭ પરંતુ પ્રત્યેક
પ્રાણીની શક્તિનો નિચાટ કરીને તથા તો મનગર મમજો

૧ દાથીના નવલન

૨ દીકાકાર આ પ્રયોજનોના જે જ્ઞાત આપે છે તે
નવલુવા જેવા છે તેમાથી કેટલાંક અડી બતાવ્યા છે
વતમાન જ્ઞાત વાચક ધરાવી લે સરીર માટે-ઉપર બેસી
મત્રાપિ સાવવા કોઈ લક્ષ્યરતા પુરખને મારે અથવા હેર
ખાધેવા માલુસને દાથી મારી તેના સરીરમા પાલે ‘લોલી
માટે-ત્રિશળ વો ને લખાવવા માટે ‘હૃદ માટે-સાધકો
હવ્ય લઈને તેને નથે છે, પિત્ત માટે-મોર વોરેને મારે છે
ચરગી માટે-વાર મરર વસદ વગેરેને પૂછ માટે-રોષ વગેરેને
‘વાળ માટે-ચમરી ત્રાવ વોરેને ૧૮ માટે-સિધાવને તેના ૧૮થી
અવાર ૬૨ થાય છે) દાન માટે-વસદને નખ માટે-વાર
વગેરેને આયુઓ માટે-ત્રાવ ભેસ વોરેને લાકડા માટે-રાખ
લીપાની વોરેના જીવોને અગ્નિમજ્જા માટે-મદિ, વસદ વગેરેને

દુ કદુ પુ ૩ બધા જનગ્રાહીઓને પીડા નહાતિ ૩ કાય
એ ૩ ખડપ ૩ માટે મેધાવી પુ. ૧ તમની દિસા ૧ કરવી
કે ન કાવવી [૪૮૫૮]

૧ ૪ પ્રમાણે વાયુ^૧શ્વેતો ૩ પશુ મમગ/લુ તેમ
આમજિને કારણ વિવિધ પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા વાયુની અને
સૂચ માથે મીંગ અનેક પ્રાણી જિંવા કરે છે કારણ કે,
૧ ના ૧ પ્રાણી મળા મ થી વાયુમા પક ઈ બો ત્યા
આધાન ૨ ૧૨ પગિનાથ ૩ વિનાશ પામે છે [૫/-૬]

૨ માખુમ વિવિધ પ્રાણીની દિશામા પોતાનુ જ
અનિદ અને અદિન નેઈ રા છે તે તો ત્યામ કરવા
સમય થ રા છે જ માખુમ પોતાન કુખ નામે છે તે
બદારનાનુ કુખ ન જ ક અને ૨ બદારનાન મ જાણે કે,
તે પોતાનુ ખ પમ ના છે એ ૧૦ મળી ગા ૩
જાનિ પામ ૧૧ સયમીઓ બીજા શ્વની દિમા કરીને
શ્વરાની ઇચ્છા નથી કરતા [૫૫૩]

પ્રમાણ અને તેને પરિભ્રમણે કામગુજેમા ગ્વામજિ એ જ
દિમા ૩ માટે અદિમા ૧ પુ. ૧ પ્રમાણથી જે મે પદના
કથુ તે દરેથી નદિ કરુ અના નિાથ કે રો નેઈઓ
[-૬૫]

દિગાના મમરપ દાખ કામગુજે જ મમાના નરા
૧ મમાના જરા છે તે મમગુજા ૩ જ બીજુ નામ ઈ
મખુમ ૧૦ કેમકે આક પ્રાણ ના ઉપો બેનો અને સ દો
મતગતે, સામા અને સજામા અલિત સાય ૩ એનુ

નામ જ મમાર છે એવો માણુમ જિનોની આજ્ઞા અનુસરી શકતો નથી, પરતુ ફરી ફરી કામગુજોનો આજ્ઞાદ લેતો, હિમા વફ પ્રવૃત્તિઓ કરતો, પ્રમાદપૂર્વક ધ મા જ મૂઝિત રહે છે [૪૦૪]

‘વિનિધ કમોરપી હિસાની પ્રવૃત્તિઓ ૬ નહિ જરૂ એ વૃત્તિથી ઉદ્ધન થયેનો અને એમ જ માનનારો તથા અભયના સ્વરૂપને મમજનારો એવો મુદ્દિમાન પુરુષ તે પ્રવૃત્તિઓ નથી કરતો તેના પુરુષને જિનપ્રવચનમા ‘ઉપ ત’ અને ‘અનગાર’^૧ કહેવામા આવે છે લોકમા ચાલતી જે શ્રવણથી (સંગો)ની હિમા જે બરામત જાણે છે તે જ મુનિ કમેતે બાબર સમજેતો કે એમ ૭ કહુ છુ માટે મુદ્દિમાન પુરુષ જે શ્રવણિકાઓની હિમા ન કરે, બીજા પામે ન કરાવે કે મર્ધ કરતો દોષ તેને અનુમતિ ન આપે હિંસાથી નિગમ પામેનો વિવેચી નમુમાન^૨ અપ્રસૂય પાપકર્મોની પાછળ ન દોડે પાપકર્મમાત્રમા હમાથી મર્ધ પણુ શ્રવણની હિમા કે નોહ રહેતો છે [૪૬૧૧]

હતા, યદનાય લોમે પોતાને ‘અનગાર’ કહેવરાવતા હતા, વિનિધ પ્રવૃત્તિઓથી એની હિમા ક્યાં કરે છે આ ઝવિતના મતનાર, માન અને પૂજન માટે કે જન્મમગ્જુના દરા ટાળવા માટે, કે દુખના પ્રતિગાત માટે, કે વિપયામક્તિને કારણે, તેઓ તે હિંમા કર કે તેવા લોમે પોતાને માટે બધન જ જોનુ કહે છે તેઓ આચારમા જિન નથી અને

૧ અગાર એટલે ધરમાર વિનાના — સન્યાસી

૨ અટ્ટી વમુ એટલે શુભસપત્તિ

દિગા ક તા જના પોનાને મધમી ક'યગવેછે પ તુ તે
 સન-જદી પ યોમા આમખિનાગા તથા પ્રવૃત્તિઓમા મચેના
 તે ૧ મચ ૮ સવારે ૭ []

૧૮ મ ગ લીય, મુન ૧ લીય અને અ બી લીય, તે જ
 માયા અન ૧૧૮ છે જે નવાથી માણુમ ચદ યાગ કરે, તે
 જ ૧૧૧ લુકાઓ અ ૧ અસન્નિ ડાગી, હમે ૧૧ ટકાવી
 ૧૫૧ જે ૭ એ સી કુદુ ૧૧ જે ૧૬ મા ૧ જ ચાહેના છે
 [૧૮- ૧]

લોકવિજય

૧

જે કામગુજો કે, તે જ મસારના મળ્યાનો ૭
 અને મસા ના જે મળ્યાનો છે તે જ કામગુજો છે
 કાગણ કે, તે કામગુજોમા આમખા માણુમ પ્રમાદથી
 માતપિતા, ભાઈમકેન, પત્નીપુત્ર, વાદીકરી, મિત્રઅજ્ઞ
 તેમજ ખીજ ભોગમામત્રા તથા અનઅજ વગેરેમા
 મામનાપૂર્વક તથા કરે છે તે બધા વિષયોના મયોગનો
 અર્થ તથા તમા જ સ્ત્રીન થયેના ચિત્તનાગે તે માણુસ રાત-
 દિવસ પતિપ પામનો, કાળઅકાળનો વિચાર કરી રિન
 અખત પશ્ચિમ ઉદયવતો, વગર વિચાર્ય અનેક પ્રમારના
 કાળા કમો કરે છે તથા અનેક જોના રધ છેદ, બેદ તથા
 ચોરી, લૂટ, ત્રામ નોરે પાપમો કરના તત્પર થાય છે,
 એનુ તો ય, માર્ગએ ન કરેલુ એવુ કવ્યાનો પણ ધરાદો
 રાખે છે [૬૭, ૬૬]

અ અો ધનના ામો તથા દુષ્કથી ડરતા એવા તે
 અટાલી ૧ પો પોતાના મુખ માટે શરીરબળ જ્ઞાતિબળ,
 [મ ૫૪] લ્હાવ ૧ એવળ રાજબળ એરબળ,
 અ તથિ ૧૨ ૨ ને અમલ ૧૧ એળવડા મમે તેમ કામો કરે
 અત લગ મના ધની અન્ય ાગોની દિમાની નરાય
 ૫૨ । કરના નથી [૭૫]

૦ મિત્રી અને કાચનમ મુ એવા ન તામો જીવિતમા
 ૧ ૧૧ રાગ દોષ મથિ ૨ ૧ અને નિ વર વગેરેમા
 જ્ઞાતિવા । તથા અીઓમ અન્યન આમનિવાળા તે સોમને
 એમ જ દેખાય છે કે અા કાર્થ તપ તરી હમ નથી
 કે પિયમ પથી ૧૧ અને તના માપોની કામનાવાળો
 તે મનામ મનુષ્ય મમે તમ મોન ૩ તથા દિનાદિતજ્ઞાન
 અન્ય ૧૧ ૦ થ છે []

૧ ત । આઆથી કારી મના હાય છે તેઓ
 એમ જ માને ૪ કે મ જ મુખી ખાન ૨ ખરી રીતે તો
 તે દુષ્ક માફ મ । ન ક અને હાળી પગુગતિનુ કારણ
 ૧ [૮૮]

કામનાગોના જ વિચારમા મત વચન અને કાયાથી
 અન્ય દેનાગ ત મનુએ પાનાની પામે જ કાર્થ મન દોષ
 ૧ તમા અવત અગમન હ ૦ તથા મેપગા ચારપગા

૧ મતવેનિ ૧૧૫ ૫ રેનુ બજ

૨ કમલુવજ ભે દે કે તેમની પામેથી એળવેનું મતવતનુ
 ભજ કે તેમની તેવ કરી એળવેનું પુનરસે બજ, ૧૫૫ એટલે
 ૧૫૫ની અને અલિવત ૪૫૫ તેમજ સમજત

કે ગમે તે પ્રાણીઓના વધ કે નિગ્રહથી પણ તેની જાદિ કરવા હરે છે [૮૦]

પરંતુ, માણુમનુ જીવિત અતિ અપ છે જ્યારે આયુષ્ય મૃત્યુથી ઘેગના માડે છે, ત્યારે શ્રોત્ર, ચક્ષુ વગેરે ઇન્દ્રિયા ॥ બળની હાનિ થવા લાગતા માણુમ મૃ બની જાય છે તે વખતે પોતાના માને ॥ સગાસમઘી, જોઓની સાથે તે લાગા કાળથી રહેતો હોય છે, તેઓ પણ તેનો તિરસ્કાર કરવા લાગે છે વૃદ્ધાસ્થામા હાસ્ય, ક્રીડા, ગતિ કે શુભાર રહેતા નથી વય અને યૌવન પાણીને વેગે ચાલ્યા જાય છે તે વખતે પ્રિય માનેના સગાસમઘી મનુષ્યનુ મૃત્યુમાથી રક્ષણ કરી શક્તા નથી કે તેનુ સરણુ મની શકતા નથી જે માતપિતાએ નાનપણમા તનુ પોષણુ કર્યુ હતુ તથા મોટા થયા પછી પોતે જેમનુ રક્ષણુ કરતો હતો, તે પણ તેને બચાવી શકતા નથી [૮૦-૫]

અથવા, અસમઘથી કેટલીક વાર તેને રોગો થાય છે અથવા જેઓની સાથે તે લાગા કાળથી રહેતો હોય છે, તે પોતાના માનેના માણુસા પહેના જ તેને છોડીને ચાલ્યા જાય છે આમ તેઓ તેના સુખના કારણુ થઈ શકતા નથી કે તેને દુખમાથી બચાવી શક્તા નથી તેમ તે પોતે પણ તેઓને દુખમા બચાવી શકતો નથી દરેકને પોતપોતાનુ સુખ કે દુખ જાને જ બોગવવુ પડે છે [૮૦]

તે જ પ્રમાણે, જે ઉપબોગસામઘી તેણે મગામ મનીઓ સાથે બોગવવા માટે મહાપ્રયત્ન તથા ગમે તેવા કુકર્મો કરીને એકરી કરી હોય છે, તે બોગવવાનો અવશ્ય આપના કનિ પોતે રોગથી ઘેરાઈ જાય ■ કે તે મગાસમઘીઓ જ તેને

હોડીને ના મા વાચ છે ? મોને તમારો હોડીને ચાલ્યો
જાય છે [૧]

અથવા મન વા તે મગી ચરતી મપતિ તપાસી
રહેતી ના ના સારી જાય છે, ગાન લૂગી લ છે, અથવા
તે પાવલ સામ સામે અમિતી મગી જાય છે આમ,
રુખની આ માથો મગી કોંડી બોમસામતી કખનુ જ કાગળ
થ પ ૧ ૨ ૩ માગી મન મનેના મનુસા તે જાણતા
નથી [૮]

આમ '૧', મનિ ગાણ કરી સકેતું નથી કે મન
મનિને જ સારી મનુ નથી રેકને પોતાના કુખ, ખ
જાને જ સાવચા પ છે માગ ત્યા કુડી પાતાની ઉમર
જનુ મુકુથી થતા નથી, તથા ચાર વોરે મિયાનુ બગ
તેમજ પ્રતા મનિ મધા વગર મયમ છે ત્યા મુધી
અવલ એકાની ગાગા મુડા પાતાકુ કયાણુ બરા ૧૨
માથી સનુ જેડે ૧ [૧૮ ૩૧]

જરા વિચાર નો કરો ! જગતમા નધાને જ મુખ પમદ
છે, અને બધા સુખની જ પાછળ મે તા હોય છે હતા
જગતમા મવત અધવાલ મનમપાલ મુમાપણ, કાલાપણ
મિપિપક, કે જાવક, ખુધિયાપક કામાપક, મિધા
પથ વ રે કુના તસમા આપો જ છે એ બધા કુ મો
વિભમખની પાછળ પાતા જનુત્યાન પોતાની આમકિતરી
પ્રતા મે કા બે જ પ્રામ મયા દોર ઠ એ વિમાગી,
બુદિમત જનુત્ય હવતન માય અનાની મનુખ જ
વિભમખની પા ગ પગી, અોક પ્રકા ની રામિઓમા
જ મો રતના ફે કમલ દખાપા કેર છે [૨૬-૮]

‘મે અમુક કયુ છે, અને હમુ અમુક કંગીશ’ એવા ધોળ દોળ થા કરતો તે માયાપૂર્ણ મનુષ્ય પોતાના કર્તવ્યોમા મૂળ યર્ષ, ફરી ફરી લોભ નધાર્યા કરે છે અને એ રીતે પોતે પોતાનો વેરી બને છે તે સુખાર્થી, ગમે તેમ બોલતા અને દુખથી મૂળ જનતા જતા મનુષ્યની બુદ્ધિ મધુ અવળુ જ સૂઝે છે એ ગીતે પોતાના પ્રમાદથી તે પોતાનો નાશ કરે છે [૯૪, ૯૭]

કામો પ્રભુ થવા અશક્ય છે, અને હવિત વધારી શકાતુ નથી કામકામી મનુષ્ય લોક કપાં જ કરે છે તથા બૂધો કર છે મર્યાદાઓનો તોષ કરતો જતો તે કામી, પોતાની કામામત્તિ અને રાગને કાગળે પીડાય છે અને પન્નાપ પામે છે જેના દુખ કદી શમતા નથી એવો તે મદ મનુષ્ય, દુ ખોના મેગમા જ ફયા કરે છે [૯૨, ૯૧]

બોગોથી કદી તૃષ્ણા શમી શકતી નથી વળી તે મહાભયરૂપ છે તથા દુખના કારણ છે માટે, તેમની કામના છોડી દો તથા તેમને માટે મર્ષને પીડા ન કરો પોતાને અમર જેવો માનવો જે માણુમ બોગોમા મહા શ્રદ્ધા ગળે છે, તે દુખી થાય ■ માટે તૃષ્ણાનો ત્યાગ કરા કામોનુ સ્વરૂપ અને તેમના વિકટ પરિણામો ન સમજતો કામકામી અને ને છે અને પસ્તાય છે [૯૪૫, ૯૪૫]

વિષયકાયાત્મિ આતિ મૂળ રહેતો માણુસ માચી શાન્તિના મુગ્ધ ધર્મને ઓળખી જ શકતો નથી માટે, વીર ભગવાને કહ્યું છે કે, એ મહામોહમા મિનકુન પ્રમાદ ન કરવો હે ધીર પુરુષ તુ આશા અને સ્વચ્છદો ત્યાગ કર તે બેનુ શળ સ્વીકારીને જ તુ રખજ્યા કરે છે સાચી

નિના ના દા અને મળનો વિચાર કરીને તથા
ગરી ને નાશવત વાળી કસળ પુરુ કમ કરીને પ્રભાદ
કરે [૧૧]

૧ મ થા મુલ વગુ નંદ ૧ ૨ તેઓ દાણિક તથા
કામર તાલવતને નાના નથી જન્મ અને મરણનો
તથા કરી મુજગ મી મનખ દ/ એવા સવમમા જ
થિ ગા તથા ન રાર મયમર મા/ દુગુક થયા માદ,
અનમર એમણી અક મુજન પામુ પ્રભાદ ન કરે કામુ
ક મુ મુ આનવાનુ જ છે [૮ ૧૧]

આર ૧ વાર રા કામમા આવે છે તે નયમની
જદિન અથ ૧ [૮ ૧]

મગમ પુરુસ મામ ૧ વિનુજ મી નર માસારિક
નમ રા અને નજસિઆથી હટા થ નવજિત થાય છે
તેઓ મામોનુ નરેષ મમમતા દાવ હ તથા અખતા મામ ૧
તમ જા મામ સમગ્ર કસાના આમમા અખતા
ધી [૧૫]

૧ એ મા ખોને એમગી જાદ છે, તેઓ ખરખર
મકા કાનથી મને દ ક ના તમે પ્રામ થરા
કામુખામા પમ ખૂચતા નથી [૧૧]

અરવા આપેલી આ નમ તે મળનો અને મન્ય
મા વિન મન ૧ મનુષ્ય પડી આ ગુન બોમજીવનો

૧ મુખમા મેવચારી રુન છે

૨ નવમ અદેવિદાર રુખ - આ રુખ ધન્યતા
વચ્ચે છે નવેવિદાર નેત્રે સુદિધાધનવિદાર — સવમ

અથે પાપમ્મ કરે નહિ વિનિવિ પ્રવૃત્તિઓ દ્વારા પ્રાપ્ત
પણ પ્રાણોની જુલો દિસા ન કરે કે બીજા પામે ન કરાવે.
બધા પ્રાણોને આયુષ્ય અને મુખ પ્રિય છે, તથા દુઃખ અને
વધ અપ્રિય છે. જવા જ પ્રાણો જનિતની કામનાવાળા
અને ઉવિતને પ્રિય માનના. ૭ પ્રમાદને લીધે અત્યાગ
મુદ્ધી જે યથા પ્રાણોને આપી હોય, તેને જરાજર સમજ
લઈ, ફરીથી તેમ કે તા અટકવું તેનું નામ જ ખરી મમજ
છે અને એ જ કર્મની ઉપશાંતિ ૭ આર્થ પુરોએ એ
માગ જણાવેતો છે એ મમજને માણુમ પડી ત્યા તેપાતો
નથી [૬૧, ૧૦, ૬૭ ૭૬]

૨

જેવું અદ્વૈત છે, તેવું બહાર છે, અને જેવું બહાર ૭
તેવું અદ્વૈત છે પાતિ પુરુષ શરીરની અદ્વૈતના દુગધથી
ભરેલા ભાગોને જુએ છે અને ટરીતના મોટા ઝરતા ગાલ
આનોનું સ્વરૂપ જરામગ મમજે છે મુદ્ધિમા. મનુષ્ય તેને
મરામર મમજને, મહાગ દાદની લાળો પાડી લુગના ગાળમની
જેમ ત્યાગેના ભોગોમા કરી પડેતો નથી [૬૨ ૧]

નિરેખા પુરુષ અરતિને ત્યા થતો નથી તેમજ રતિને
ત્યા થતો નથી ત નિયતપ્રનુ^૧ છે તે કયાય રાગ નથી
દે તો પ્રિય અને અપ્રિય રમ્મો અને નપોઈ મદન કરતો
તે નિવેદા જનિતની નૃધ્યાથી નિવે પામે છે, અને

૧ મૂળ અવિમલે - અવિમનગ્ક રતિ અને અગતિનો ત્યાગ
કરેતો હોવાથી વિમનગ્ક - મુદ્ધિનષ્ટ ન થનારો

મયમનું^૧ પતન કરી કે 'સુગી' ખ મેરી નામે છે
[૬૮૮]

૧૧ પુત્ર તિન નીન અને તીરજ — તરી ધરનુ
ભાગ મેમન આતે ન તિમાધિ તપાનો નથી જે
અદિને ના કુગળ છે અને જે બધથી મુખિ મેગવવાની જ
તુલ્યમા રા' છ ન ત્યાં મુદિમાન છે તે દરાગ પુરુષ
સમના પ્રારભ કરે છે પણ તિમાધિ પ્રશ્તિનો નથી
કરતો [૧૨]

જે મલ એકનો આ જ [દિમા] કરે છે તે જમાના
ખીંગનો પણ મરે છે^૨ કમને બધી ગીતે ગરાનર સમજ,
નમ પ્રશ્તિ ન દેવી [૬૮૯૦૧]

આ માત્રુ જે એવો મપ જ જોડ છે તે
મમત્વને છા' છે અને મમત્વ નથી, તે જ મુનિ માનો
માર્ગદશા] [૬૯]

મમાની દવ અનેકવા એય ગોત્રમા આવે છે તેમજ
તીગ જોડમા પણ જાય છે આવુ જાણી માણુ પોતાના
ગોત્ર મૌરવ કરે કે તેમા આસક્તિ ખે કે માત્ર નજસા
જોગો દનગોક કરે [૭૭]

મેમન મનધોને જે વીગ વગવી જાય છે, તે
પ્રદસને પાત છે તવા મુનિ જ 'નાન એટલે 'પ્રમિદ

૧ મહા સૈવ, એટલે કે મુનિના આચાર — ૧૨૭૫૧૫૧૬
૨૧૪૫૧૫૧૬

૨ પુત્રી પાણી વનરે, છ દવજાં આરબનો મુખ્ય અધ
પ્રદતે જે પાણ તે દિરાન્ય કવમા પણ વારવાર વપરાય છે

કહેવાય છે મેઘાની પુરે તોકનુ અવગ્ર મરાનર જાણીને તથા
લોકસંજ્ઞાનો^૧ ત્યાગ કરીને પરાક્રમ ક વુ એમ ૧૫ ૪૬ ૭૩
૧૦૦,૬૮]

પદાર્થોને જે યથાવસ્થિત રૂપે જાણે છે, તે જ
યથાર્થતામા નહિ છે અને જે યથાર્થતામા નહિ છે, તે જ
પદાર્થોને યથાવસ્થિતરૂપે જાણે છે એવા મનુષ્યો જ
જીનને દુખની માચી મમજ આપી શકે છે તે લોકો
આધને તરી ગયેના છે અને તે જ નીચું મુખ અને
વિગ્રહ કહેવાય છે, એમ ૬૫ ૪૬ ૭૩ [૧૦૧ ૮૬]

જે માણસ જ્ઞાની^૨ છે તેને માત્ર કમ્પ ઉપદેશ નથી
તેવો કુલજ પુરુષ કાર્ષ કરે અથવા ન કરે તેથી તે
બદ્ધ પણ નથી અને મુક્ત પણ નથી [તોપણ,]
લોકજ્ઞાને બધી રીતે બનવા મમજને અને મમજને
આજખીને તે કુલજ પુરુષ પૂર્વેના મહાપુરુષાએ ન આચરેલા
કર્મો આચરતો નથી [૮૧ ૧૦૦]

જે મધાયેલાઓને મુક્ત કરે છે, તે વીર પ્રથમાપાન
છે [૧૦૨]

૧ લોકરુચિ કે લોકપ્રવૃત્તિ લોકોની સરમ કે લોકોનું અનુસરણ
છાડી આત્માના વિભાવેદ્ય લોકને છતવો એ જ આ રાચનનો
વિષય થાય છે, અને નામ થાય છે

૨ મૂળ 'પચક'

૭

મ આવી ન હાં હું તું નહું કે ૧૨ કદર તા તથા
પાસાં રાં ૧ મ ના ડેવાક તીરિ કો પાનક ઉત
એ કે તા ૩ ઉભી અને કેર તનાવનાગ તાં છે
હાં આ તા કોંડુ અંતુ આ રીગરુ નમ તમે માને છે
તમ ૧ અનુયાયીઆ ૧૩ તનના જર તાપ હ એવ મદ
અનુયાયીના મ સુમં ન ૨ વા તવા દુવસુ અમ થમી
અન છાનનયામા ગિચિ ૧ નનિએ મધુરુભની આર ના
વિ ૧૫૩ દે ૦ ૩ ૫ ૭ ૧ ૧ ૧ ૧

મદ ના મદયા થો ૧૫૬ ડેવાક તાં ૧ મયમ
સ્વીકારીને પત વિરાતા અ નમ થતા રીગરુ ૧૩ વિવન વા
શો છે અર્ધિન ૧ થ સુ એમ વિવરીને ઉચત
થપા હતા મમ તાગ મમના જ તેમા તમા ખૂગી તાપ છે
અને નવ વર્ત મોદમા રાં વાર પૂર્વા કોંડુ છે તેઓ
આ કડિ પતુ નથી ના પતે કડિ પતુ નથી મામે
સાધુ તવો તાતો નથી મયમમ રી અગતિ દુર ૩ તા
અને સવમથી ન થાન્નાર મપાવી વી પ્રમુગાને પાં છે
તેવો માપુમ સીધ મુખ માપ છે [૫૩ ૮૫ ૩૨ ૮૫]

ઉચમવત આઈ આર્ધપ્રગ અને આર્ધદરી ૩ એવો
મ ત્યારી મિ મમપો તગત વનીને પ્રવૃત્તિ કર છે કાગ

૧ તીથ એટલે સપ્તમ્ય પ્રવર્તવનાગમે

૨ આરપાગી ઉચત

૩ આઈ એવે કે પ્રવૃત્તિ-ત્યારોપપત્ત રસ ન ડ એનું

બળ, પ્રમાણ ક્ષેત્ર, અવસર, વિનય ભાવ તથા મ્વ પર સિદ્ધિતો? બાળનારો, પત્રિકામાં મમતા વિનાનો, યથામમ્ય પ્રવૃત્તિ કરનારો એવો તે નિમક પલિતુ ગગ અને દ્વેષ છેદીને પોતાના સંયમધર્મમાં પ્રવર્તે છે પોતાને જોઈતા વસ્ત્ર પાત્ર, કમળ, રંગેમણ, ગહેદાણુ અને આમન-એ મધુ તે નિદોષ રીતે ગ્રહસ્થો પાસેથી યાચી લે છે ગ્રહસ્થો પોતાને કે પોતાના માટે વિવિધ કર્મમમાજોથી ભોજન, વાણુ શિંગમણુ કે ઉત્પવાદિ માટે આઘો તંયાગ કરે છે કે મધ્યે છે તેમની પાસેથી પોતાને જોઈતો આહાર તે લિતુ વિધિપૂર્વક માગી લે છે

તે લિતુ મહા આજ્ઞાથીરે અનેનો આહાર લેનો નથી, લેવાવતો નથી કે બીજાને તેની મમતિ પણ આપતો નથી મત્પદ્ધર્શ વીગપુરુષો જાકુ પાતળુ અને લખુસકુ લિક્ષાજ જ લે છે એવ પ્રકારના લિક્ષાના દોષોટ મમજીને, તે દોષોથી મુક્ત બની તે મુનિ પોતાની ચર્ચામાં નિહરે છે તે જાતે કશુ ખગિદતો નથી, ખગિદાવતો નથી કે તેમ કરવાની બીજાને મમતિ આપતો નથી અને કોઈ આપતું નથી એમ કહી, તે દોષ કરતો નથી થોડા આપે તેની નિહા

૧ મૂળ સ્થાન ૧

૨ જુઓ પા ૨૦ નોંધ ૨

૩ મૂળમાં 'આમગમ' છે દીકાકાર આમ એટલે અપરિશુદ્ધ એવો અર્થ કરી, ગમ સમીપી 'હરેશીને કરેલુ વરે કારણે દોષિત એવો અર્થ લે છે લિક્ષાજના દોષોની વિગત માટે જુઓ મહાવીરરવામીનો સંયમધર્મ' પા ૧૭૧ ૭ અથવા 'આ સૂત્રનો બીજો ખ. મ. મ. ૧

કરો. શી કેઈ આપરની ના પા તો તો આત્મા
 જાય અને તો ઈશ્વર પડે ઉપરે આવે છે આદા
 ને તો ખુશ થતો નથી । અને તો માટે કે તો નથી
 મેં તો અહીં નુ પમિત । તો હ વધાર મેં તો
 મધરો કરતા નથી તો પેતાની જાત । નરે પ્રદે
 પમિતથી તો ને । આવ પુરોએ ને તો જાણવેના
 હ તથી કુશળ પુરુષ તો લખાતા નથી અને દુ કષ્ટ તો
 [૮૫૯૧]

તે સવની મનિ જેવા રીતે માર્ગ પેસેગે દુષ્ટ
 મધુમ । ઉપર આવે છે તેરી જ રીતે ગુજ એવા
 કમાતો પત્ર આપ હ જરા રીત મરીમને અપે છે
 તેવી રીતે મનિકને પણ આપે હ પમ પેય કરતા કાર્ત
 આત્માથી માત્રા હાય ઉપર હ તો તો પાત્ર દેવ છે
 એમ માને છે તે એમ પાત્ર જાણે હ કે સામે જોના
 કાણ હ અને કોનો અનુમામો છે એવો ખાત્ર । ખરાના
 તથા થી [૧૧૦]

મધામગને મુજ કરનાર ને વીર પ્રભુમાપાત્ર હ
 [૧૦૨]

૩ મુખ અને દુખ

૧

જગતના લોભની કામનાઓને પાઠ નથી તેઓ આજણીમાં પાણી જગવાનો પ્રયત્ન કરે છે તે કામનાઓ પૂરી કરવા જતા બીજા પ્રાણીનો વધ કરવો પડે તેમને પરિતાપ આપવો પડે, તેમને તામે કરવા પડે કે આખા જનપદોને તેમ કરવું પડે, તો પણ તેઓ પાણી જોતા નથી કામમૂલ અને રાગદ્વેષમાં ફેંસા તે મનુષ્યો આ જીવિતના માન, મતકાર અને પૂજનમાં આમકતા રહે છે, અને અનેક વામનાઓ ભેગી કરે છે તે વાસનાઓથી મીઠાચેના તેઓ ફરીફરીને ગર્ભમાં આવે છે વિષયોમાં મૂલ માણુમ ધમતે જાણી શકતો ન હોવાથી જગ મૃત્યુને જ વશ રહે છે [૧૧૩, ૧૧૧, ૧૧૯, ૧૦૮]

એટલે, વીગ્નપુરો વિષયમ ગથી પ્રાપ્ત થતા ન ધનના સ્વરૂપને અને પગિણામે પ્રાપ્ત થતા [જ મમગણુરૂપી] ગોકને

જાણીતે મયમી ચતુ તથા મોટા અને નાના—મધી જાતના
 ઝપે મા વૈગમ્ય ધારણ કે વો હે જ્ઞાનજાળા જ મ અને
 મ પુને^૧ મમજને તુ મયમ^૨ મિવાય જીજી તન્દ ન જા
 દિઆ ન કર કે ન કરાન તૃણાથી નિવેજ પામ સ્ત્રીઓથી
 નિ ત ચક્ર ઉચ્ચદલી^૩ રા તથા પાપમયી વિગમ પામ
 મમારના મારાં ત મમજને ૧૩ અને દેવથી નરદૃષ્ટ ગહેતો
 પુ ૧ આ મમારમા સ્ત્રી છે તો નથી જોતો નથી
 બજાતો નથી કે હામતો નથી [૧૧૪ ૧૧૬]

મારા વગરે, કાયાવાગો^૪ તથા વિવધામક્રિયથી
 પ્રમાદથી મુક્ત મનુષ્ય ફરી ફરીને મર્મમા આવે છે પગ તુ
 રાજ અને ઝપમા તટમ્ય રહેતો મમજના (મગજ)^૫ અને
 મૃત્યુથી નરતો મનુષ્ય જ મમ છથી મુક્ત થઈ શકે છે તેવો
 મામુમ કમોમા અપ્રમત પાપકમથી ઉપન, પીર
 જ્ઞાતમાનું મર્વ પ્રકાર (પાપથી) રાજ કરનાર દુનગ તથા
 મમારનું ભયસ્વરૂપ સમજનારો અને મયમી^૬ હાય છે
 [૧૦૬ ૧૧૧]

૧ એટલે કે જ મ અને મરજમા રહેવા દુખને તથા તેના
 કારણથી સ્થામ પ્રવૃત્તિ અને દિશાને (મારબને)

૨ મૂળ સ્વનંદમ્

૩ મેલ, માન, માયા અને ચેતન એ ચાર કષારો છે

૪ દીકામાર જેવો અર્થ લે છે કે, સ્ત્રી વાળો માત્ર પદાર્થોને
 આ પા ન જાણનાથી વક્ર નહિ તેવો

૫ મૂળમા મુનિ શબ્દ છે પ્રત્યક્ષપૂર્વક સચમધમ તુ
 આવરણ તે જ મોલ અવવા મુનિનો ધર્મ છે તેથી સઘમી, મુનિ
 જાન અનગાર (ચદ્વાની) એ સમાન્યરૂપ શબ્દો છે

નાકમા જે અજાન છે, તે અદિત માટે છે દુષ્ઠમાત્ર આગળ (મકામ પ્રવૃત્તિ અને તેને પરિણામે થતી હિંસા)થી ઉત્પન્ન થાય. એમ મમજીને અને માનીને એ આગળો અદિતકર છે એમ મમજીને કર્મથી આ બધી મુખ્યદુષ્ણાત્મક ઉપાધિ પ્રાપ્ત થાય છે નિર્કર્મ માતામને મમાગ નથી માટે કર્મનું સ્વરૂપ અને કર્મનું કદ હિંમાના સ્વરૂપને મમજીને મવ પ્રકારે મયમ સ્ત્રી-ત્રી, નગ અને દેવથી ફર જોડેલું જે એ જુદામાન પુરુષ શાકનું સ્વરૂપ મમજીને શમિનીકાચન પ્રત્યની તેની પિપાયાનો ત્યાગ કરીને તથા ખીનું પણ બધું છોડીને સયમધર્મમા પગકમી થાય [૧૦૬, ૧૦૬ ૧૦]

દેવતાકે લોગે આગળ અને પાછળને વ્યાનમા લેતા નથી — સુ થયુ અને શુ થશે તેના વિચાર કરતા નથી કેટલાક વગી એમ પણ કહે છે, જે થયુ છે તે જ થવાનું છે પરંતુ તથાગત^૧ પુરુષા કહે છે કે, કર્મની વિચિત્રતાને લીધે જેવું થયુ છે તેવું જ થવાનું છે એમ પણ નથી અને જેવું થવાનું છે તેવું થયુ હોય તે એમ પણ નથી આ વગર બરાબર મમજીને, મનુષ્યે શુદ્ધ આચરણવાળા થઈ કર્મનો નાશ કરવા તત્પર થવું [૧૧૧]

હે ધીર પુરુષ! તું મમારણના મુગ અને પાખા બનેને તોડી પાખ નથા તેનું સ્વરૂપ જાણ મમજીને નિર્કર્મ^૨ થી દુષ્ઠના સ્વરૂપને મમજીના મમગદર્શ મુનિ,

૧ મુગ ગ્રાંથકસક્ષા એવું કે લોકોની આત્માવિકાસ

૨ પાખાને થવાનું થવું નહીં — સત્યદર્શી

૩ નિર્કર્મ એવા આત્માને લેનાર — અનુનવનાર

પગમ માગ જાણ્યા બાદ સાપ નથી ઢરતો પદમથોનું સ્વરૂપ સમજીને ૮૧ ત થયેતો તે શુદ્ધિમાન મધા પાપક્રમોનો સ્વાગ કરે છે [૧૧૧]

તે સાથે પુરુષ તુ જ મમ નો વિનાશ કરીને અને તેમજ બનામગ મમજીને પાણીઓના મુખનો વિચાર કર તું પાપના મુળ ત્રાસ નોમ આથેના પા ને તોડી નાખ એ પાદની જ મનુષ્ય હિમાદવી તથા જ મમગજ ને તારો થાય છે [૧૧૨]

શુદ્ધિમાને મમગજ નોક ન ર સમવાવ ખીને તથા મમારના મન ધોને નરાગત જાણીને બહારના પ્રાણો તરફ પાતાની ડેડે જોતુ જઈએ અને હિમાથી વિરત થઈ કોઈને હાનુ ? હલાવત ન જોઈએ મૂખ મનુષ્ય જ પ્રાણો હાલને ખુશી માં છે તથા હસે છે પણ તે મૂખ હાથે કરીને વેગ વધારે છે તે જાણતો નથી અનેક વાગ દૂનતા મહામુખીયતે મળેના મનુષ્યને મેને પામીને કોઈ પણ પ્રાણીના ત્રાણની હિમા ન કરવી એમ હું મહુ છું શ્રદ્ધાવાળા અને જિનામાને અનુમરતા શુદ્ધિમાન પુરુષે લોખનુ અરૂપ નરાગત મમજી તેને માર્ગ રીતે કથ ન થાય તે રીતે વત તુ જોઈએ હિમામા મોખવતાપણુ હોય અહિમામા નહિ [૧૦૬ ૧૧૧ ૧૧૪ ૧૨૪]

જ લોકો સન્નાદિ કામચુલોમા મહલી હિમાને જાણવામા કુશળ છે તેઓ જ અહિમાને મમજવામા કુશળ છે અને

૧ મૂળમા જ મ તથા જાણ, કુમાર ચોવન વારે તેની રૂપિને

જેઓ અદિમાને મમજવામા કુચ્છ છે, તેઓ જ શબ્દાદિ કામગુણોમા ગૃહી દિમાને જાણવામા કુચ્છ છે જેણે આ શબ્દો ક્ષેપો, ગવો ગ્મો અને અપરોનુ અવરૂપ બનાવત જાણેલું છે, તે જ પુરુષ આત્મવાન જ્ઞાનવાન, વેદવાન, ધર્મવાન અને બ્રહ્મવાન છે તે આ વોકના સ્વરૂપને બનાવત મમજે છે તે જ માથો મુનિ છે તે મનુષ્ય મમાગ્ના ફે । અને તેના કાન્ધુરૂપ માયાના મગને બનાવત ઝોળખે છે [૧૦૯, ૧૦૯ ૭]

૨

જગતના કિન્તવ્યમૂ અને દુઃખમાગરમા ફૂળેના પ્રાણોને તોઈને અગ્રમત માણસે મર્વ તજ મયમધમ વીધા વો અને તેના પાલનમા પ્રયત્નશીલ થતુ જેમને મચ્છાગ્ના મર્વ પદાર્થો ગ્રાસ હતા તેવાઓએ પણ તેમનો ત્યાગ કરી, મયમધમ વીધાયો છે માટે જ્ઞાની પુરુષે એ બધું નિમા મમજી, મયમ મિત્રાય ખીન્નનુ એવન ન કરવું [૧૬ ૧૧૪]

હે પુરુષ! તું જ તારો મિત્ર છે બધાગ્ના મિત્રની માધ છેડી, તું તારા જ આત્માને નિગ્રહમા રાખ તે રીતે તુ દુઃખથી મુક્ત થઈ નખીશ [૧૧૫-૮]

જે ઉત્તમ છે તે દુઃખ છે, અને જે દુર છે તે ઉત્તમ છે ૮ પુરુષ! તું મત્યને જ ઝોળખ મત્યની આગધના કરતો, પ્રયત્નશીલ, સ્વહિતમા તત્પર, તથા ધર્મને અનુસ તો મેરાની પુરુષ જ મૃત્યુને તજે છે અને એમનું દર્શન કરે છે.

કરાયોનો ત્યાગ કરનારો તે પોતાના પૂર્વ કર્મોનો નાશ કરી મક્ક છે [૧૧૮]

પ્રમાણી મનુષ્યને જ બધે પ્રકાર ભય હોય છે. અવમાનિને તર્ક રીતે ભય હોતો તથા લોકનું કુપ્ત મુદ્દને અને એકના મનોમોતે છાત્રીને વીર પુરુષા મહામાર્ગે વળે છે. ઉત્તરાનંદ ઉત્તર ન ઉત્તર મક્કતા તેઓ અમયમી જીવન છે તો જ નથી [૧૨૦]

મમામા નિ સુ તે અરનિ સુ' મુમુખ્યે એ બનેનો મક્ક છોડી 'વે' મર્વ પ્રકાશના હાસ્યનો ત્યાગ કરી તથા મમા વચન અને કાયાને મયમમા ગંખી શુદ્ધિમાને વિચાર [૧૧૭]

પોતાના તમા માપવામા તરત્નશીલ ચયતા મયમી ખોથી પોતાના છતા મળાય નહિ અને વિચાર કે આ જગતમા મયમી પુણ્ય જ લાગનાના પ્રપચથી મમ્મ ચર્ચા કે છે [૧૧૯]

અમર્ષિ (મમારીઓ) જ મુનના છ મનિઓ હમેશ નમના હાય છે તે નિમ્નથી સ્થિત અને ઉપર વારે નો ત્યાગ નામ હાય છે તિ અને અગતિ મક્કત નામ હાય છે તથા (મમે તેવા કષ્ટામા) કયાય પુરુષાના અનુભવતા નથી તે હમેશા વનગૃત હોય છે. વચ્ચે વિત હાય છે હે વીર ! તું આવો મુક્તિ મેળવી મક્ક મક્ક [૧૫૧૮]

તે રીતે મિતાહારથી રાગી નભાવવું તથા તાકમા હમેલા
પરચ્છા, એકાતનામી ઉપવાસ, સમભાવી, મહા ય તથા
માવધાન થઈને, કામની વાટ જોના વિચાર [૧૧૧ ૧૧૨]

એકબીજાની ન મથી કે બાથી પાપધર્મ નહિ
કરનાર શુ મુનિ કહેવાય ? ખરા મુનિ નો સમનાને
બગબગ મમને પોતાના આત્માને નિર્મળ કરનારા
હાય છે, [૧૧૪]

કેાધ માન માયા અને લોભને ડોહીને હમેલા
મમમીએ નર્તવું એમ દિમાનો ત્યાગ કરી મસાનો અત
કરના । દષ્ટાઓ કર છે જે એમને નજો છે તે સવને
જાણે છે, અને જે મવને જાણે છે, તે એ ને જાણે ॥
જે એકને નમાવે છે તે મવને નમાવે છે અને જે
મર્વને નમાવે છે તે એકને નમાવે છે અથવા જે
કાધાદિ આ માથી એકનો નાગ કરે છે તે મીઝઓનો પગ
કરે છે અને જે મીઝઓનો નાગ કરે છે તે એકનો નાશ
કરે છે [૧૨૧ ૧૨૨ ૪]

જે મોહદર્શી છે તે માનદર્શી છે જે માન ર્શી છે
તે માયા ના છે જે માયાદર્શી છે, તે લોભદર્શી છે જે
લોભ ર્શી છે તે મમ ર્શી છે જે મમદર્શી છે તે દ્વેષદર્શી
છે જે દ્વેષદર્શી છે તે મોહદર્શી છે જે મોહ ર્શી છે, તે
ગર્ભદર્શી છે જે ગર્ભદર્શી છે, તે જન્મ ર્શી છે જે

૧ નૂત 'સમય તેના બીજે નય' 'તિલ્લાન પદ્મ હડ
રાકાપ

૨ 'ને જાણે છે અને ત્યાં છે એમ જાને અથ સમજવા

૯ નફરત છે તે મત્યુદર્જી છે જે મત્યુદર્જી છે તે નગ્નદર્જી છે જે નગ્નદર્જી ॥ છે, ને તિવચ્ચદર્જી છે જે તિવચ્ચદર્જી છે તે દુષ્ણર્જી છે નાગે મેધાવી પુરુષે ક્રોધ, માન, મદા લેાન રાગ દુઃખ અને મોહો દૂર કરી ગર્ભ, જ મ, ૩ પુ નગ્નને તિવચ્ચતિના દુષ્ણ દૂર કરવા, એમ વિમાનો ત્યાં ૧ કમી સુમગ્નો અત આધુના ૧ દદ્યાએ કા' ૬

ટુંક ૧૧ નવા કમોને અટકાવનારો પૂર્વ કમોનો નાશ કરી સકે છે ૧૮૫ પુ.ને કરી ઉપાધિ નધી ટોળી [૧૦૫]

૧ ૫૫ વમેરે મેનિ

૪

સમ્યક્ત્વ^૧

૧

જે અગ્રહ ત ભગવાનો પૂર્વે થઈ ગયા છે વર્તમાનમાં છે, અને ભવિષ્યમાં થવાના છે તે બધાપણુ એમ જ કહેવું છે, કે, કોઈ પણ જૂતપ્રાણીને^૨ હણવું ન જોઈએ તેના ઉપર હુકમ ન ચલાવવો જોઈએ તેને ગુનામ કે નોકર બનાવી તેની ઉપર બળાત્કાર ન કરવો જોઈએ કે તેને સંતાપવું યા મારવું ન જોઈએ એ ધર્મ શુદ્ધ છે નિત્ય

૧ પાશંપાત્રને^૩ યથાર્થ રૂપમાં જાણી હેયને છોડી દેવાની અને ઉપાદેયને ગ્રહણ કરવાની યુચિ તથા તે રુચિના બળથી ઉત્પન્ન થતી ધર્મવ્રતવનિષ્ઠા, એજુ નામ સમ્યક્ત્વ

૨ મૂળમાં પ્રાણુ છવ, ભૂત અને સત્ત્વ એ ચાર શબ્દ છે તેમનો સેદ એવી રીતે પાડવામાં આવે છે કે, જે, ત્રણ, અને ચાર ઈન્દ્રિયવાળા તે પ્રાણુ વક્ષ વગેરે તે ભૂત પાચ ઈન્દ્રિયવાળા તે છવ અને પૃથ્વી, પાણી, વાયુ અને અગ્નિના છવ તે સત્ત્વ

હ વાચન છે એ ને તુ જગપ મમટને જાની પુરોએ
ગજગ ૪ તાગી મરો ૨ ને હ એ મ ૧ છે, અને
જિતર ૧૧૧મા એ જ રીત મહેતુ છે [૧૦]

૫ તુ જુ ૧ જુ ૧ ૧૧૬ ૧૧૧૧૧૧ ૧૧૧૧ ૧૧૧૧
૧ ૧૧૧ ૧ એમ મદ ૭ ૬ અમગ જેવા બધુરા
માત ૧૧૧ આ માનવા મુજબ તેમજ બેન ત્રીએ બધી
જિતરને બરાબર નવામીને એમે કહીએ છીએ કે, મર્વ
જૂનપ્રાણીને કુવામા કે તેમની પાસ બગાડકારે કામ લેવા
વર્મેના માર્ગ ૧ ૧૧૧ પરતુ આર્પપુરુષા કહે ૧ કે,
નેનતુ એ કહેતુ બનાવ વચન છે અને તે બગમર ૧૧૧
મર્વ પ્રાણીઓને ન કમવા લેઈએ ન મતાપવા લેઈએ,
ન માગવા નાઈએ કે નમને મુવામ નોકર બનાવી તેમના
ઉત્ત મર્વ ૧૧૧ દુષ્ટમ ન ચનાવવો લેઈએ એ
આવ વચન છે

તમ કહે શત મધા શ્રમણુવાલજુમાથી દરકને
એ ૧૧૧ને પુરો કે બાહી તમને મુખ એ દુખરૂપ છે
કે દુખ એ દુખરૂપ છે ૧ ન તેઓ માયુ કરે તો એમ
જ કદ કે અમને મુખ એ દુખરૂપ છે તો પછી
નેમને કહેવ લેઈએ કે તમને જમ દુખ એ દુખરૂપ
છે તમ નર જૂનપ્રાણીને પમુ દુખ એ મહા બયરૂપ
કે તમા અગ્નિકર છે ૧ જગતમા જગા પુરો ને
અપર્માએની ૧ ઉત્ત કહે છે ધમગ અને મર્ગ પુરો
સગીતી ૫ ૧૧ કયાં વિના વિચારીને દિમાના ત્વ મર્વ ૧

કમોનો ત્યાગ કરે છે દુષ્માન આગલ — સકામ પ્રવૃત્તિ
અને તેને કાગલો ચતી હિંમા — થી થાય છે એમ મમજીને
તેઓ તેમ કરે છે દુષ્ણુ સ્વરૂપ મમજીવામાં કુગળ એવા
તે પુરુષો કર્મનુ સ્વરૂપ બગાડ મમજીને લોભે માચી
મમજી આપી ગકે છે [૧૪]

જગતમાં કેટલાંને પાપકર્મો કર્યાની જ રૂપ પડી
હાય છે પરિપુરે તેઓ અને જાતના દુષ્ણો ભાગવે
છે કૂં કર્મો કે ના । તેઓ ધણી વે ના ભોગવે છે જેઓ
તેના કર્મો નથી કરતા તેઓ તેની વેના નથી ભાગવતા,
એમ સારી પુરુષો કહે છે [૧૩૦]

અસાની અને અધકારમાં ખડતા મનુષ્યને જિનની
આનાનો લાલ ચતો નથી જે માપમમાં પૂર્વે ભોગવેના
ભોગોની કામના નષ્ટ થઈ છે અને જેને [ભવિંદના] પગનાકના
ભોગોની પણ કામના નથી તેને વર્તમાન ભોગોની ઇચ્છા
સાની હોય ? તેવા સમયુક્ત પોતાના કલ્યાણમાં પગયણ,
હમેશા ધનથી ન ગુલાશુભના જાનવાળા, પાપકર્મથી નિવૃત્ત
લોકને બરાબર મમજી તે તન્દ તટસ્થ રહેનારા તથા બધી
આખતોમાં સત્ય ઉપર બિલનાના વીર પુરુષોને જ અમે જાન
બતાવીશું જાની અને શુદ્ધ પુરુષો આગલના ત્યાગી હોય
છે તે હકીકત ત દ નજર ગખો જેણે વધ, બધ,
પગિતાપ તથા બહારના પ્રવાહોને^૧ ગેક્યા છે, નયા કર્મના

૧ ધન ધાન્ય પુત્ર, સ્ત્રી વારેની કામના કે જે દિસાઈ
પ્રશન્નિત તથા માપનો પ્રવાહ આત્મામાં ખલ થવાનું કારણ છે તે

પરિભ્રામો મનછને જે ને ક વ ઈ^૧ થયો છે તે વેદવિર
કમ નધના કા જોયા ૫ ગે છે [૧ ૮૬]

૨

અગતીઓન જે નધના કાગા છે તે જ માનીને
મકિના ૬ ૧ છે અત ગતીને જે મુક્તિના કારણ છે
ને અગતીને નધના કા જુ છે આ પદને મમજતા
મવખીએ ગતીઓની જ્ઞાનનુમાર ચોકના સ્વરૂપને સમજી
તમજે બનાવેવા માત્ર ને ૬ વગરુ જોઈએ સમારમા
પડી પડ્યા ખાઈને ગાના અને મમજે ૧ માણગોને ગતી
પુરુ ૧ મ ૧ કદી મજગાવે છે [૧ ૧]

ધમને ગતી પુરુ ૧ પામેથી સમજને ૮ સ્વીકારીને
મવતી ન પામે પગરુ પ્રાપ્ત થયેલા મનમમતા મુદ્દ
જ મતાપામા વૈાન્વ પામી લોકપ્રવાદને અનુમગવાનુ હોડી
૧૧ મે નુ છે અને મામનુ છે ક મસાગમા આમકા
ધર્મ વિરોધા ખૂચનાન મનુષ્યો રી રીત જ મ પામે છે
તેવા પ્રમાદીઓન જામને જુદિમાન પુરો ૬ મેશા માધ્યાન
અપ્રમન તથ પ્રમન ૧૧ ગદી પાકમ ક વુ જોઈએ એમ
૬ કદ ૧૩ [૧૦૫૬]

જિનની આગને અનુમગના ૧ અને નિમ્બૂદી
જુષિમન પુરો ૧૦ માના આ માના નાજર વિનાર કરીને,

૧ જુઓ પા ૨૭ વોપ ૩

૨ વેદ અદ્યે માધુ જ્ઞાન તેન અજનાર—જ્ઞાની.

તેને પ્રાપ્ત કરવા માટે નગીરની મમતા દોડી નોંધીએ જેવી રીતે જૂનાં લોકોને અગ્નિ એકમ જાણી નાખે 'એ તેમ આત્મામાં મમાદિત અને ગ્રિય જુદિવાળા પુરુષ મવાદિ કથાયોને જાણી નાખવા આ આયુષ્ય નાશવત છે અને ભવિષ્યમાં કર્મોના પરિણામરૂપ દુષ્ટ અનુષ્ટ મોગવતુ જ પાનાનું છે કર્મોને પાછામે ત ફડતા અનેક તામે તથા તેમના અનેક જાતના કરવા અનુભવો તરફ નજર કરો ! તથા પૂરવળ ધોનો ત્યાગ કરી વિવરાનગ્નિમાંથી હિપમ પામી, શરીરને મરાન કર્મો ફરીવાર જન્મ નહિ પામનાગ વીર પુરુષોનો માર્ગ કહ્યો છે માત્ર અને લોકોને સૂઢવી નાખો ગ્રિય મનવાળો વીરપુરુષ મયમમાં નત, સાવધાન, પોતાના હિતમાં તત્પર અને હમેશા પ્રયત્નશીલ હોય છે બ્રહ્મચર્યમાં હીન કર્મનો નાશ કરનાર મયમી વીરપુરુષને જ યાત્રી પુરુષાએ માય વટેનો છે [૧૩૫૭]

નેન વગેરે ઇન્દ્રિયોને વશ કર્યા પછી પદ્મ મ મતિ પુરુષ વિષયોના પ્રવાહમાં તપાઈ જાય છે મયોગથી પર નહિ થયેલા તેવા તે મનુષ્યના નવનો કપાતા નથી વિષયમોગને પરિણામે દુષ્ટથી પીડાયેલા અથવા હજુ તેમાં જ પ્રમત્ત એવા હે મનુષ્યો ! હુ તમને માચી વાત કહી મજાણાવુ છું કે, શ્રુત્ય અવગ્ય આવશ્યનું જ છે પોતાની કમ્પજોને તામે થતા અમયમી, કાળથી રોગયેલા, અને પરિગ્રહમાં ખૂચેના લોકો ફરી-ફરી જન્મ પામ્યા કરે છે [૧૮, ૧૩૧]

જે લોકો પાપમર્મથી નિજત છે તેઓ જ વસ્તુનાં એ વાગાં પ્રિતાના કદંબાચ માટે શુદ્ધિમાન^૧ તથા મયમી હુપ મલ્લાના ત્યાગ કરે જેને આ લોકમાં ભોગેશ્વનારે નથી તન અથવા વિષ પ્રવૃત્તિ સાની હોય? શુ એવા પીંગાન કપાલિ નાય જ? દષ્ટાને ઉપાધિ નથી હોતી ગ્રેમ હું હ, છ [૧ ૧૨૮ ૧૪]

૧ મુગમાં અનાવધ સમ્પદ છે તે આ સુત્રમાં વારંવાર વપરાય છે હપનપોમાં શાની માટે વિચારી (તેમજ આવધારી) પર શરેરો નવુ વિશેષજી આવે છે પરંતુ અહીં તો સાધક માટે ખમ એ સમ વપરાતો રોડ તમે સીકામર હારે છે તેરો સાના પ અનિશય વધવાયો અથ જ અધીકારો છે

૨ મુગમાં જાડુ સમ્પદ છે સીકામર તેરો જ્ઞાતિ એવડ એ નમ્પારપ દોડે સ્વામુ અ એવા અર્થ ૧ છે

૫

લોકમાન

૧

વિષયી મનુષ્યો પોતાના ભોગોના પ્રયોજન માટે કે
કાર્વિ પણ પ્રયોજન વિના પણ દિમા વગેરે પ્રવૃત્તિ વ્યા
કરે છે તેથી તેઓ તે તે ચોનિઓમા જ ર્યા કરે છે
તેમની કામનાઓ ભોગી હોય છે તે કારણે તેઓ મૃત્યુમા
મપડાય છે પોતાની કામનાઓથી જ તેઓ સત્ય સુખથી
દૂર રહે છે તેવા મનુષ્યો વિષયોને ભોગની પણ શક્તા
નથી કે ત્યાગી પણ શક્તા નથી [૧૪૧]

રૂપોમા આસક્ત ઓ ગુર્જતિમા રખડતા પ્રાણીઓ
તરફ નજર કરા તેઓ ફરીફરીને અનેક દુઝો અનુભવ્યા
કરે છે પોતાની જ આમકિતથી ગિયાતા તેઓ અગરણને
શરણ માની પાપક્રમોમા જ રત રહે છે પોતાના સુખ
માટે ગમે તેવા કૂઝ કર્મો કરતા અને પગિણામે દુઝોથી
મૃદ ધવેના તે મદ મનુષ્યો વિષયામ પામ્યા કર છે અને

મૂતાવી વ વાર મર્તે મૃત્યુ અને મોહને પામે છે તે ત્રાસની એકમરખી આવી ચર્ચા હોય છે તેઓ બહુ માવવળા બહુ માનવાળા બહુ માયાવાળા બહુ લોભવાળા, બહુ આનંદ વિષેના ના? નટની રીંઝાચરણ કરતા બહુ રાઈ બહુ મઠ પવાળા દિમાદિ પાપકર્મોમા^૧ ખૂંપેના, તથા અનેક કનૌથી ધેગયના હોય છે દેટનાંક ત્યાગી મૃત્યુવત્તા સાનુઓની રમુ આ વ્તી હોય છે તેઓ પાતાની આ નનની ચર્પાને પોઈ ન લુએ એમ હમ્મે છે એ બધા મૂ નોઠો અગાન અને પ્રમાના હોયથી ધર્મને આગળી રહેતા નથી [૧૪૫ ૧૪૨]

હે ભાઈ! આ યજ્ઞ દુખી છે અંતે પાપકર્મ મા પુણ્ય અનેક પ્રકારના પશ્ચિમદવાળા આ નામે પોતાની પામે જે કાઈ ધોડ પાછું નાનું મેદ સરિત (મદ્ય) કે અગિન છે તેમા મમતા રામે છે એ જ વસ્તુ તેમને મા' મહા ભયપ છે [૧૪૫ ૧૪૬]

મયની પુરૂષ અગાની મદ અને મૂ મનુષ્યના દુર્ચિતને દુખની અણી ઉપર ગેદવા પવનથી કે પતા અને પવાડી તેરાગીમા અવેશ પાછીના ગીપા જેડુ હો છે [૧૪૭]

જે મનુષ્ય વિદ્યાના સ્વપને^૨ બગાડ મમતે છે તે મમાગને નગમ મમતે છે અને જે વિદ્યાના સ્વરૂપથી

૧ મૂળ આ રચમા

૨ મૂળમા 'સદય સખ છે સદયમા એટલે કે ભવમા નાનનાર દોષથી વિરહી બહુ સદય સદેશ છે સદય - પાપાર્થ એવો બીજો અ. ૫૫ સર્વ સ્થાવ

અણુમણુ છે તે મમા ના સ્વરૂપથી અણુમણુ છે કામ-
બોગોને^૧ મેલીને તેમને નહિ મમજનારા મૂં મનુષ્ય જેવડી
શૂન્ય કર છે પાતાને મળેના વિશ્યોનુ સ્વ પ મમજને
બગમગ વિચારીને તેમને ન મેવના એમ કહું છું કુશળ
પુરુષ કામમોમને મેવનો નથી [૧૮૦/]

સમમનો સ્વીકાર કરી, હિંમા વમેરેનો ત્યાગ કરતો
જે મનુષ્ય આ શરીરથી મયમ માધવાનો અવમગ છે એમ
મમજે છે તેણે પોતાનો ભાગ મગમગ સાધ્યો ગણાય
શુદ્ધિમાન પુરુષ જાનીઓ પામેથી આપાંએ જણાવેલા
મમના-ધર્મને મેગવીને એમ મમજે છે^૨, મને મદી
હીં અવસર મળ્યો આવો અવમગ બીજે ન મગન
માટ કહું છું ૬ તમારુ બગ મવરી ગખગો નહિ
[૧૪૬, ૧૫૧]

મે માખળ્યુ છે અને અનુભવ્યુ છે ૩ બધનથી છૂટા
થવુ એ વેકના પોતાના જ હાથમા છે માટ જાનીઓ
પામેથી મમજ પ્રાપ્ત કરીને, હ પન્મચનુચાળા પુરુષ
છું પરાક્રમ કર એનુ જ નામ ક્ષહાયર્ષ છે એમ કહું છું
છું [૧૫૦]

મયમ માટે ઉદ્ધત થયેતો મનુષ્ય દરકને પોતાના
કર્મનુ સુખદુષ્ણ રૂપી ફળ જાતે જ ભોગવવાનું છે એમ
જાણી પ્રમાદ ન કરે ચોક્કસવહાગની ઉપેમા કરીને
મધી જાતના મઓથી દૂર નહતા મનુષ્યને લય નથી
[૧૬૧, ૧૪૯]

ડટલાક એવા હોય છે જેઓ મત્ય માટે પહેના

ઉદયમરત યાય છે અને પછી પણ નેમા ગિયર ગહે છે
 કેટલાક એવા હોય છે કે જેઓ પહેલા ઉદયમરત યાય છે,
 પણ પછી પતિત યાય કે તેવા અમયમીઓ અવિદ્યાથી
 પત મે ૧ મ છે એમ બીજાને કહે છે તેઓ મસારના
 નકમા ૧૫ જ ક છે ત્રીજા કેટલાક એવા હોય છે કે
 જેઓ પાતના તમ ઉદયમરત યના નથી કે પછી પતન
 તમ પામના નથી તેવા અસયમીઓ ત્રાપના સ્વરૂપને
 મન તતા છતાં નોકમા ૪ વ્યાપન્યા રત છે એમ બીજીને
 મુનિએ ત્રાપા છુ કે કે તુદિમાન પુરે તો તાની પુરુતી
 જ્ઞાનાને અનુમત ૥ ૬ ૧૫૬ દિન મલ ચત્રવાન તથા
 સીવ અને મમાનુ સ્વરૂપ માલગી તથા મમદને
 કામ દિન તમજ પ્રત્ર વિનાન ૨૩ નકમે [૧૫૦
 ૧૮૫ ૧૫]

દ તામ ૧ તારી જાત માથે જ બુદ્ધ ૨ મહા-
 બુદ્ધ કરવાથી ૩ ૧ જેના જેવી બુદ્ધને યોગ્ય બીછ વસ્તુ
 મહાવીર દુષ્કર્મ છે જિનદરતમા કોણુ ૭ કે જેઓ
 રૂપોમા આમમ્મ નહે છે તેઓ દિમાપા આમમ્મ રહે છે
 કેમનુ અરૂપ સમટ્ટને મર્ષની દિમા ન ક વી જ્યો
 મયમમાન કરે ઉછાલગા ન મુ માધુનાનો આકાંક્ષી પુરુષ
 રોકના મુખનો વિદ્યાર કરી મનમ નકર્મા કે ર્જને પત
 ન દુખો કે ન મર્ષની દિમા કરે નયમ તમર એકમાત્ર
 લગ્ય ગમનો અને અમયમને જોગની જાયેતો એ મયમી,
 અજિમા રિન ધર્મને નિવેંદ્યક રદ તે વસુમાન
 અને મની પુ ૧ મર્ષ નકરનુ પાપકમ ન કરે [૧૫૪]

જે મત્ય છે, તે જ મુનિપણ છે અને જે મુનિપણ છે, તે જ સત્ય છે જેઓ શિયિન છે દીના છે, કામગુણના આત્માત્મા સોતુપ છે, વક આચારના છે પ્રમત્ત છે અને વગમા જ ગચ્છાપચ્છા રહે છે તેઓને એ મુનિપણ શક્ય નથી [૧૫૫]

મુનિપણને સ્વીકારીને શરીરને મન્ય કમા સમ્યગ્સાર્થ વીર પુરુષો વધુપદ્યુ અને દ્યુસક ખાઈને શ્રવે છે પાપકર્મમા અનામત એવા તે વીર પુરુષાને ક્લાય રાગ થાય તો પણ તેઓ તેને મારી રીતે સહન કરે છે કાગ્નુ કે તેઓ મમજે છે કે શરીર પહેના પશુ એવું હતું અને પછી પશુ એવું જ છે શરીર હમેશા નાશવત, અનુવ, અનિત્ય અશાશ્વત વધધટ પામનારું અને વિખરી છે એ જાતનો વિચાર કરી તે સયમી બાળા વખત સુધી દુઝો મહન થયા જ કરે કે અને મહાર કગ્તા પ્રમત્તોને જોઈને અપ્રમત્તપણે રહે છે એવો મુનિ આ સમાન પ્રવાહને નરી શકે છે અને તો જ મુખ અને વિત કહેનો છે એમ કે કહું કે સયમમા ગત, તથા વિપયાથી વિપ્રમુક્ત અને વિગત દુનારા મનુષ્યને મમાગમા રગ્તુ પડતું નથી [૧૫૫, ૧૭૬-૮]

૭

જેમ મ ખી જમીન ઉપ આવેલો, પાણીથી ભરેલો, જળ વિનાનો અને પોતાને આગરે રહેવા અનેક જગુઓની ગદ્દા કગ્નારો માર્ગ એક મોગે ધરો હોય, તેમ આ મમાગપી પ્રવાહમા ગાની પુપ છે તે મગ્ગ ગુણમ પત્તિથી પગિદ્ધાં હોય છે સમભાવી હોય છે,

૫ મગ રેતની હાથ ૭ જમનના નાના માટી મદ
 ૫૫૧આની મા તલ ૮૫ ૭ તથા તેની બધી ઈમો
 ૫૬૫૫૫૫ ૫૫ ૫૫ ૮૫ ૭ એવા નહિપેઓને આ જમનમાં
 ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦ ૬૧ ૬૨ ૬૩ તેએ માગની વાટ જાતા આ
 ૬૪ જમનના ૧૪૨૧ કરે ૭ [૧]

૧ ૧૧ પુત્રી ૧૨ મા તથા કુશળ પુરુષે
 જાતાવના ૧૩ મ ૧૪ મા ૧૫ કુશળે પુરુષને આદરમાં તથા
 ૧૬ ૧૭ પુત્રની શિખાએ મા અને તેવા કુશળ પુરુષની
 નહિકેના જ મ ૧૮ નહિકે હેઠ જાઉંએ તથા તે કુશળ
 પુરુષના શિખને જ અનુમત જાઉંએ વિનયવાન શિખે
 તેમની ૧૯ નહિકે વા કચી રોઈએ તથા તેમની
 આગ ૨૦ ૨૧ જ સુવ કિવાઆ ક રી જાઉંએ એમ
 કચીર સુવનો કિવાઓ ૨૨ જમ ૨૩ને મ ૫ વખ
 જાઉંએ ૭ [૫૧૧ ૭]

૧૪૨૬ કનુ વધ આ ૧ જાનની માઆના નથી તેવા કાયા
 જિમજિ ૧૫ ૧૬ પુત્રની આથ વિના મામનામ એકતા ન
 ૧૭ ૧૮ તેની ગુરુની આજ નજ ૧૯ તે જામુ જ ૫ કિમ
 વધ ૨૦ [૧૫]

૧૪૨૭ મજા શિખાએ ૧ આપવામા આવ તે પદ
 જાન મ ૨૧ ૨૨ અથ નહિર મજા મનાએ દથી મૂજાપેકા
 ૨૩ ૨૪ અથ જાની જાન નાથ મનુનો ૧ ૨ દમે તેવી
 માપો વાઝ ૨૫ ૨૬ કદે ૭ દ બિમુ ૧ તમે તે આપુ ન
 ૨૭ ૨૮ એ જેમ કુટુબ કુટુબ જામુ રે છે [૧૫૭]

૧ ૨૫૫ નહેઈ વિવણ છે તેમના જવાનો રત્ને, તેમને
 જામુ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨ ૩૩ ૩૪ ૩૫ ૩૬ ૩૭ ૩૮ ૩૯ ૪૦ ૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦ ૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦ ૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭ ૬૮ ૬૯ ૭૦ ૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦ ૮૧ ૮૨ ૮૩ ૮૪ ૮૫ ૮૬ ૮૭ ૮૮ ૮૯ ૯૦ ૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦

ગુરુની આજ્ઞાનુમાળ અપ્રમત્તપણે વર્તતા ગુણવાન મયમીથી અજ્ઞાનના જે કાઈ હિમાન્નિ પાપ થઈ જાય છે, તેનો બધા આ ભવમા જ નાશ પામી જાય છે પણ જે કર્મ અજ્ઞાતા ન થયું હોય તેને જાણ્યા પછી સયમીએ તેનો વિવેક એટલે કે પ્રાયશ્ચિત્ત કરવું જોઈએ વેત્તિ પુરુષો એ પ્રમાણે અપ્રમાદપૂર્વક કરેના પ્રાયશ્ચિત્તને વખાણ છે [૧૫૮]

અલિપ્તમા તત્પર બુદ્ધથી ગાની ઉપશાન મમ્યક્ પ્રવૃત્તિ કરનારા અને હમેશા યત્નવત એવો એ મુમુક્ષુ સ્ત્રીઓને જોઈને અલિપ્ત ન થાય તે પોતાના આત્માને મમજાવે કે મોકમા જે સ્ત્રીઓ છે તે માત્ર શુ બહુ કરનાર છે ? તેઓ માત્ર આગમરૂપ છે પુરુષાર્થરૂપ નથી [૧૫૯]

મુનિએ કહ્યું છે કે યાઈ સયમી કામરામનાથી પીડાય તો તેણે હૃષ્ટિ આવાનું રાખવું અને તે પછી એણે ખાવું આખો દિવસ ધ્યાનમાં જોભા રહેવું પગે ખૂન મુમાદરી કરવી અને છેવટે આહારનો ત્યાગ કરવો, પણ સ્ત્રીઓ તરફ મનોવૃત્તિ ન જવા દેવી કાગળ કે ભોગમાં પહેલું દડાવું પડે છે અને પછી દુખ ભોગવવા પડે છે અથવા પહેલાં દુખ ભોગવવા પડે છે અને પછી દડાવું પડે છે એ પ્રમાણે ભોગો માત્ર કનેશ અને મોહના કારણ છે એ બગબર મમજાને અને વિચારીને મયમી પુરુષે ભોગો તરફ ન જવું એમ હું કહું છું [૧૬૦]

ભોગોના ત્યાગી પુરુષે કામક્રયાઓ ન કરવી સ્ત્રીઓ તરફ ન જોવું તેઓ સાથે એકાત ન સેવવું તેઓ તરફ

૧ મૂળમાં તેનો ફાળવો આ પ્રમાણે છે ચાલતા શરીર સાથે અથડાઈ કોઈ પ્રાણ નાશ પામે

૩૪૪ । ખજ તેમજ ગણનાવા મા' દાખવીપ ન ૩ થી
 ૩૪૫ । ૧૪૫ ગણવી આ અને અપ્રમા ગણવી અને
 ૩૪૬ । ૧૫૦ લખે રહેવો એ વાત મા મુનિપ નથી
 ઉપરના ૩ ના પામ ૩ ૩ ૩ । ૧૬૮ ।

૩૪૭ । ખજનામા આત્મને દર્શાવે ન ૫ થી
 ૩૪૮ । જનવના ૧૪૬ ના આગમ છે એમ મમ ને ત્યાથી
 ૩૪૯ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ પુરુષ જિવનિ થઈને વિદ્યુ
 ૩૫૦ । ૧૫૦ ૧૫૦ ગણવ નહે છે ત થી પુરુષ મેગા
 ૩૫૧ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ । ૧૭૧ ।

૩૫૨ । પગલા નાનાના ઉપે ૧૫૦ ગણવે અથવા
 ૩૫૩ । નાવિકે મનનાવિ નથી મી ના મેરાથી ૩ બીજા
 ૩૫૪ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૫૫ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૫૬ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦

૩૫૭ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૫૮ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૫૯ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૬૦ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૬૧ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૬૨ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૬૩ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૬૪ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૬૫ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૬૬ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૬૭ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૬૮ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૬૯ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૭૦ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦

૩૭૧ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૭૨ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૭૩ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૭૪ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૭૫ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૭૬ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૭૭ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૭૮ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૭૯ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦
 ૩૮૦ । ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦ ૧૫૦

મસારમા નખડવાનુ કાનખ છે એમ મુમજ વેવિત્
પુરુષ એમનાથી વિરામ પામે એ પ્રવાહોને ત્યજીને અને
તેમાંથી બહાર નીકળી જાતે એ પુરુષ અકમા થાય છે
તે બધુ બરાબર સમજે છે ને જાણે છે જ મ અને મનુષ્યનુ
અરૂપ મમજીને તે કશાનો અભિવાય ક તો નથી તે જન્મ
મરણના ભાગને ઓળખી જાય છે જન મન પ્રાય મહાન
નથી ક હ, એવો તે મમય મહાપુરુષ કમાથી અભિભવ પામ્યા
વિના નિર્ગવનબનતામા ગ્હી ગડ છે ૧ [૧૬૬ ૧૬૭]

વોણી ત્યાથી પાછી ફર છે ત્યા મર્ત ત પટાયતો
નથી, અને સુદ્ધિ પેસી ઝાપી નથી જે આત્મા છે તે જ
વિજાતા છે અને જે વિજાતા છે તે જ આત્મા છે જેનાથી
જાણાય છે તે આત્મા છે તેને લીધે આ મનુષ્ય આત્મવાદી
કહેવાય છે મમભાવ એ તેનો અભાવ છે [૧૭ ૧૬૫]

તે લામો નથી દૂધ નથી ગોળ નથી નાસો નથી
ચોખ્ખો નથી અને મજાકાર પણ નથી તે કાળો નથી,
લીલો નથી, નતો નથી પીળો નથી અને ધોળો પણ નથી
તે મુગ ની નથી કે દુર્ગધી નથી તે તીજો નથી કડવો નથી,
ઘરો નથી, ખાટો નથી અને મીઠો નથી તે મરજી નથી
મમજ નથી ભારે નથી, હનમે નથી તે દાદો નથી બેનો
નથી, ચીમ્છો નથી તેમજ લૂમો નથી તે શરીરરૂપ નથી
તે હાજનો નથી, તે મગી નથી તે સ્ત્રી નથી પુરુષ નથી
અને નપુમક પણ નથી તે જાતા છે તે વિજાતા છે તેને
કશી ઉપમા નથી તે અરૂપી મતા છે તે શબ્દતીત હોવાથી

૧ : ભોગપદાર્થોના આવબન વિના સહી શકે છે એટલે કે આત્મા-
રતિ, આત્મકીડ થઈ શકે છે

तने। मल र नगी - ३२ ॥ ३३ ॥ ३४ ॥ ३५ ॥
३६ ॥ ३७ ॥ ३८ ॥ ३९ ॥ ४० ॥ ४१ ॥ ४२ ॥ ४३ ॥
४४ ॥ ४५ ॥ ४६ ॥ ४७ ॥ ४८ ॥ ४९ ॥ ५० ॥

3

॥ ॐ नमो भगवते वासुदेवाय ॥

120

[illegible]

આમ આત્મપ્રાપ્તિ થવની વિચિત્રતા બરાબર સમજીને
મમજ્ઞાન પુરુષે અનુમમણને કહેવું કે બાઈ! તું તારે
અત્માનુ રચય ન વિચાર એમ કહેવાથી બધા મબબોને
નારા થમે ખરી વાત એ છે કે માણસ પ્રયત્નરહિત છે કે
નહિ કારણ કે કેટલાક જિનાસાના વિરાધક હોવા છતાં
ઉદમવત હોય છે અને કેટલાક જિનાસાના આરાધક હોવા
છતાં ઉદમહીન હોય છે [૧૬૩ ૧૬૬]

૬

કર્મનાશ

૧

જેમ પાઠ્ઠાથી ન કાચેલા ધગમા રહેનારો કાચમે
જિયુ માયુ કરીને કાઈ જોઈ શકતો નથી તથા જેમ વ્રક્ષો
ધણુ દુખ ભોગવવા ખતા પોતાનું સ્થાન છોડી શકતા નથી,
તેમ કપોમા આમકત પ્રાણીઓ અનેક પ્રકારના કુળોમા
ઉત્પત્તિ થઈને તૃણાને લીધે કમળ્યા કરે ॥ પરંતુ મોક્ષને
પામી શકતા નથી તેમને જુઓ તો કઠમાળ, મન, દાય
અપરમાર નેનરોગ જડતા, હૂંઠાપણ, ખૂધિયાપણ,
ઉદરોગ, મૂત્રરોગ, સ્ત્રી જવુ, જરમક, કેપ, પીઠસર્પીપણ
હાથીપગો અને મધુમેહ એ સોળમનો કાઈ ને મર્ધ રોગ
તેમને થયો હોય છે બીજા પણ અનેક વ્યાધિઓ કે અનેક
પ્રકારના દુખો તેઓ અનુભવતા હોય છે

૨

તારે સાબળવાની ઇચ્છા હોય તો હું તને કર્મનાશનો
માર્ગ મલખાવું. સમાજમાં વિવિધ કુળોમાં જ મીતે તથા
સ્વા મુખભોગમાં જીજીને, જાગ્રત યતા ઇટલાય તાકોએ
મસાગનો ત્યાગ કરી મુનિપણ સ્વીકાર્યું છે તે વખતે
મયમમાં પગક્રમ કરતા તે મુનિઓને જોઈને ખેદ પામતા
તેમના અચ્છાદી અને કામભેગોમાં આમન મગાવહાવાએ
ડુલ્લ કરી કરીને તેમને પોતાને ન છોડી જવાને વીનવ્યા
છે પણ તેમનામાં જોને પોતાનું વચ્છા દેખાવું નથી તે
તેઓમાં આગકિા કેમ કરીને ખેડ ખરે! જોણે મગાવહાનતિ
છોડ્યા છે એવો અમાવારણ મુનિ જ આ મમારપ્રવાહને
તરી શકે છે આ પ્રનારના ગાનની હમેશ ઉપામના કરવી
એમ હું કહું છું [૧૦૬૮૦]

લોકને કામ ગથી પીડિત મમજીને તથા પોતાના પૂર્વ-
મ મધોનો ત્યાગ કરીને ઉપશમયુક્ત બને મહાયર્થમાં
મિત ત્યાગી કે ગૃહસ્થે શાની પાસેથી ધર્મને મથાર્થ
જીજીને તે પ્રમાણે વર્તવું બધી યોનિઓને બરાબર
મમજીનાના ઉદ્ધમવત હિમાનો ત્યાગ કરનારા અને
સમાધિયુક્ત એવા શાની પુરુષો આ મનુષ્યોને મુક્તિનો
માર્ગ બતાવે છે અને ઇટલાય વી પુરુષો તેમની આજ્ઞાને
અનુમતી પગક્રમ કર્યે ગય છે ત્યારે આત્માની મમજ
પ્રાપ્ત ન કરનારા ઇટલાય જગતમાં ગિયાયા કરે છે
[૧૮૧, ૧૭૭]

ધર્મ સ્વીકારીને શરૂઆતથી જ આવધાન નહવું અને
કપાય આમન ન થવું દર એવા મહામુનિએ બધું મોહમય

માધુને આવી પડ્યા દુખો (૫૧૧) એ પ્રકારના હોય છે અનુકૂળ અને પ્રતિજ્ઞા તેવા પ્રમગાએ સ્ત્રી મર્વ નુકસાનો ત્યાગીને મયમી પુરુષ જ્ઞાન દર્શિવાગો હ સુગ ન હોય કે દુગ ધ અથવા ભયકર પ્રાણીઓ કરેન આપના દાય તોપણ વીર પુરુષોએ ને પુખ્ત મારી રીતે મહન કરવા જોઈએ એમ હું કહું રૂ મનિને કોઈ માગ લાડે, કોઈ માગ કંઈ તેના વાગ મન અથવા મર્ધ તેની નિંદા કરે તોપણ તેણે એવા અનુકૂળ - પ્રતિજ્ઞા પ્રમગાને મમજને મહન કરવા જોઈએ [૧૮૪]

ગૃહોમા ગામોમા, નગરોમા નવપરોમા તમજ તે જરાના આતમઓમા વિનગના મયમીને હિંમત માણમે તન્દયી અથવા એમ ને એમ અનેક પ્રકારના દુખો જામા થાન છે તે દુખોને તે વીર પુરુષે મમભાવે મહવા જોઈએ [૧૮૪]

જે બિનુ રત્નરહિત છે, તેના મારુ વસ્ત્ર જૂન થયુ છે મારે ખીજુ વસ્ત્ર કે માથોરો માગવા પડશે અને તેને સાધનુ પડશે એવી કશી ઝિકર હાતી નથી વસ્ત્રરહિત રહી મયમમા પાકમ કરતા તે બિનુને રામ જુએ છે, દા' વાય છે તાપ લાગે છે ડામ મન કંડે છે, — એમ અનેક પ્રકારના દુખો મહન કરવા પડે છે પરંતુ તે દુખોને મહન કરતો અને ઉપદ્રષ્ટોના લાગ વિનાનો તે અવસ્થા મુનિ તપની શક્તિ કરે છે લગવાને આ હપીકત જે રીતે જણાવી છે તે રીતે તેને જરાગર અમજવી જોઈએ [૧૮૫]

એટલે કરતો તે મુનિ હલકા કુયોમા^૧ કરીને નિંદા બિડા મેરાવી વિચ તે રહે વચ્ચરહિત રહેતા મુનિએ પેટ ઠા ખીનો ખાણુ સયમી અને નાની પુરુષોના પાડુ દૂગળા દેડા હ નમનામા માંસ તથા જેની ઓગ દોષ છે [૧૮૪ ૧૮૬]

કમેલા નાશ કરતો મયમી મુનિ તેમના સ્વરૂપો માં ૧૨ સમજીને મયમી કોષાદિ કપાયોનો નાશ કરે છે જ પ્રવૃત્તિઆમાં દિવસ રોકીને જ ૧ પજા ત્રામ છૂટતો નથી, તે પ્રવૃત્તિઓનું સ્વરૂપ જોયે જગતજગજોનું છે તે મોધ માન માયા અને ભોખને તરીકે જ છે અને તેને જ કોષાદિનો નાશ કરનારો નહીં છે [૧૮૪ ૧૮૫]

ઉદ્ધમવત ત્રિયતાત્મા આગી નચર એ નયજો નહિ ગદનાર અને જનુ ચિત્ત બહાર નથી એવો તે મુનિ સાતિથી વિચવા કરે છે બાળોની આગળ નહિ ગમતો અને પ્રાણને નહિ હજીતો એવો તે પાણુ બિનુ મેરાવી (શુદ્ધિમન) કહવાય છે સયમમા ઉત્તરોત્તર રહિ કરતો અને ઉદ્ધમવત એવો તે બિનુ પ્રાણીઓને મરે (પાણુમા કદી ન ફાળા) મસદીત જે જોવો છે આપાએ કહીને ધર્મ પણ એવો છે [૧૮૫ ૧૮૬]

તેજમી યત નિષ્વાણા અને વેદવિત મયમીએ તોફ ઉપ રૂપા કરીને આ તેનું સ્વરૂપ સમજીને ધર્મનું કદન કરત તથા તેનું વિરોધ કરુ મત્ય માં ઉદ્ધમવત

૧ ના ખાણુ મરે મરે પનવાન કે સમવશી રહે એમ નહિ

યથેલા કે નહિ યથેલા એવા માલજવાની ઇચ્છાવાળા મર્વને સયમીએ ધર્મ સમજાવવો જૂતમાત્રનું સ્વરૂપ વિચારી, શાંતિ, વૈરાગ્ય, ઉપશમ નિર્વાણ ચૌચ, ઋણતા નિરભિમાનતા અપરિમહીપણ અને અદ્વિમારૂપી ધર્મ નેણે ઉપદેશવો [૧૬૪]

એ પ્રમાણે ધર્મને કહેતો ભિક્ષુ પોતે તકલીફમા પડતો નથી કે બીજાને પણ તકલીફમા નાખતો નથી તથા કોઈ જૂતપ્રાણી પછા પીડા કરતો નથી આવો ઉપદેશક મહામુનિ દુષ્ક્રિયા પડેલા સર્વ જૂતપ્રાણીઓને અમદીન ' એટની પેઠે સ્વચ્છરૂપ થાય છે જેમ પછી પોતાના બચ્ચાને ઉઠેરે છે, તેમ ઉદયમવત નહિ યથેલાઓને તે મેધારી ભિક્ષુ રાત અને દિનમ શાન્ત ઉપદેશીને ધીર ધીર તૈમાગ કર છે એમ હું કહું છું [૧૬૫-૧૮૦]

૩

કેટલાક નમળા મનના પુરુષો ધર્મ સ્વીકારીને પણ પાળી શકતા નથી અમલ કષ્ટોને મહા ન કરી શકવાથી તેઓ મુનિપણ છોડીને કામો તરફ મમતાથી પાછા ફરે છે ફરી સમાગમા પડેના તે લોકોના બોલો વિતોવાળા હોઈ અધુરા જ રહે છે તેઓ તત્કાળ કે થોડા વખત બાદ મનજી પામે છે અને પછી લામો વખત સમાગમા રખાયા કરે છે [૧૮૨]

કેટલાક કુશીલ પુરુષો રાત્રીઓ પામેથી વિદ્યા મેળવીને ઉપશમનો ત્યાગ કરી ઉદ્ધન ચર્ચાજાય છે કેટલાક અલ્પચર્ચા

હવા જાત જગવાનની આજ્ઞાને નથી અનુમતતા કેટલાક
રગી માગી 'ને છવવા' મગશે એ આજ્ઞાએ ઠાનીઓના
રિખ મયા દોષ છે તો કે નામ મસાગ્નો ત્યાગ કર્યા પછી
ચાલી જઈ કમોથી જગતા તથા કમોમા આમકિતવાળા
ની મનાવેના મયમને પાગવાને મને ગુરુની મામે થઈ
૧૧૪ ૩ [૧૮૮]

તેજ મદ પુરુષો ખીજી શીનવત, ઉપશાન અને
રિચથી વર્તતા ભિગુએને તમે શીન વિદ્યાના એ
અમ કહે છે ! મ પુત્રની એ ખીજી મુખાર્થ છે
[૧૮૯]

કેટલાં મયમથી અનુયયે ૧૧ દોષ છે પણ ખીજની
આમગ નુજ આચારની વાનો કહે છે તો કેટલાક આચારને
નમતા તેના ખતા ચનમદ અને શૈનમદ હાવાથી
રવિને વેડી નાખ છે મયમ સ્ત્રીકાતિ બાધાઓ આની
પતા સુખાર્થ થઈ ફરી અમયમી ચાત્રા એવા ઉચ્ચેના
વસવર્તી અને કાષર પુરુષો લીધની પ્રતિજ્ઞાઓનો નાશ કરે
છે એજાઓની પ્રથમા પપુ પાપ પ છે તે અમચો
વિમાન છે વિમાન છે [૧૯૦ ૧૯૧]

તેજઓનુ નિ ક્રમ ત ફુનિ ક્રમજ છે નિ ને પાન
તે પુરુષ વાર રાજ જ મમગ્નને સમ્યા કરે છે અવિદ્યાવાળા
તેઓ જોતાને વિદ્યાન માનીને હું જ મોગે મુ' એવ
મસાઈ કરે છે તેઓ શીખ તજ્ય મયમીઓ તજ ઉદ્ધત
ચાપ છે અને તેમની મામે મમે તેમ જોને ૩ [૧૯૧]

ચાગક જેજ મ તે અવમઓ દિમાર્થ થઈને જો
છે કે પ્રાનેને હજો ! તેઓ જગવાને કહેના ફુજ

ધર્મની ઉપેક્ષા કર છે તેવાઓને આશાના વિધેય,
કામોમા ખૂચેના અને વિતરી કહેના છે [૧૯૨]

મયમ માટે ઉદ્ધત ધ્યેનાઓની માથે દેવા હતા
તેઓ અવિનયી હાય છે અને વિકૃત તથા નિતેનિય
પુરુષોની માથે ગહેવા હતા તેઓ અવિગ્રહ અને અન્ત
દોષ છે [૧૯૩]

આવી વિચિત્ર સ્થિતિ જાળીને બુદ્ધિમાણ પુરુષે પ્રથમથી
ધર્મને બરામર મમજવો જોઈએ અને પછી પોતાના બક્ષમા
પગાયળ બની શાઆનુમાન પરાક્રમ મગ્નુ જોઈએ એમ હું
કહું છું [૧૯૧-૧૯૨]

મહાપરિજ્ઞા

[આ અધ્યયન લુપ્ત થઈ ગયું છે એવો પ્રાચીન પ્રવાહ છે તે ॥ વિષયનું વર્ણન કરતા દીકાકાગ શીનાકદેવ જણાવે છે

મયસાન્નિગ્ધુષ્ણસ્ય વાદિ-મોદ્યનુવા પારપદા ઉપસર્ગા
વા પ્રાદુર્ભયદુષ્ણ સમ્યક્ ધોરત્યા ।

મધ્યમ વોરે ડુમેથી મુખ મુમુક્ષુને જ્ઞાપિત મોહને કારણે પરિણા (સકો) અને ઉપનયો (વિદ્યો) આપી પડે તો તે તેણે માગી રીને મહન કરવા એવો માતમા અધ્યયનનો વિષય છે]

૮

વિમોહ^૧

૧

આર્થ પુરુશેએ મમભાવે કહેનો ધર્મ માલગીને અને મમજીને બોધ પામેલા દેવવાક શુદ્ધિમાન પુરુષો વચલી વચમા જ મયમધર્મનો સ્વીકાર કરે છે કસાની આકાષા વિનાના તે સયમીઓ નથી કાઢની દિમા કરતા નથી કરો પગિમદ ખતા કે નથી બીજુ કાઈ પાપકર્મ કરતા તેઓ જ માયા અમથો છે [૧૦૭]

શુદ્ધિમાન લિમુએ નાનીઓ પાસેથી પ્રાણીઓના જન્મ અને મરણની મમજ મેળવીને મયમમા તત્પર થવુ શરીર આહારથી રહે છે અને દુખથી ભાગી જાય છે વૃદ્ધાવસ્થામા ઇન્દ્રિયા નમણી પડી જવાથી જેનાય લાભ સયમધર્મના પાલન માટે અમમથ ઘઈ જાય છે માટે

૧ મોહમાથી મુક્તિ, મોહમુક્ત પુરુષ અથવા વિમોહ પુરુષનો આચાર

સામે લાવીને આપવા; કહ કે તેને મા' મકાન ચણાવી આપી તેને ખાઈ પીને ત્યાજ નિવાન કહે તો ભિચુએ તેને કહેવું કે, હે આયુષ્માન તારું કહવું મને કબૂત નથી કેમ? તેવી પ્રતિજ્ઞાનો મ ત્યાગ થયા છે [૨૦૦]

અગાધાતિમા નૃના ભિચુને જમાવવા મા' કે રહેવા માટે કોઈ ગૃહસ્થ દ્વિમાત્રિક કરી મન્ત્રન ચલાવે કે ખાનપાન તૈયાર કરે અને ત વાતની ભિચુને પોતાની મહજ્જુદ્ધિથી ખગન પડે, કે કોઈના મહુવાથી કે બીજા પામેથી સામળાને ખગન પડે તો પપુ નેજા તરત જ તે ગૃહસ્થને ઉપર દમાણે ના કટી ફેરી [૨૦૦]

ભિચુને પૂજાને કે ત્યાજ વિના તે। મા' ગૃહસ્થે મોટા ખચ ઢોલ હોય અને પત્ર ભિક્ષુ તે વસ્તુઓનો સ્વીકાર કરવાની ના પાડે તેથી ગુસ્સે થઈ તે ગૃહસ્થ તેને મારે કે મગાવે અથવા હેગન કરે તા પપુ વીગ ભિક્ષુએ તે દુષ્ક્રોને બગમર મહેવા અથવા મામો ગૃહસ્થ જુદિમાન હોય તો તેને તકથી પોતાનો આચાર મમજવનો તેમ અને તેનું ન હોય તો મૌન રહેવું [૨૦૪]

ભિક્ષુ કે ભિક્ષુણીએ ખાનપાન ખાતી પીતી વખતે તેને સ્વા' મા' મોમા એક બાજુથી બીજી બાજુ ફેરવવું નહીં. ભિક્ષુએ, પૃથ્વી મુકત થાય છે અને પૃથ્વી આ વસ્તુને બગમર

સામે દાવીને આપવાનું કહે કે તેને માટે મનન ચલાવી આપી તેને ખાઈ પીને ત્યાજ નેવાનું કહે તો ભિક્ષુએ તેને કહેવું કે, હે આયુષ્મન, તારું કહ્યું મને કબૂલ નથી કેમ? તેવી પ્રવૃત્તિઓનો મે ત્યાગ કર્યો છે [૨૦૨]

અશાનાન્દિમા નેતા ભિક્ષુને જમાના માટે કે ગહેવા માટે ઘાઈ શૂદ્ધ્ય દિગ્દાહિક કરી મકાન ચણાવે કે ખાનપાન તૈયાર કર અને તે વાતની ભિક્ષુને પોતાની મહજજુદિથી ખમર પડે કે કાઈના કહેવાથી કે બીજા પાસેથી સ્વાભાવી ખમર પડે, તો પણ તેણે તગત જ તે શૂદ્ધ્યને ઉપર પ્રમાણે નાં કહી દેવી [૨૦૩]

ભિક્ષુને પૂછીને કે પૂજ્યા વિના તો માટે શૂદ્ધ્યે મોટો ખચ કર્યો હોય અને પણ ભિક્ષુ તે વસ્તુઓનો સ્વીકાર કરવાની ના પાડે તેથી ગુસ્સે થઈ તે શૂદ્ધ્ય તેને મારે કે મગવે અથવા હેગન કરે, તો પણ વીગ ભિક્ષુએ તે દુષ્કોને બરાબર મહેવા અથવા મામે શૂદ્ધ્ય જુદિમાન હોય તો તે તઈથી પોતાનો આચાર મમજવવો તેમ અને તેનું ન હોય તો મૌન રહેવું [૨૦૪]

ભિક્ષુ કે ભિક્ષુણીએ ખાનપાન ખાતી પીતી વખતે તેને ચામ માટે મોમા એક બાજુથી બીજી બાજુ ફગવવું નહિ આમ કરનારો ભિક્ષુ ઉપાધિથી મુક્ત થાય છે અને તેનું તપ વડે કે બજવાને જણાવેલી આ વસ્તુને બગબર સમજી મમજાવે ગેદુ [૨૦૫]

દાંધી ચઘરતા ભિક્ષુને શૂદ્ધ્ય આવીને પૂઠે કે, તને કામવામના તો નથી પીડતીને? તો તેને કહેવું કે, મને કામવામના નથી પીડતી પણ આ કંડી મહન ન થાયથી

તે પ્રમાણેની પ્રતિજ્ઞાને વળગી ગયેલુ શમ્પ નગરે, ત્યારે પ્રતિજ્ઞાનો જગ કરવાને બદલે ખાવાનુ છોડી દઈ મગલુ સ્વીકારુ પરંતુ પ્રતિજ્ઞાને ન છોડવી નાન, ત્યાગી તથા મન અને હૃદયોને વશમા ગમનાર શિનુને નાટ તે મળેગોમા એ જ એવ છે એ જ તેનો મરણનો અવસર છે (વગેરે સૂત્ર ૨૧૫ મુજબ) [૨૧૭]

શુદ્ધિમાન શિનુ જેમ ઝવિતની કામના ન કરે તેમ મરણની પણ કામના ન કરે મોક્ષના વાદુકે તટસ્થતા-પૂર્વક પોતાની પ્રતિજ્ઞાએ મમાધિ માયવવી, અને આત્મ તથા બાહ્ય પદાર્થોની મમતા નહીં આત્માને (પ્રતિજ્ઞા મથી) સ્થૂપિત ન થવા દેવીની જગ નખવી પોતાની પ્રતિજ્ઞા-એ મમાધિના ક્ષેમનો જે કાર્મ ઉપાય ખ્યાનમા આવે તે તેણે તરત જ અજમાવવો છેવડ અગત્ય થઈ જાય, ત્યારે તેણે ગામમા અથવા જગનમા નુદ્ધ અને જગુ વિનાની જમા તેઈને ત્યાં ધાસની પથારી કરવી પછી તે પથારી ઉપર આઢાગનો ત્યાગ કરીને તે શિનુએ શરીરને રાખવુ અને મનુષ્ય વગેરે તગરથી જે કાર્મ મકટો આવે તે સહન કરવા, પણ મર્યાદાને ઉતારવી નહિ [૪૮]²

કેતા વધારાના ખાનપાન વડે સમાનમર્મીઓની સેવા કરવાના તથા બીજાની તેવી સેવા સ્વીકારવા ન સ્વીકારવાના નિયમોનો ઉલ્લેખ છે
૧ દીકરાને તેનો એવો અર્થ હે છે કે પુત્ર શ્રી વરેના સબધથી તેમનુ ચિન્તન ન કરવુ કે પ્રતિજ્ઞા સડોને કારણે રુસો ન કરવો

૨ અહીંથી આવજ ૧ થી ૨૫ સુધીના ૨૭ આક છે, તે આપમા હરેશના શ્રોત્રોના આક સમજવા તેમા સુસજ્જવા નથી

ધુ ૧ ત્યાં તેણે કમે કમે આઠા નડા વે, ક્યાયા ઓઠા
કે વા ' અને મમાધિસુકા ચર્ચને પાટિયાની પેડે ગિય
વૃત્તિવાળા ચર્ચને નેત્રુ પડી હેઠ અડકા ચર્ચ ગમ
તાર ગામ કે નગ મા ૧૦ ને વામ માગી લાવતુ
તેને લઈને એમને જઈ જો જમામ ઈના નાના
હવડા, ખી, ધામ જાડગ પાળી જાડિયાગ ત્રીન
ખીની માટી અને કરોગિયાના જાગા ૧ હોય, તે
જમાને બરાબર નેર્જનપાનીને ત્યાં તે ધામ પાથનુ
પાથરીને, તેના દપ મેમી હલ્લનિમ પુત્રી સ્વીકાર
કરવે. પડી, અનાહાર હીને જે ખા નાવે તે મહન
કરવા પડતુ ખી ન પામે મર્ધ પ્રદા ૧૦ નગી નો ઉચ્ચાર ન
વગવવો તેમ કરતા ઇશિયો અકગમ તો નેમને યામ્ય રીતે
દેરવતી-દેરવતી તેમ હવે જતા તે અમન અચન અને
મમાહિત કહવાય છે મન અચ હ અને સગીરને કાઈક
દેગ મને તે માતુ તે ચકમ ૫ ક સગીરને મંગાએ કે
પહોણુ કરે ૫૫ નની હ ના તો અચેનનની પેડે ગિય

૧ દીકાકા કહે છે કે 'વૃષ્ણસુકો નાદાર ખાવ ધી, કે તેને
કાચ થયેલા રોનથી નેમજ કોર તપશ્ચર્યાને કારણે મન કાગે
આવ યક કિયારખી આનુકૂળી સરીર ગ્રાવી સખવા પોને શક્તિમાન
નથી એમ લાગે, ત્યારે

૨ આ વાન લખવાનુ કા ૧૧ જે જલ્પાય છે પાષોપચમન
મરુવિધિમા ગરીર અકગમ તો પાન હલ્લારવાનુ નથી દોતુ
પરતુ જેણે મોનાનુ અસામર્થ્યને લીધે ને વિધિ નથી નીકારો અને
તેનાથી હવે 'હલ્લ' વિવિ રૂપીયો છે તે હરેફે તેથી તેના
તપની કિમત ઓછી થતી નથી

નિરોધ થાય તોપણ પોતાના સ્થાનથી જાણ ન થવું
માગ શરીરમાં દુખ નથી એમ સમજીને મમાધિમા સ્થિત
ગહેવું અને કાયાનો બધી રીતે ત્યાગ કરવો જીવતા મુધી
મેંકટો અને આપત્તિઓ આવવાના જ એમ સમજીને
શરીરનો ત્યાગ કરી, પાપો અટકાવના પ્રણવાન ભિખુએ
બધું મહન કરવું કષ્ટભુલ ગુરુ એવા શબ્દાદિ પુણ્ય કામોમાં
ગમ ન કરવો અને કીર્તિને અચળ મમજીને નેમા
લોભ ન રાખવો કાર્ત્ત દેવા તેને માનુષિક ભોગોની અવેક્ષાએ
શાશ્વત એવી દિવ્ય વસ્તુઓથી લગ્નથાવે તો એવી દેવમાયા
ઉપર શ્રદ્ધા ન નાખવી અને તેનું સ્વરૂપ મમજીને તેનો ત્યાગ
કરવો બધા અર્થોમાં અમૂર્ષિત અને મમાધિધી આશુચ્છને
પાગ કરનાર તે ભિખુએ તિતિક્ષાને ઉત્તમ વિમોહરૂપ અને
દિતરૂપ મમજીને મમાધિમા ગહેવું [૨૨૧ ૧૮ ૨૫]

અનુક્રમે કહેતા એ ત્રણે મરણવિધિઓને નાભળીને
તેમને અપૂર્વ જાણીને અને દરેક તપના બાદ અને
આખર તરુ એવા એ પ્રકારે ખ્યાલમાં ગળીને ધીર, વસુમાન
પ્રણવાન અને શુદ્ધ પુરુષ ધર્મના પાગમાંથી થાય છે [૧૨]

૧ એટલે કે તે અવસ્થામાં શન પોતાની કન્યા અને સમ્યક્
આપવા તૈયાર થાય તો પક્ષ તેની ઇચ્છા ન કરવી

૨ વિમોહ એટલે વિમોહ પુરુષોએ સ્વીકારેલ વિધિ - એટલે
અહીં અનુક્રમે વલ્લવેલા ત્રણ મરણવિધિ તે ત્રણે મરણવિધિમાં
પ્રવાન વસ્તુ તિતિક્ષા છે

૩ એવે કે શરીરથી તપ સ્વીકારે અને મન છૂટી રાખે તો
તે નાશુ છે

ટિપ્પણી

ટિપ્પણ નં ૧ કામવાચના માટે મૂળમાં માત્ર 'શીતરમ્પસ' રાખ્યું છે. મીઠાકાર તેનો યા તડકો વોરેના ઉપદ્રવો તથા સીના ઉપદ્રવો. અરો અન હે છે અને જણાવે છે કે, મોઈ ૩ સ્ત્રી ધરમા દસાવીને લઈ ૫ અને ત્યાથી પ્રા. યથા વિના ૮ વતા પાલ નીકળતુ અરા ૫ જાણાય થાડે જગ રસો ખાઈને કે એર ખાઈને કે મમે તં પ્રકારે આત્મહત્યા કરવી અનયા મોઈ નજા રાગીત્તા બિખુને દા. ૩ ૧૦ કે રોમતુ ૧૫ પોતાથી સામે વનત સડન નહિ કરી રાગાય એમ લોકે ત્યારે તે પશુ તેમ કરે જેન સાગ્રમા જાગરિયા ૨ ૧૧ અને ૫૦ પોપમન એ રાજ મરુલ વિહિત ૩ પરંતુ તે મરણો ૬૦ મક પવાગા માગસ માટે છે અને તેમાં ખાનપાનનો યાગ કરીને મરણતુ હોઈ વખત વધારે નય છે પરંતુ અપારે કરોડદીનો સમય આવે ત્યારે મસો ખાવો વારે નિષિધ મરણનો પશુ આસારો હોવા પરંતુ નિયમ ન હોવા એમ કહેવાનો અર્થ આપાય છે. મીઠાકાર વતુમાં એક અગ્રાતુ કથન કરે ૩ કે નેધુન ૧ સવાય નીચ મોઈ વસ્તુનો જેન સાગ્રમા એકાત નિયમ નથી મોઈ પશુ વસ્તુનો દ્રવ્ય હોય કાગ અન બાવને અનુસરી એક વખત નિયમ હોય, તે બીજે પ્રસંગે તેનું વિધાનેય હોય.

૯

ભગવાન મહાવીરનું તપ

[૧૫માન]

શ્રી સુધમન્વામી મહે ડે

તે આયુધ્માન જશુ ! શ્રીમહાવીર ભગવાનની તપશ્રયાનું વર્ણન મેં જેમ માળવ્યુ છે તેમ તને કહી મળજાતુ છું તે શ્રમણ ભગવાને ઉદ્ધમવત ચર્ધ સમાન ॥ દુષ્પ મમજ પ્રનજ્યા લીધી અને તે જ દિવસે હેમત નતુની કંડીમા જ તે બહાર ચાલી નીજ્યા તે કંડકડતી કંડીમા વજ્રથી નરીજ ન ઢાકવાનો તેમનો હા મક પ હતો અને શવનપર્વ ત કંઠણમા કંઠણ મુઝકેલીઓ ઉપર વિજય મેળવનાર ભગવાન માટે તે ઉચિત જ હતું [૧૨]

અરવ્યમા વિહ તા ભગવાનને નાના મોટા અનેક જાતુઓએ યાગ મહિના મુધી ઘસેો નામ આપ્યો અને એમના તોહી મામ ચૂસ્યા [૩]

તેર મદિના સુધી ભગવાને વચ્ચને ખખા ઉપર જ નજી મૂક્યુ પછી જીન્ને વોરે નિશિજ જાતુ અડધી ચતીન થના તેને ઊગીને ભગવાનમ પૂણુ અચેનક — વસ્ત્રગહિન થયા [૪, ૨૨]

વસ્ત્ર ન હોય તો તથા મખત દા મા તે હાથ
લામા નાન પ્યાન ધનતા દાને કારણે કોઈ દિવસ તેમણે
હાથ ખચતમા થા મા નથી કોઈ કોઈ વાર શિપાગામા તે
છાયાના ન ખેંચીને પ્યાન ધનતા અને ઠાગામા તાપમા
જ પુ ન ને ઠાક- જેસી પ્યાન ધ તા [૨૨,૧૩૭]

૧ વખત ચિશિર જતુમા હિમાગુ વા વાવાને લીધે
અંક ગેમા તે કપ્યા જ કરતા અને પટનાકે માધુઓ
એ વખતે હવાના ઉપવ વિનાનુ ન્યાન શાધતા
પટનાકે કપના રહેવાનો વિચાર કે તા અને કટનાકે સાકડા
બાળતા તે વખતે જિતદ્રિય અને આકાશા વિનાના તે
ભગવાન એ શીતને પુ તમા હીને મહેતા કોઈ વાર
કહી અમલ મક પા ત્યારે ભગવાન આવધાનપણે ને
બહા નીચીને થાક આનતા [૩૬૮]

૧૫ વિનાના હાવાથી તૃષ્ણા અર્થો દાહના સ્પર્શો
તાપના અર્થો અને ડાસ તથા મચ્છના સ્પર્શો - એમ અનેક
પ્રકારના અર્થો ભગવાન મહાવીરે મગપણે મલા દતા [૪૦]

અ આનતા ભગવાન આમગ આમગ પુરુની
લખાર્થ જોટવા માર્મ ઉપર દટિ ગનીને આક અવણી
ન જોતા આનતાના મામ તરફ જ નોંધને, આવધાનીથી
આવતા કેઈ જોનાવે તેા ધાવ જોણુ જોલતા અને
દટિને જિય કરીને અતમુખ મહેતા તેમને આવા તમ
નોંધને તથા તેમના સ્થિત ગેમાથી લવ પામના છોકરો
ટોડ વણી તેમને માગતા નાગતા તે નાખતા [૫૨૧]

ઉજ- ધર સમાધાન, પ જ અને હાડા - એવે
રમાનેમા ભગવાન કોઈ વાર નતા તે કોઈ વાર હુદા ની

કાંઈ એ પાળના નગનાઓ પાસે તો કોઈ વાગ
ધમરાગાઓમા, બગીચાઓમા ઘરોમા કે નગરમા રહેતા
હતા કોઈ વાગ રમશાનમા શય ધગમા કે જાગી નીચે
રહેતા હતા આ રીતે એ શ્રમણે ૧૦ વર્ષ હરતા વધુ
સમય વિતાયા તે વર્ષે દમ્યાન ગત દિવસ યત્નવાન
રહીને ભગવાન અપ્રવનપમે મમાધિપૂર્વક ધ્યાન કરતા
પૂરી રાત્રી પાં ન લેતા જીવ આપતા જીવિને આત્માને
જામત કરતા કોઈ વાગ તે આડે પડજે થતા, પણ તે
નિર્ધી દુઃખથી નહિ મ્હાચિવ નિર્ધા આવતી તો તેને
પ્રમાણ વધાગતારી મમજી, ભગવાન જીવિને તેને ફગ કરતા
કોઈક વાગ મુક્તિ મુખી તાન ચક્રમજી કરતા [૨૪૮]

તે દુઃખોમા ભગવાનને અને પ્રકાશના બચકર
મુકટો પડતા તે તે સ્થગમા નેનાર્કે હવડા કે પક્ષીઓ
તેમને ઉપદ્રવ કરતા હનકા માગામે પણ ભગવાનને ધણો
નામ આપતા કોઈ વાગ મામા નખવાઓ હાથમા હથિયાગ
લઈને ભગવાનને કનજતા કોઈ વા વિશ્વવૃત્તિથી સ્ત્રીઓ
કે પુરુષા ભગવાનને એકલા ગણીને હેગન કરતા ગમે
એના કરનાર મોકો તે તે સ્થાનોમા એકલા નહેવા
ભગવાનને જોઈને તેમને પૂછતા ત્યારે ભગવાન જવામ
ન આપતા ત્યારે તેઓ ભગવાન ઉપર ચિન્તા જતા
કોઈ એમ પૂછતુ કે વચ્ચે આ કોણ છે? તો હુ લિનુ છુ
એમ ભગવાન કહેતા વવારે નહિ જોવતા ભગવાન ઉપર
તેઓ ગુમે રહ જતા તો પણ ભગવાન મમભાવથી ધ્યાન
જ કર્યા કરતા [૩૦-૧, ૩૪૫]

ત્યા ખીજ અને લોકોનો ઉતારો ત્યા એવા
સ્થાનોમા રહી વખતે ભગવાન સ્ત્રીઓ મામે નજર પડુ
ન વરતા ૧ તુ અતમુખ નહીં ધ્યાન ધરતા પુરુષો માથે
પાં તેઓ કોનો મન ધન પાતો અને ધ્યાનમાં જ મમે
હેતો ૨૧૧ નછે તો પપુ તેનો જવાન નહોતો આપતો
૨૧૨ તેમને સખામ કરતું તો તેના તન્ક પત્ર નજર નહોતો
કરતા એવ વખત તેમને નિષ્પુત્ર્ય મનુષ્યો દ્વારા
મા તેમ જ ત્રામ પડતો તે બધુ ત મમભાવે સહેતો
તે જ પ્રમાણે આખ્યારો નાન ૧ ગીતો દુષ્ટુદો અને
મુદિયુદો તથા ૫૨૫ મ્યામા લીન રથેના લોકો તન્કે પપુ
કશી ઉત્સુકતા ગળ્યા વિના ને શોકરહિત સાતપુ ૧ મધ્યમ્ય
દષ્ટિ ગમતા મડી ન સમાય એવા દુષ્ટો વગવીને પગક્રમ
કરતા ને મુનિ સર્જ મમભાવ હતા તથા એ મોટા
સકળ પાગ કરતા કોઈનુ શ પ ન ગોધના [૬૧૦]

દુર્ગમ એવા નાન પ્રદેશમા વજ્રભૂમિમા અને શુભ
ભૂમિમા પણ ભગવાન વિચયા હતા ત્યા તો તેમને તરન
હનખી વ્યતના શયા અને આમતોનો ઉપયોગ ક વો પડ્યો
હતો ત્યાના લોકો પપુ તેમને નુ મારતા ખાવાનુ બધું
લૂણુ મગણુ અને ફૂત ૧ કરડતા કેટલાક લોકો તે
કૂતગએને રાકતા તો કેટલાક ને કૂતરાઓને દુઝકારીને
કરડાવતા વજ્રભૂમિના લોકો બહુ કડોર હતા તથા
કૂતરા કરડી ન વ્યથ ને માન ખીજ શ્રમણે હાથમા સાકળી

૧ મુરદાંગના ની નવાગીમા આવતો રાન ૧ વજ્રભૂમિ અને
શુભ્રભૂમિ એ તેના જ પ્રદેશોના નામ હશે જુઓ રોક ૪૫ તેમા
વજ્રભૂમિનુ વચુન કરી અતે 'એવા દુષ્ટ ન જામા ક્રિમ આવે છે

કે નાળ બધીને ફેલાવી દેતા. ઠેકાણે વાર દૂતરાઓ ભગવાનને કરડતા અને તેમની મામની પેશીઓ ખેંચી કાઢતા. છતાં એવા દુઃખ ભલા દેશમાં દિંગાનો ત્યાગ કરીને અને શરીરની મમતા છોડીને તે અનગા ભગવાને આવી પડતા મહોરોને મમભાવે મળ્યા અને મગામને મોખરે રહેતા વિજયવત હાથીની જેમ ભગવાને એ દુખો ઉપર જય મેળવે. ઠેકાણે વાળા દેશમાં ધણે દૂર ચાલ્યા છતાં ગામ જ ન આવતું. ઠેકાણે જગ્યાએ ગામની બાજી પાસે આવતા જ ગામમાં લોકો મહાર નીકળીને તેમને માગતા અને હાખી કાઢતા. ઠેકાણે વાર તેઓ ભગવાનના શરીર ઉપર જેસી તેમનું માસ કાપી લેતા. ઠેકાણે વાર તેમના ઉપર ધૂળ વરમાવવામાં આવતી. ઠેકાણે વાર તેમને બગધી નીચે પડવામાં આવતા. તે ઠેકાણે વાર આગન ઉપરથી તેમને ચમકાવી નાખવામાં આવતા. [૪૧ ૫૩]

દીક્ષા લેતા પહેલાં પણ બે વાર કરતા વધાર વખતથી ફક્ત પાણી પીવાનું ભગવાને છોડી દીધું હતું. પ્રજા પાણી તેજ વાધુ એવાળા બીલા વનસ્પતિઓ અને નમ (જગમ) પ્રાણો મચિત છે એમ મમજીને તેમને બચાવીને ભગવાન વિદ્યાર કરતા હતા. સ્થાવર જીવો ત્રમયોગિમાં આવે છે અને ત્રસ જીવો સ્થાવર યોગિમાં જાય છે. અથવા બધી યોગિમાં બાળ જીવો પોતપોતાના કર્મ અનુમાન તે તે યોગિમાં ભટકવા કરે છે, એમ મમજીને ભગવાને એવું નકી કહ્યું કે ઉપરના બાળ જીવો હમેશા બધાય છે પછી બધી રીતે કર્મનું સ્વરૂપ જાણીને ભગવાને પાપને ત્યાગ કર્યો. [૪૧ ૫]

ગામતા નહીં ચોખ્ખા, સાથેયો^૧ અને ખીચડી લૂખારે
ખાઈને જ તે નિરાંદ કન્ટા ભગવાને આઠ મહિના
સુધી તો એ નજી વસ્તુઓથી જ ચલાવેલું ભગવાન અડધા
મહિના કે મહિના સુધી પાણી પણ ન પીતા તે રીતે એ
મહિના કે ૭ મહિના સુધી પણ રિહાજ કરતા હશે
આકાંક્ષા વિનાના તે ભગવાન ઠોઈ વાજ દાંડુ અન્ન ખાતા
તો ઠોઈ વાજ ૭ આઠ ફા ૮ નાજ દ કો પછી જ ખાતા
[૫૮-૦]

ગામ કે નગરમાં જઈને ખીજીને માટ કરેલો આહાર તે
માનધાનપણે સોધતા આહાર લેવા જવાના માર્ગમાં બૂખ્યા
તેમજ તરસ્યા કાગળ વગેરે પડીઓને ભેરેલા નેઈને તેમજ
લાલગુ નમણુ બિખારી અતિથિ ચલાવ બિનાડા કે ફૂતરો
એ બધાને ઠોઈ વાજ આગળ ઉતેરા નેઈને તેમને આહાર
મેળવવામાં વાધા ન આવે તેમજ તેમને અપ્રીતિ ન થાય
તે રીતે ભગવાન ત્યાંથી ધીરે ધીર ચાલ્યા જતા અને
ખીજો ઠોકણે અદ્ધિ માપૂર્વક બિલાની ગોધ કરતા ઠોઈ વાજ
પનાળેનો, સૂકો કે ઠંડો આહાર લેતા ધણુ દિવસની
ખીચડી, છુલ્લમ (બાકળા) અને પુનાગર પણ લેતા
એવું પણ ન મગે તો ભગવાન ચાલભાવે ગૂંટતા [૬૦-૬૭]

૧ મૂળ મયુ - એને કે કમિયા સહિન ચેરનો બૂકો

૨ દી મા લૂખા એટલ એને કો રા વગેરે અને ૩ માથ
એટલે ઉડ વગેરે એવો અર્થ છે

૪ બૂસુ ફોલસ અથવા તેમના જેવું નિસાર ખાત દીકામાં
મુખસ એટલે બૂના ધા યેનો ચાત અને પુલામ એટલે જવનો
ચાત, એવો અર્થ છે

૬। તમે તમા વિચારના વિચારના જ ઉદ્ધારી કે
૬। જે તમા ઉદ્ધારના કદમિરેકે । તુ ૨૨૨ ।

તેમજ અવધા વિદ્યુતીયા આચારી બધા સંસ્કારના ઉદ્ધે
તે બધી બાબતોમાં સંસ્કારના તથા વિદ્યુતીયા સંસ્કારમાં તથા
૧ જે, સંસ્કારના સંસ્કારના

બિદ્યા^૧

શ્રીસુધર્મસ્વામી કહે ૮ મર્વ બાળતોમા રાગદ્વેષ
વિનાના ચર્ચને તથા પોતાના કલ્યાણમા તત્પર રહીને
હમેશા સમયપૂર્વક વર્તવું એ જ બિદ્યુ ક બિદ્યુણીના
આચારની સ પૂર્ણતા છે બિદ્યાની બામતમા કર્મબંધનનો
સુખર વિગેષ હોવાથી ભગવાન મહાવીરે તેને સમગ્રી
ધણી સુદ્ધમ સૂચનાઓ કરેલી છે તે હું કહી સભળાવું
છું તે તમે બધા સાંભળો ' [૮]

બિદ્યા માગવા કયા જવું ?

બિદ્યુએ ૨ ઉગ્રકુળ^૩ ભોગકુળ રાજ ચક્રુગ, ક્ષત્રિયકુળ,
હરિવાકુળ હર્નિવશકુળ તથા ગોવાળ વૈશ્ય, હળમ, સુતાર

૧ આ બીજા ખંડને ચાર ' ચૂડા એટલે કે જાળોમા વહેંચી
નાખેલો ૨ પ્રથમ ચૂડામા પહેલા સાત અધ્યયનો ૩

૨. બીજા ત્રિયુ અથવા બિદ્યુણી એમ બે સમજવા

૩ દીકાકારના જણાવ્યા પ્રમાણે આગીશ્વરે જે ક્ષત્રિયોને
આરક્ષક ૫ ઉપર રચાવ્યા તે ઉપર કહેવાયા એમને પૂજ્યસ્થાને

અપાતો હોય, અને તેને કા છે જ્યાં ધણા યાત્રકો હ મેગ
ટોને મળતા હોય ત્યાં ભિક્ષા માગવા કદી ન જવું [૯]

વળી, ભિક્ષાએ જતા જે માર્ગે જ, દેહન ખાડા,
ખાઈ, કોટ, નરવાજન કે આમળા આગે આવતા હોય તે
માર્ગે તેણે ભિક્ષા માગવા ન જવું બીજાં રસ્તો હોય
તો તે માગે થઈને જવું — પત્રી અને પેસે સ્તો મીસો
અને દૂધ હોય કાણુ ? તે માર્ગે જવામા કેવળી
ભગવાને રજા પેસે બતાવ્યા છે ? એમકે તે માર્ગે જતા
લઘુકિયુ ખાઈ પડી જવાય અને વાગે અથવા ત્યાં પડેના
મગમૂત્ર વોરેથી સરીખ ખરડાય વગેરે કોઈ કારણે તેવું
થાય તો સરીગો મહત્ત્વ બાની ચરાળી જમીન વડે,
પથ્થર વડે, દેહા વડે કે લાકડા વડે ન લૂગડું કે કોરું કરતું
પગલું કોઈની પાસેથી નિર્જીવ ગમ પાન કાઢે - તેની
માગી નાવવા અને એકાત મથળમા નિર્જીવ જગા જોઈ-
તપામીને તથા સાફ કરીને ત્યાં આવધાનીથી નરીંગ દૂડું
કે કોરું કરતું [૧૬]

તે જ પ્રમાણે જે માગમા વચ્ચ વકરેના કે વિઠરાગર
પશુ જોર ડાબા હોય કે જે માગે ખાન ખીના, કાગ

૧ આ વાચ્ય હવેથી અનુચ મા હોય હીનુ જ આ તમા
પત્રીના અમચનોમા કાઈ પણ રાજુ બતાવતા તે વાક્ય અચૂક
આરે જ છે

૨ મૂળમા ભજન, પાડો માણસ અથ હાથી મિંદ, વાધ,
દીપડો, રીંછ, વરસા સરલ (અગપ) સિયાળ બિવાગે ફતરો
વશાદ કોઈ વિષ (દિ ગળના જેવા આકારનું, સારે કો કો કરી અવાજ
કરતું પ્રાચી-ગીવાકાર), ચિન્નો અને તેનું બચ્ચુ એવડા નામ છે

૧૭૧૧ ના આ ૧૭૧૧ ને ૧૭૧૧ ૧૭ મહારાષ્ટ્ર
 ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧
 ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧
 ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧
 ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧
 ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧

જિમ્મા મામલા કેવી રીતે ન જાય ?

જિમ્મુલિખિત ન થઈ જતી રખત વાત ૩ વખ ૧૭
 ૨૦ માં ૨૦ મે મહારાષ્ટ્ર માર્કે ૧૦ ૧ જા ૧ જા
 તિથમ સ્વાધ્યાય કે ૧ જા ૧ જા ૧ જા ૧ જા ૧ જા
 વખત ૧ જા ૧ જા ૧ જા ૧ જા ૧ જા ૧ જા
 ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧
 ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧
 ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧
 ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧
 ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧
 ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧ ૧૭૧૧

જિમ્મા મામલા કેવી રીતે ન જાય ?

જિમ્મા મામલા મામલા મામલા મામલા મામલા
 સાથે મહારાષ્ટ્ર માથે કે પાતા ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦ ૧૦
 સાથે ન જાય આરુ તમા તમને આ દા ન દો ૧

૧ મૂળ ધર્મપાત્ર

૨ આરુ ૧૦ મામલા મહારાષ્ટ્ર

‘દેવરાવલો આ જ નિયમ સ્વાધ્યાયે દિશાએ અને ગામ-
પરગામે જતી આવતી વખતે પાં મમજવો [૪-૫]

ભિક્ષુએ બિદ્યા માગતા જતી વખતે ગૃહસ્થના ઘરનો
રાજગ્રાખરાથી બધ કચેલા દરવાજાને તેની રજા વિના તથા
જીવજતુ જોયા-તપાસ્યા વિના ઉઘાડવો નહિ કે બીજર
દાખલ થવું નહિ પ્રથમ ની રજા સર્જને તથા જોઈ
તપાસીને આવધાનતાથી ઉઘાડીને અંત દાખલ થવું કે
બહાર નીકળવું [૨૮]

ભિક્ષુએ બિદ્યા માગતા જતી વખતે ગૃહસ્થને દે-
શમણ, બ્રાહ્મણ^૧ વગર યાચકોને પોતાની અગાઉ દાખલ
થયેલા જોઈ તેમને વટાવીને બહાર જવું કે માગવું નહિ
પરંતુ કોઈનો અવગજર ન હોય તેવા એકત સ્થળમા
કોઈની નજરે ન પડાય તેવી રીતે જાણ રહેવું અને ત્યારે
જણાય કે તે બધા આહાર સર્જને અથવા ન મળનાથી
એમ તે મેમ પાખા આપ્યા ગયા ત્યારે સાવધાનતાથી
અહર જવું અને માગવું નહિ તો તે મુનિને આવેનો હોય
ગૃહસ્થ પેતાએને અવગણીને કે તેને માટે આહાર નવો
બનાવીને તેને આહાર આપે માટે માધુએ તેમ ન
કરવું [૨૯-૩૦]

ભિક્ષુએ ગૃહસ્થને ત્યાં બિદ્યા માગે જતી વખતે તેના
દરવાજાની માખને અટ્ટેલીને ન જાણ રહેવું કે તેને પાણી
દોળવાને કે કોગળા કરવાને સ્થાનક ન જાણ રહેવું, કે તેના

૧ મૂળનાં તે એ ઉપસાત ગામપિડોલમ (ગામમા બીજ માગી
રહેનાર) અતિથિ (વટેમારું) અને વલીમ : (યાચક) — એ
પણ છે

આન કે વ કે જાણ કે વાળ સ્થાન નગર પડે
 તેની ગતે કે તેના ૧ ૧ માં લખા ન હોય નથા ધર્મી
 જાગીએ કે કાન લાગે જા કે જિ કે પાણિયાગ તરફ
 દાર ગયા રીને કે આનગી કીને કે પ્રથા નીચા ઘર્ષને
 ૧ જો તમે જુદા પાતે (અર્થક આપો એમ)
 જા જા કીને વાનગુ નરે કે તેને આગળથી દોરીને,
 મનમંદી અજવાળીન તથા નમસ્કાર કરીને કાર્ધ માનગુ
 વિં તેમજ ન ન જપે તો કોર વચન કહેવું
 નહિ [૩૨]

ભિખા મામમા કપારે ન જવું ?

શુદ્ધ્યો યો ભિક્ષા મામમા જા મલુમ પડે કે
 ત્યા હજુ ગાયો લીલા છે જ જન ગમાય કે તથા ખીજ
 (મામમા)ને હજુ કાર્ધ જપાયુ નથી તો ત્યા ભિક્ષા માટે
 જાન થતુ નહિ પરંતુ તર્કની નગરે ન પડાય તેવી
 રીતે દૂર ગયા હોય પડી જ્યારે માલુમ પડે કે, ગાયો
 લીલા કાર્ધ જો જન ગમાય થયુ અને ગાયોને અપાર્ધ
 થયુ ત્યારે આરધાનતા દૂરક જવું [૩૨]

કાર્ધ મામમા શુદ્ધ રમ્યાને કારણે સિધર વચ કરનારા
 (મમાજા) કે મહિનો મહિનો રહેનારા (વમમાજા)
 ભિક્ષુકા મામેમામ કરતા ભિક્ષુને એમ કહે કે આ મામ
 ધર્મ નાનુ છે અથવા મોટું હોય જા સુતક આરિને
 કારણે ધર્મ ધર ભિક્ષા માટે જાધ તો માટે આપ ખીજ
 ગમે પારો—તો ભિક્ષુએ તે સાજગી તે મામમા ભિક્ષા
 માટે ન જતા ખીજ મામે આત્યા જવું [૩૩]

મૃદસ્થને ધેનુ લિક્ષા માટે જતા એમ જણાય કે ત્યાં પુષ્કળ મામ મત્સ્ય વગેરેથી કાઈ ઉગ્નાલી કે જમણાં ચામ છે અને તેને નિમિત્તે વસ્તુઓ લવાય છે તથા માર્ગમાં વણા શુવ્રજતુ બીજરે તથા પાણી વગેરે પડેલ છે અને ત્યાં અમણુ યાહણુ વગેરે પાચકોની ધણી બીડ છે અથવા યવાની છે અને તેથી ત્યાં પોનાનુ જવુ આવવુ કે વાચન મનન ઉ નિર્વિને થઈ શકે તેમ નથી નો ત્યાં તેણે લિક્ષા માટે ન જવુ પણ એમ જણાય કે ત્યાં માર્ગમાં શુવ્રજતુ આદિ ધણા નથી તથા બીડ પણ ઘણી યવાની નથી અને તેથી વાચન મનન નિર્વિને થઈ શકશે નો ત્યાં જવુ ✓ [૨૨]

જમણુવા

લિક્ષુએ અમુક ઠેકાણે જમણુવા (મખડિ) કે એમ જણી, જે ગાઉ જટલી હદની બહાર તેની આશાએ લિક્ષા

૧ મૂળમાં તેના ટકાર આમ જણાયા છે આજેલુ વરને ઘર પટ લક્ષ બા, પ્રથમ વાર આરે ત્યારે થતુ પ્રકેન - હીકીને વરને ઘેર મોકલતા નીકરીના બાપને ત્યાં થતુ દિગ્ગાવ મરણ પછીનુ અથવા ચમાની યાત્રાના નિમિત્તનુ, સમે ૧ - પરિજનના સમાનમાં કરેલું કે ગાંધીસાજન

૨ મૂળમાં પ્રાણ, બીજ, હરિયાદ, એસ પાણી, છીડિયાર, લીન, લીની માગી અને કરોનિયનો લ્હા - એટલે શબ છે

૩ મૂળમાં વાચન, પુસ્તક અનુમેશ (ચિતન) પરિવર્તન (પુનરાવર્તન) અને ધર્માનુભવચિતા (જાણે વસ્તુનુ સદૃશ્ય સમલવનુ - ધર્મોપદેશ) - એટલા છે

૪ રીતકાર તે એમ જણાવે છે કે, જે જવાનુ પણ રોન, હુબ જતા વગેરે અપવા ને કારણે જ છે

નિરોપાધાર નહિ જ મળવાનો વળી ગૃહસ્થ તે બિંધુને
કારણે નાના સ્વાગ્નવાણી જગાઓ (તોફાન લાગે કંઈ આવશે
અને શીડ થશે એમ માની) મોટા સ્વાગ્નવાણી કરના કે
મોટા દગ્ધવાગ્નવાણી જગાઓને નાના સ્વાગ્નવાણી કે શે
મમ ધ્યાનકેને (કાઈ પંથે નહિ માટે) વિષમ બનાવશે કે
વિષમ ધ્યાનકેને મમ બનાવશે બહુ પવનસાગા ધ્યાનકેને
નિવાત બનાવશે કે નિર્વાન ધ્યાનકેને પવનસાગા કરાવશે તથા
સાધુને અકિંચન માનીને ઉપાસવની ગદરની નેમજ મહાગ્ની
વનસ્પતિ તથા ઋષિવાણી કપારી કે તોડાવી ન આવશે તથા
તેને માટે સાચશે પથગવશે માટે નિરુપાય મધ્યમી મુનિએ
(નિનકમ, વિવાદ કરે જોવા) પહોંચા કરાવતા કે (શાદ
વગેરે જોવા) પત્રી કરાવતા જમણવારેમા બિગા માટે ન
જરૂર [૧૩]

વળી, જમણવારેમા વસારે પડતું કે ગૃહ જોજન ખાઈ-
પીને બગાડ પચી ન રહેવાથી જાન બચી કે યજ્ઞાદિક
રાગો પશુ ધામ વળી ત્યાં બમા થયના ગૃહસ્થો, ગૃહસ્થીની
શ્રીઓ, માતૃઓ અને માખીની માળતમા મહિંગ પી
મત થઈ તે ત્યાં જ મધ્યાની બેઠો લથડી પડે અને પાછા
પોતાને હતાડે ન જઈ મહે પત્રી નશાના આચેનમા જાન
જૂલી જતે આ વારેમા આમત ધામ કે સ્ત્રી વગેરે તેને
લેખારી, મોઝ્ય મ્યજ કાગ જેઈ મૈયુનમા પ્રવૃત્ત કે લે
[૧૪-૧૫]

૧ નુપ્રમા અસિચ અને અસિચ તબ્દ છે એરણીય એટલે
સ્વીકારવા યોગ્ય અને વૈધિક એને માત્ર સાધુ ભાવિને આપેતા
સો. તહીને કે કાઈ કામકાજના બહામા નહિ આવેલો

માટે જ હાથ ધોયા ન હોય પરંતુ એમ ને એમ બીના
રોય કે બેજવાળા હોય અથવા ધૂળ માગી કે મીઠું મથુર
વસ્તુથી^૧ ખરડાયેના હાથ નો પગ તના હાથે અપાયેનો
આહાર ન હવે પરંતુ તના હાથ તના જાથી ખરડાયેવા
ન હોય, ■ જે અન આપનો હોય તેનાથી જ ખરડાયેના
રોય, તો તે આહાર નિષ્ક્રવ તથા નિર્ગત જન્યી બેના
[૩૩]

પૌવા પોદ તદુન ચોરને ચૂકવે છવજતુ જન્યા
બીજ કે વનસ્પતિ જેવી મથુર સ્તુઓ સમી રિના ઉપર
વાળ્યા હોય કે વાટતો ઢાંચ વાળવાનો હાથ તથા પવનમા
ઊપડ્યા હોય ઊપડ્યોનો હાથ કે ઊપડવાનો હાથ તો તે
પૌવા વોરે ભિમુએ મથુર અને મરેા જાણી ન લેવા
તે જ પ્રમાણે તેવી રિના ઉપર પીમના બીજ લૂણ અથવા
દનિયાર્ધ લૂણનું પાપ મમજનું [૩૪]

શુદ્ધ્યને ઘે હજુ અગ્નિ હિરજ ચડેવો પડ્યો
રોય તેવો આહાર ભિમુએ મરેા જાણી આપના છતાં ન
હવે કાળુ કે શુદ્ધ્ય ભિમુ માત્ર તેમાંથી આહાર કાઢતા
કે પાકો નાખવા જતા તેનું દનાવના કે તે વામળને
ઊતારતા કે આધુ પાટુ કરના અગ્નિ-છવેાની દિમા કરશે
અથવા અગ્નિને પોતાને વધતો ઝોડો કરશે [૩ ૩૮]

૧ મૂળમાં તે વસ્તુઓના નામ આ રમાલ છે ધૂળ માટી,
ગેમ, હાતાવ, દિમાજ મનશિવ, અજન (મુરમો), લૂણ, મેરુ,
પીત માગી (વર્ણિકા) ખગ (સોડિયા) ફટમી (સોરઠિયા), છડ્યા
વગરના ચોખાનો બૂકો (પિકુ) કુચકી કે લીલા પાનનો ચૂરો વગેરે

હોય છે, તેની ચીજો ન લેવી તે જ પ્રમાણે જુ હાડકાવાળું માસ કે બહુ કાટાવાળી માંજી પળ ન લેવી ગૃહસ્થ તેના મામમસ્ય આપવા માટે તો તેને કહેવું કે તારે આપવું હોય તો માત્ર ગળ આપ અને જતા ગૃહસ્થ ઉતારજથી તેના વામણમાં હાડકા કાટાવાળું જ નાખી દે તો એકાત સ્થળમાં જઈ, ઉપર આવી ગયેલ વિધિ પ્રમાણે ખાઈ લઈ તેમાંનો નકામો નકામો ભાગ નિર્જીવ સ્થળમાં નાખી આવવો [૫૮]

(લિપ્તુએ ખાડ માગી હોય અને) ગૃહસ્થ (બૂલથી) દરિયાર્ધ કે બીડ લૂગ લાવીને આપે અને તે જો લિપ્તુની નજરે પડે તો તે ન લેવું પણ ગૃહસ્થ ઠાવજથી પાનમાં નાખી દે અને પછી લિપ્તુને ખમર પડે તો તે બહુ દૂર જતો ગહે ત્યાં પહેલા તેની પામે જઈને તેને પૂછવું કે, આ તમે મને મને જાલના દીધું છે કે અજાલના ? તે જો કહે કે મે જાલના નથી દીધું, પણ હવે હું ખુશીથી આપને આપુ છું તો તેને ખાવાના ઉપયોગમાં લેવું વધારાનું નાજના મમાનધર્મ મુનિએને આપી આવવું અને તેના કોઈ ન હોય તો વધી પડેના આધારના વિધિ પ્રમાણે નિર્જીવ સ્થળે નાખી આવવું [૫૯]

જો આધાર ગૃહસ્થે એક કે અનેક નિર્મલ (જૈન) સાધુ કે સાધ્વીને હિંદીને કે અમુક ગણતરીનધર્મ અમલુ બ્રાહ્મણ વગેરેને હિંદીને જાતપ્રાણોની હિંમત કરીને તૈયાર

૧ એટલે કે પાચ બ્રાહ્મણ, ચાર અમલુ, બે અતિથિ—એ પ્રમાણે

કયા હો. ખરીદી અગ્યા હાય ત્રીજા આણે હાય
 મૂંટરી. ગાખ્યા હોય (મદિયારી નાગીનો દુર્ઘ બધાની)
 ગાંડાના માખ્યા નવ મેળા થયા ન ગામથી મુનિને
 સામે મળી માખ્યા નવ ન આજ ન મહો ન ગણી,
 ભિડ્ય ન નિડ ન નવ

જ આજ ન દુઝમ્યે બનુ મચુતગી નવ નહી, પમુ
 નકે રમ કાખ ન રાને માં ૮૫ રમાણે તૈયાર કમો
 નવ ત પડ ના મુરી તાન અસમ ત્યા પડી મુદમ્યે
 પોતાનો મળી મેળાને મળે ખ્યા ન હોય કે પોતે ખાવા
 મહો કા રો ન હોય બાધા ન હોય ત્યા સુધી ન લેવો
 પતુ મધાન અર્ધ ત્યા પછી મુદમ્યે પોતાનો મળી પોતાને
 માટે રાખ્યા હોય તો તે નિદાન તમી રેવો [૮૮]

ત જ રમાણે આકમલા પોતિવતના ઉતસવને પ્રસંગે
 કે અમ મામિ મમિક દિમામિ આનુર્ભાસિક કે જ
 મામિક ઉત્તવને પ્રસંગે કે સતુના કે તના આદ્ય કે અત્ય

૧ મુખમા જપુષાન્તરૂત એવુ વિશેષણ છે આ શબ્દનો
 અર્થ દીકારા જે ત્રણ જગ્યાએ જુદો જુદો આપે છે વજ્રાધ્યક્ષનમા
 શુ ૧૭ મા તેમજ પુરુષાન્તરૂત નો પુરુષાન્તરૂતીત એવો
 નો અર્થ આપ્યો છે તે બધે જ બધનેસતો હોવાથી સ્વીકારો જ
 કદાચ એ છે કે કપરના ફકરામા પણ વેડો આહાર તો કોઈ પણ
 શરતે ન લેવો પરતુ આ ફકરામા વર્તુવિથી જતનો આહાર,
 આપનાર મુ રથે ચાચકાદિને આપી દીધા બા પોતાનો મળી
 પોતાને માટે રાખ્યા હોય તો તેને નિદાન ગણી બિરુધી સર્વ
 રાખાય

દિવમના પ્રમજે, કે મેલો શ્રાદ્ધ કે મન્દિનીના^૧ મહા મવને પ્રમજે શ્રમજી આહવા વગેરે ધાયકાને એક કે અનેક હાડીમાથી કુલીમાથી ગેપનીમાથી કે કોપનામાથી^૨ જે આહાર પીરમાતો હોય તે પશુ જ્યાં મુધી મવને અર્પણ ગયા જ્યાં આપનાર શુદ્ધથે પોતાનો ગળી સ્વીકાયો ન હોય ત્યાં મુધી મહોર નાણીને ન લેવો પણ મવાનો અર્પણ ગયા ના શુદ્ધથે તેને પોતાનો ગળી પોતાને માટે નાખ્યો હોય તો તેને નિહોય નાણી લેવો [૧ ૧૭]

કેટલાક ભદ્ર પ્રકૃતિના શુદ્ધથે પાન સાંત્ર વ્રત યુગ સયમ, મવન અને વ્રતચયધારી ઉત્તમ મનિઓ પોતાને માટે તૈયાર કરેનો આહાર સ્વીકાતા નથી એમ જાણી એમ વિચાર કરે કે કે આપણે માનવ જીવન બોજન આપણે તેમને આપી ઈ આપણે માનવીનું તૈયાર કરીશું મુનિની જાણુમા એ વાત આવે તો તેણે તેમનું તેવું અન્નપાન સંકોચ જાણી ન તેવું [૪૬]

બિદ્યા માટે જતા ઈ શુદ્ધથ મનિ માટે ઉપચાર કે આહાર તૈયાર કરવા માટે તો નવે તગ્ત જ રોકવો એમ ન વિચારવું કે હમણાં જાને તૈયાર કરે પણ તેલી વખતે ના પાડીશું અને મનાઈ કયો જના શુદ્ધથ તેવું

૧ મૂળમાં ઈદ્ર, મકદ, મુદ્ર, જગદેવ સૂત, વક્ષ, નાગ સ્વરૂપ, ચૈત્ય ઝમ, ત્રિરિ, કૂવો, વણવ, ધરો, નની, સંકેવર, સામર, અને ખાલના મહોત્સવના પ્રમણોનો ઉલ્લેખ છે

૨ મૂળમાં 'સુનિધિસચય સન્' છે સ્વીકારા તેનો અર્થ હૃદય વૌરેનો સચય એવો દે છે

આનંદાન નવા કરીને માપવા માટે તેને હ મિજ ન લેતું [૧]

કેટલાક માયાસ્થાનો

નિહ કાઈ ઠેકાણે વચ્ચે છુને કાણે જમણવાર છે એમ જાણી તથા ત્યાં એકસ જમણવાર છે' એમ નહીં પૂરી બિલા માટે સુકતાપુષ્પ દેહી નય તે તે દેવને પાન થાય માટે તેમ ન કે તુ પરતુ માગ્ય કાગે બિલા માટે છુ । જુદા ધરોમા જઈ નિમેશ આહાર તેણે માળી લાવવો [૧૬]

ગૃહસ્થને ઘેર બિલા માગવા જતા જે આહારની બાબતમાં મુનિને તે મને છે કે નિર્ભર છે એવી શકા હોય, તે આહાર નો મિનામયથી તેણે સ્વીકાર ન કરવો [૧૮]

ગૃહસ્થને ઘેર મામ કે માન્ય તળાતા ભેઈ કે પરોખા માટે પૂરીઓ તળતી ને, જનદી જનદી પેદી તે આને માગવા નહિ કાઈ મીમાઝ મુનિ માટે લાવવાની હોય તે છુગી વાત હ [૫૧]

ગૃહસ્થને ઘેર નેવા થયેના આહારમાંથી હાડઆતમા દેવ વગેરેને અર્થે અમરપિંડ છુ । કાનમા આવે છે તે અમરપિંડ કાનમા કે અમરિં વગેરેમા ચારે તરફ મૂકનામા આવવો દેખી તેને રૂપે ખાધેલો કે લીધેલો હોવાથી ધણુય મમયુ બાનગુ વગેરે જનદી જનદી તે તરફ જાય છુ તેમને દેખી બિહુ પણ બનાવે ત્યાં જાય તે તેને તેણે લાગે [૨૫]

૧ મુજ માટ્ટી-મનુષ્યજમ્—૮૭૩૫૨ અનુયાયા બી માત્ર દેવ એવું જ સમ્યુ છે

‘૧૧૪ શૃદ્ધસ્થ (પોનાને જે અમણુમાનણુ વગેરેને શિક્ષા માટે લેખેલા જોઈ) આહાર નાખીને મુનિને આપે અને કહે કે ‘આ આહાર મેં અહીં લેખેલા તમે મરવને આપ્યો છે તે તમે બધા નેગા મળી ખાઈ લો કે વહેચી લો હવે તે મુનિ મનમાં એમ વિચારે કે આટલો આહાર તો મારે એકલાને જ પૂરતો છે તો તેને ૧૧૫ વાગે માટે તેમ ન કરતા તે આહાર વર્ષ બીજા વ્રમણુ-જાણશે પાસે જવું અને કહેવું કે, આ આહાર બધાને માટે આપેલો છે માટે તે લેખા મળી ખાઈ લો કે વહેચી લો’ હવે પેનામાથી મર્ધ એમ કહે કે હ આયુ’મનુ! તું જ બધાને વહેચી આપ તો તેણે તે આહાર વહેચતી વખતે પોતા તરફ ઝાઝો કે સામે મારો આહાર ન નાખવો પણ લો’પના ત્યાગી, સાતપહે બધાને મળી રીતે જ વહેચવો પરંતુ વહેચતી વખતે કોઈ એમ કહે કે હ આયુ’મનુ! તું વહેચીશ મા આપશે બધા એકલા મળી ખાઈશું’ તો તેમની માથે તે આહાર ખાતી વખતે પણ કશું વચારે વધારે કે મારું સારું પોતે નહિ ખાતા મરખી રીતે શાનપણે ખાવું [૧૬]

મુનિ ભોજન માગી લાન્વા મા તેમના મારું સારું ખાઈ, બાકીનું નાખી દે તો તેને દોષ લાગે માટે તેમ ન કરતા મારું નન્સું બધું ખાઈ જવું નન્સું નન્સું નન્સું ખાંડવું નહિ તેવું જ પાણીની જાનતમા પણ સમજવું મુનિ ખપ કરતા વધુ ભોજન લઈ આ પેટ દોષ અને નશ્વકમાં બીજા મમાનધર્મા મુનિઓ ગ્રહતા દોષ તો તેમને તે વધાગનો આહાર જતાન્વા વિના કે તેમને જરૂર દોષ તો

તા ૧૯૫૧ વર્ષ તો ન મી દે તે તેને દોર લાગે
 ને ૧૯૫૦ ને ૧૯૫૧ વર્ષ આવાનો કહ્યું કે હે
 ૧૯૫૧ આવાનો ૧૯૫૦ વર્ષનો દશે તે ૧૯૫૦
 ૧૯૫૧ વર્ષના જોડેલા દશે તો જ્યાં વાપરીય
 ૧૫]

જો આવા ૧૯૫૧ વર્ષના માટે મહા માધ્યો દોષ
 ૧૯૫૧ ને ૧૯૫૨ વર્ષના કહે ૧૫ તુ તેજો જો
 આવા ૧૯૫૧ ને ૧૯૫૨ વર્ષના દોષ ને ૧૫ [૫૫]

અર્થ જ્યાં નિર્મિત માટે એકો આદ્ય આવા
 પછી તે મહાન પુત્રો વિના મહા મહાન પોતાના
 પછી ને ૧૯૫૧ વર્ષના ૧૯૫૨ વર્ષના આદ્ય
 જ્યાં હોવા ને ૧૯૫૧ ને ૧૯૫૨ ને મારા પૂર્વપરિગિત
 (૧૯૫૧ આવાનો ૧૯૫૨ વર્ષના ૧૯૫૩ વર્ષના
 મહાવર્ષના) આવાવાનો ૧૯૫૧ આવા આવા ૧૯૫૨ આવા
 માત્રાને નિર્મિત ને ૧૯૫૧ ને ૧૯૫૨ ને આવા મહા ૧૯૫૧
 પુત્રો ૧૯૫૧ ને ૧૯૫૨ ને ૧૯૫૩ ને ૧૯૫૪ ને ૧૯૫૫ ને ૧૯૫૬
 આવા ૧૯૫૧ ને ૧૯૫૨ ને ૧૯૫૩ ને ૧૯૫૪ ને ૧૯૫૫ ને ૧૯૫૬ [૫૬]

કોઈ કોઈ મહા માટે મહાન મહા માટે, મહા માટે
 વિશેષ ને ૧૯૫૧ ને ૧૯૫૨ ને ૧૯૫૩ ને ૧૯૫૪ ને ૧૯૫૫ ને ૧૯૫૬

૧ ૧૯૫૧ વર્ષના ૧૯૫૨ વર્ષના ૧૯૫૩ વર્ષના (૧૯૫૪ વર્ષના), ૧૯૫૫ વર્ષના
 (૧૯૫૬ વર્ષના ૧૯૫૭ વર્ષના), ૧૯૫૮ વર્ષના (૧૯૫૯ વર્ષના ૧૯૬૦ વર્ષના)
 વિશેષ મહાન, ૧૯૬૧ વર્ષના (૧૯૬૨ વર્ષના ૧૯૬૩ વર્ષના) મહાન ને ૧૯૬૪ વર્ષના
 (૧૯૬૫ વર્ષના ૧૯૬૬ વર્ષના ૧૯૬૭ વર્ષના) મહાન ને

વર્ષ લશે માટે તે મારા બોજનને હવે બોજન વડે દાખી કરીને આચાર્યશ્રીને બતાવે તો તેને મેષ લાગે માટે તેમ ન કરતા, હવે દુપાન્યા વિના તેને ખુબુ બતાવવું તેમજ જે મુનિ મળેલા બોજનમાથી મારું મારું ખાઈ કરી, ખાઈનું આચાર્યશ્રીને બતાવવા લાવે તો પણ તેને નેષ લાગે માટે તેમ ન કરવું [૫૭]

૧૮ ભિક્ષુઓને મારું ખાવાનું મળતા તેઓ મુનિ પામે આવીને કહે કે તમારો અમુક મુનિ ખીમા છે તો તેને આ મારું બોજન લઈ જઈને આપો જે તે ન ખાય તો તમે ખાઈ જાઓ હવે પેનો માધુ તે મારું અજ ખાઈ જવાના ધગાથી માચી વાત દુપાવીને પેના માટે ભિક્ષુને એમ કહે કે 'આ અન તો લુપ્ત છે, યા તીષ્ઠ છે, યા કરવું છે યા કસાણું છે કે માનને લાયકનું નથી તો તેને મેષ લાગે માટે તેમ ન કરતા તે અન જેવું હોય તેવું તેને કહી બતાવવું હવે પેના ભિક્ષુઓએ જે તેને એમ કરવું હાય કે તે મારા મુનિ જે ન ખાય તો આ અન અમારી પામે પાછું લાવજે તો પણ પોતે ખાઈ જવા માટે જુદું બોતવાને બલ્લે તેમણે જેમ કહ્યું હોય તેમ કરવું [૬૦-૧]

મુનિઓ શિક્ષા માગવા જતા માર્ગમા મુમાદ ખાતામા બગનાઓમા ગદગદના વરોમા કે શિક્ષકશ્રીના મઠોમાથી આવતી અજ કે પાનની મુઝધ તેના આ માટે આમન્ત થઈ, 'વાહ મુઝધ' એમ કહી મૂકવી નહિ [૮૪]

પાણી કેડુ ભેડુ - ન ભેડુ *

મિત્રમે પાન પચાતેડુ^૧ તથા ઘોયડુ^૨ એખ્યા ઘોયેધું
 કે તેન બીભું પાણી તગનું જ ધામેતું હોઈ તેનો
 રવાદ રયો : દોષ : તેડુ પચિપાનાત ન થયુ દોષ તથા
 તે પૂરે : ડું નિહવ ન થયુ તથા તે ને મે મ્દ ૬ નથી ન ભેડુ
 ૫ તુ પાપ બ્ધ વગર થત હોવાથી તેનો આદ રગી મથો
 હે ૮ તા તેચ નિહવ થવતા સહુને નિરોધ જાણી ભેડુ

જિમ્મમે તત્તે ડુ : કે જવન પાણી એઆમખ
 હમનો નીનાર કે ડિનુ અથવા તેડુ બીભું નિહવ પાણી
 કેમી તના થમિક પમ આરડુ અત જન ને જતે સવાનુ
 કેદ તો જતે ભેડુ અથવા તેને આરે તા તે રીને મડુ
 નિહવ ના જે પાણી હરમતુવાળી જમીન ઉપર કે
 હરજતુ ઉપર મૂકેડુ નવ અથવા જે પાણી મૂકઅ
 મહર પાણી કે માગિવાગા વામજ રડ આપવા મડિ કે
 નમા થ ૬ બીભું ૬૩ પાણી ઉમેગતે આપવા મડિ, તે
 ભેડે સુધે જાણી ન ૧૬ (૧૧-)

* જાગોડમ-જિજ્ઞાસુદસાપમ્—સી ૩ : અથવા કોઈથી ખરાપેવા
 હવ હોતુ જગી એવે અથ પખ પાવ

૨ મંડીવે-મિચ્છવજ-દદ—સી ૧ : અથવા સજનેમાં ત્રાપા
 મિચ્છવજ કે કમલેનો અર્થ હૃદય ૬૧ ૬૨ થાય છે પછી સીચરામા
 આવે ૮

૩ અહીં સીમાને અર્થ મિત્ર થવા છે કે 'જવ જમો રડે
 કે ને પ્રભે નિહવ કોડુ (પ્ર મુદ ૧૩૨) પછી

આમાનુ અમાડાનુ કાંઈનુ નિજેગનુ, 'દાનુ,
દાડમનુ ખજૂનુ, નાગિયેગુ કેરાનુ મોગુ આમગાનુ
આમવીનું તથા એની જાતનુ પીપ્પુ કળિયા છાન કે
બીજવાનુ દોઈ શુદ્ધ માનુને મળે જાય, કપડ કે
વાજાની આજણીમા દાબી કે ગાળીને આપે તો મુનિએ તે
પીપ્પુ મદોય જાળી ન લેવુ [૪૩]

સાત પિંડપણાએ^૧ અને પાનેપણાએ^૨

૧ વણખરડયા હાથે તથા પાને આપેલુ જ નિર્ણવ
બોજન જાતે માગતુ કે બીજે આપે તો મદણ કરતુ, એ
પ્રથમ પિંડપણા

૨ ખરડેના હાથે અને પાને આપેલુ નિર્ણવ બોજન જ
મદણ કરતુ, એ બીજી પિંડપણા

૩ ચોખ્ખા હાથે અને ખરડેના પાને કે ખરડેના હાથે
અને ચોખ્ખા પાને હાથમા^૩ પાત્રમા આપેલુ નિર્ણવ
બોજન જ જાતે માગતુ કે બીજે આપે તો મદણ કરતુ^૪
એ ત્રીજી પિંડપણા

૪ નિર્ણવ પૌવા, પોષા ધાણી વગેરે^૫ જેમા કાગી
નાખવાનુ જુ અ પ હોય છે તથા દાતાને પજુ પડી વામણુ

૧ શિક્ષાની વસ્તુઓમા અને હેતુમા મર્ચા ૧ બધાય એ અર્થે
શિક્ષાદિના કેટલાક નિયમો સિદ્ધસમત થયેલા છે તે આ વિભાગમા
વર્ણવ્યા છે એટલા એટલે માગતુ તે — માગવાનો નિધિ.

૨ મૂળમા આનુ વધારે છે યાજ્ઞ, હાન્વા, સપ્તા, જાળ
કે બદુમના વાસણમા શ્રદ્ધાનુ શુદ્ધ્યોને ગેર અજ મૂંડી રાખેલુ હોય,
તેમાથી ■

ખાવા રાત્રીના વસ્ત્રોમાં જીવંત જીવોને મારવા નહીં તે
 અને જીવંત જીવોને મારવા નહીં તે એ એવી
 વિધિ છે.

૨. જો કોઈ જીવ જીવંત જીવે પાતે મારવા માટે ખાવા
 થાય તો તેને મારવા નહીં (અને તેણે જીવંત જીવે
 ખાવા નહીં તેણે જીવંત જીવે ખાવા નહીં) તેણે
 અને તે જીવંત જીવે ખાવા નહીં તેણે જીવંત જીવે
 ખાવા નહીં તેણે જીવંત જીવે ખાવા નહીં તેણે જીવંત જીવે

મહાવીર-વામીનેા આચારધર્મ
 અને મહાવીર-વામીનેા આચારધર્મ
 અને મહાવીર-વામીનેા આચારધર્મ
 અને મહાવીર-વામીનેા આચારધર્મ

૩. મહાવીર-વામીનેા આચારધર્મ
 અને મહાવીર-વામીનેા આચારધર્મ
 અને મહાવીર-વામીનેા આચારધર્મ
 અને મહાવીર-વામીનેા આચારધર્મ

૪. મહાવીર-વામીનેા આચારધર્મ
 અને મહાવીર-વામીનેા આચારધર્મ
 અને મહાવીર-વામીનેા આચારધર્મ
 અને મહાવીર-વામીનેા આચારધર્મ

૫. મહાવીર-વામીનેા આચારધર્મ
 અને મહાવીર-વામીનેા આચારધર્મ
 અને મહાવીર-વામીનેા આચારધર્મ
 અને મહાવીર-વામીનેા આચારધર્મ

મારે કમવાનું) ખામ પડતાવડમાં જુઠું ઓછું કરતું પડે
તે જ લેવું ^૧ [૬૭]

આ માત્ર પિંડેણા કે પાનૈયજામાની ઠાઠ એક
પ્રતિમા બગીચામાં કરનાર એમ કદી ન જોવતું કે મેં જ
મારી પ્રતિમા લીધી છે અને બીજાઓએ બોલી પ્રતિમા
લીધી છે પણ એમ માનવ કે, બીજાઓએ જે પ્રતિમા
લીધી છે, અને મેં પણ જે લીધી છે તે અર્થ જિનની
આજ્ઞા પ્રમાણે જ છે અને બધા પોતાનાથી રાકે તેવા
આમા પાણી ન્હા છે [૬૮]

૧ ગીતામાં કહે છે સ્વચ્છ હોવાથી અ પદ્ધતિ હોય અને તેથી
ચોર કરે નહિ

ટિપ્પણી

ટિપ્પણી ન ૧ એ કક્ષમાં મૂળમાં નીચેની વિગતો છે
સાદુષ્ય (જળકદ) વિરાલિય (સ્થગકદ) સાસવસુલિય
(મર્ધપકદણી) વોરે કે પીપર મરચા બા, બામે, અબાડો,
તાક, જિનકરી (વેલ) રાવડું અને સ્વલકિ વમેરેના ક્ષણ પીપળાની
વડની પીપળાની તથા નદી અને રાવલકિ વડની કુપેગો, બામે,
કેલ દાનમ અને બીજી વોરેના ગોટની ન બધાયેલા મોર સહેલા કે
મેરા થયેલા બાળ મધ, મલ થી તથા મલની નીચે મેસતો દાર
હતી વોરેથી ન કાપેથી વસુઓ જેવી કે જલ ઉતારેદો રોરગને
સાકો અકરેલું કમેરુ, બુચાગ પૂતિઆતુક મમળ, તેની નાજ
(બાસ) તેનો વલ, તેનું કેસર અને તેની કાકી, લસણ, તેના
પાન, તેની રી, તેનો કદ અને તેની દાલ જેની, દ્રોષમાં બીજ

૧૫ ઉ નામ પ્રજાના બેજ હોય છે, એની સાખામાં બીજ હોય છે અને ની પિસઈમાં બીજ હોય છે તેથી બધી વનસ્પતિઓ, તરુ ત્યાં જ રમેશ મકુરો જેન નાવિરેર ખલ્લી અને તાડના નજીક રી તેથી બીજ વગુઓ (માત્ર કે, તે તો ઉઠી એટલે તરુ મ ના પડેલ છે ત્યારે શીજ વધી થી.) માણ પડેલ કે માત્ર પડેલ થીજી, નેનર કે જેન વગેરે જળ તારે (ખાખા નાને લે) પાપાન અરિષત, નિડુ દેબડુ જિડ, પશ્ચમ કે મુન ન.

કાટ્યા^૧

૧

કેવા મકાનમાં રહેવું - ન રહેવું ?

હિમુ અથવા હિમુળીને રહેઠાણની જરૂર પડે એટલે તેને ગામ, ૧૭ કે નજરવાની વોરમાં જવું [૧૪]

ત્યાં જે મકાન ફડા ડાલવું તથા જાગા વગેરેવાળું જણાય, તેમાં ધ્યાન બેસ કે નાખ્યા ન કરવા^૨ પણ જે મકાન તેવું ન હોય તેને મારી મીતે નેર્મલપાસી વાળી-જૂડી આવધાનીપૂર્વકે આમન શુધ્ધા કે બેઠક કરવા

૧ મૂળમાં સેવજા-શબ્દો શબ્દ છે તેનો અર્થ પચાગી તેમજ મકાન બને થાય છે

૨ હવે પછી એ ત્રણે ન સખાવતા આવ 'રહેવું' એટલું જ અનુવા મા જણાવ્યું ■ ધ્યાન, ધ્યાનાદિ માટે, અને બેઠક, અભ્યાસાદિ માટે સમજાવી

તો તેમા ન રહેતુ પા. તે તે બીજા વડે વપગયુ હોય,
તો તેને ભેદિતપામી, વાળા મૂંડા તેમા ન્હેતુ ^૧ [૧૪]

જે મકાનમા માધુને હિંદી મુદ્ધ્ય નાના બાપુ
મોટા કગવેર, કે મોટા મા પુ નાના ગગેર કે અહ તેમજ
બહાર પાણીથી થયેન કદમ્બ પા પુ પ ફળ કે બીજી
હાથિળા એ જગાએથી બીજી જગાએ ખમેડે કે મહતર
બહાર જ કાઢી નાખે તથા બાજુ ના નિમનથી કે
ખાસણિયો વગેરે એક ડેકાણેથી મીજે ડેકાણે તર્ક નય, કે
મહતર બહાર કાઢી નાખે તે મકાનમા પશુ બિનુમે ન્યા
શુધી તે બીજા વડે વપગયુ ન હોય ત્યાં સુધી વામ ન કરવો
પશુ બીજા વડે વપગયા પડી તેમા વામ કે નો [૧૫]

બિનુએ અલ ઉપર માચના ઉપર માગ ઉપર
અગામી ઉપર કે તેવા આકાશવર્તી ભાગમા ખામ કારણ
વિના ન રહેવ કદાચ કોઈ કાણુમગ રહેતુ પડે તો ત્યા
રહી હાથપગ, ફાત કે મો ન ધોવા ત્યાંથી મળમૂલ,
હાટ ગગડો વગેરે મૌચક્રિયાઓ ન કરી જાય કે તેમ
કરવા જતા પડી જર્ક હાથપગ ભાગે કે અથ જીવજીવની
દિમા થાય [૧૬]

બિનુએ સ્ત્રી, બાળકે પશુ તથા તેમના ખાનપાનની
પ્રવૃત્તિવાળા મુદ્ધ્યના ધરમા ન રહેતુ દારબ કે, તેમા

૧ એવે કે, હિંદીને નતુ જ બધાને તો દરનિજ સ્વીકાર્ય
નથી પરંતુ તેવાર નકાન સુવરાને આ લીધારે તો બીજાએ વાપર્યા
પડી સ્વીકારી શકાય

૨ આ બધુ સૂચ ૧૩, પા ૬૧ ઉપર જણાવ્યા પ્રમાણે
સમજ લેતુ

નીચેના મ ના ચરાના અંગ નદવા છે જેમકે, ત્યાં બિહુને
(અમિત અનન્ય ખાતપ નથી) મોગા ત્યાં કસી કે
તેના ખી ૧૧ ચરાને નજવ છે અને તેવ વખતે શુદ્ધ
તેના ૮૫ માં સળી તેના ૮૨ી જે તેમ થી માખણ કે
ચરખી ૨૫ થી માનિત કરે કે મજ ની કપા, કપાઈ, મેષ
વતક વૃક્ષ કે પથકે રજાનો રત કરે કે મજ કે જમ
૫ ધિયા નવગાવે ૧ ૧ કે ૧ માં સ્થાક, ૫૦ થી અમિ
સદાચારીને તથા [૧૩]

વળી ત્યાં શુદ્ધ તત્ત્વી પત્તી પુત્ર પુત્રીય કે ને કે -
આક અને જાનમાં અસ્થપ મ બેવાચારી કે મગમરી
કરે તો તેથી તનુ મન ગમ્મીનીયુ ૨ યાવ [૧૮]

વળી શુદ્ધ તાત્ત્વી માં અમિ મગમવે તે દેખીને
પત્ર તેનુ મન નીચુતીયુ યાવ [૧૬]

વળી શુદ્ધને જે તેના મળિ મોતી તથા મોના
આદિના અનકારોરે કે તે અમમરોથી વિખનિત તેની
તનુજ કન્યા ખી તેનુ મન જિનુતીયુ યાવ [૧૦]

વળી શુદ્ધોની અમિ પુત્રીઓ, પુત્રવૃત્તો
દાર્ઘ્યો દાર્ઘ્યો કે નોકડીઓ મનમાં જમળુ સાથે
સંભોગ કરવાથી જમવાન દિમિમાન રૂપરાન, મરખી
દાનીર અને દેખારો પુત્ર યાવ છે એમ માનશે
દેવાથી તેને લેખાવવા કે આવવા પ્રયત્ન કર [૩૧]

૧ જે લોકો એમ કરે, કે ન કરે એ પ્રમાણે

૨ મૂળમાં તેમની વિચિત્રતા આ પ્રમાણે છે કે ત, કડિય,
મણિ, મોતી, સોનું, રૂપું, કડા બાલુજાંધ મજ, સાકા દાર,
અથવા એકાવતી, મુખાવતી રત્નાવતી વગેરે

વળી, શૃદ્ધથે સ્નાનાત્તરી નવન ગદેશન દાન છે અને ભિક્ષુ તે સ્નાન ન કરનારો તથા (પ્રત્યક્ષતાત્) મનથી શૌચાદિ ક્રિયાઓ કરાગે દુર્લભી હૃદય અજખામણે ચર્ષ પડે અથવા શૃદ્ધમ્યને પોતાના કાપો ભિખુને કારણે બિનપૂનત્ત ની નાખવા પડે કે જતા કરવા પડે [૭૭]

વળી શૃદ્ધને પોતાને માટે બોજન તૈયાર કરી દીધું હોય, એટલે પછી ભિક્ષુ માત્ર તે નવું વિવિધ જાતનું ખાનપાન તૈયાર કરવા માગે અને તે જોઈ ભિક્ષુને તેની આકાંક્ષા પણ થાય [૭૮]

વળી શૃદ્ધથે પોતાના ખપપૂના લાકડા ફાડા ખાવા દોય અને પછી ભિક્ષુ માત્ર વધુ લાકડા ફાડવા મંડિ કે ખરીદીને કે બીજીના લઈ આવીને અગ્નિ મળગાવે તથા તે જોઈ ભિક્ષુને તાપવાની આકાંક્ષા પાડે થાય [૭૯]

વળી, શૃદ્ધમ્યને ઘેર ગદેશ ભિક્ષુ ગમે કે મોડોવહેતા મગમૂન કરવા શૃદ્ધથના ધનનું માગણું ઉધારવા જાય અને તે વખતે તક જોઈને બેઠેલો ચો અદ્ય પેસી જાય તે વખતે સાધુથી એમ તો મોલાય નહિ કે, ‘આ ચોગ પેડો આ ચોગ મતાયો આ ચોગ આચો આ ચોગ ગયો આરો ચોયુ’ બીજાએ ચોયુ, આનું ચોયુ બીજાનું ચોયુ આ ના છે, આ તેનો સાગરીત છે આણે માયુ કે આરો આમ કયુ’ એટલે શૃદ્ધથ તે તપસી ભિક્ષુ ઉપર જ ચોરીની ચર્ચા લાવે માટે, પહોંચી જ તેવા મમનમા ન રહતું એવો ભિક્ષુને ઉપદેશ છે [૮૦]

અહીં થોડો થા વધુ વખત ગદીશું અથવા (વધુ વખત
-દેવાડું હશે તો પણ) ત્યાં મુડી છું અહીં ગદેવાનો દાર્દિ
કે આ મકાન તાર કનજે હા ત્યાં મુડી જ નહીંશું અને ત્યાં
માઠ ચાત્યા જર્મીશું નચા (કેટલા જણ દેશો એમ પૂછે તો
મુઝગ સખ્યા ન કહેતા) જેટલા આવશે તેવો નહીંશું
(એમ કહેવું — ટીકાં) [૮૯]

ભિત્તુ જેના મનમાં દ તેનું નામ પરચેથી જ જાણી
તે જોયો, તે નિમગ્ન આપે કે ન આપે તો પણ તેનું
ભિન્નતા દર્શાવે [૯૦]

કેટલાક દોષો

૧૫૪ ભિત્તુ મુગાદરખાના વગેરેમાં (અન્ય કાનુમા એક
માઠ અને વખાજનુમા ચાર મામ એમ) એક વખત રત્ના
મડી ફરી ત્યાં વાગવાર નહેવા આવે તો તે ઝનાતિકમદોષ
દેવાય [૭૬]

કેટલાક નહીં છું મદસ્થો પોતાને માટે તમેના, વખારો
પ મો કા ખાના કે તેવા જીન મમનો બનાવતી વખતે
શ્રમણ-સંત્રાણ વગેરેને ગદ્ય કામ આવે તે માટે જાણી
જોઈને તેમને મોટા બનાવશું છે તેવા મકાનોમાં શ્રમણ-
સાંત્રણો માવતા જતા થયા ત્યાં ત્યાં પડી માધુ

૧ મૂળમાં આ પ્રમાણે વિગતો છે હુદારના કાળખાના
ગદારની બાલુના જોર, દેવાલો સનાઓ, પરનો દુખનો,
વખારો તમેજાઓ વૂનાના મૈના, ચાવગીના, વ મહત્તા જ મહત્તા,
ત્યજિતો, અને કાળના કા ખાના જમગનદો, ચાલિશદો, ચન્નશદો,
ગિગિશદો, મદસો તથા પાતામડપો

જાઈ ને જાનરે તે ને અભિકાનક્રિયા કરે કરવાય અને
પરવચદાન જાઈ ને જાનરે, તે અભિકાનક્રિયા દે
કહેવાય [૮૦૧]

કે ૨૨ અદાગુ મદસ્યે એવ માન્યુ દાપ છે કે
ગાગુ બચવાનો પોતાને ઉદેશીને બધારેલા મકાનોમા નથી
ગેતા તથી તેઓ એવો વિચાર કરે છે આપને પોતાને
માટે મકાન વગેરે બધા સીધુ અને પછી ન અમળેને આપી
હઈ આપણે માટે બીજા બનાવીશુ આનુભવવા બાદ તે
જાઈ માધુ તેવા મકાને મા જાનરે તે ને વચ્ચક્રિયા દેવા
કહેવાય [૮૦]

તે જ પ્રમાણે કટલાક મદસ્યે એ અમુક
અનુસરીમ અમમુ સામમુ અનિધિ [૫] વગેરે માટે
મકાનો તૈયાર કરાવ્યા દાપ છે તેવા મકાનોમા ગેવેલા જુ
તે મદાવચ્ચક્રિયા ૧ કહેવાય [૮૧]

તે જ પ્રમાણે અમમુ વચ ૧૧ જ અનેક ભિન્નુઓ માટે
તૈયાર કરાવેલા મકાનોમા જિતગુ ત સાવચક્રિયા દે
કહેવાય ૧ [૮૪]

કોઈ મદસ્યે મમાનધર્મી અમુક એક અમમુને ઉદેશીને
કયે પ્રકારના દુવોની મોની દિમા કરીને ખાત લીધમુ
વગેરેથી મકાન વગેરે તૈયાર કર્યું દેવા તેમા ૧૫ પાપુરી

૧ આ સવના પાઠમા થલે ફેરફાર છે અહી—'મહત્ત
સમગ્રજાણ સમુદિસ્ય એ પાઠ સ્થા [૨] છે શીમાકાર અમલેના
પાચ વર્ષો નજારે છે નિવધ (નૈન), સાધ (બોધ), લાપસ
ગેરિક અને આદિક

જારી રાખ્યું હોય, અને અમિ મળ્યાવી ખ્યો હોય તેવા પોતાને માટે તૈયાર કરેલા મકાનમાં જનરતુ એ મહામાવણ-ક્રિયા દોષ કહેવાય અને તેમ કરનારો નથી ગૃહસ્થ કે નથી માધુ [૮૫]

પરંતુ, જે મકાન ગૃહસ્થે પોતાને ઉદ્ધારીને લીપણૂ પણુ વગેરેથી તૈયાર કર્યું હોય, તેમાં જઈને રહેતું એ અપ-સાવણક્રિયા દોષ કહેવાય ^૧ [૮૬]

કેટલાક મરગ મોક્ષપરાયણ તથા નિષ્કપટ ભિક્ષુઓ કહે છે કે, ભિક્ષુને નિર્દોષ અને નેહિતું રહેકાણ મળવું મુનમ નથી કારણ કે કાઈ નહિ તે તે જાન, લીપન, ખાગી-માગી^૨ તેમજ ભિક્ષાજનીક બામતમાં સુદ નથી જ હોતું વળી, ભિક્ષુ વખત ચક્રમણુ કરે છે વખતે સ્થિર જેમે છે વખતે સ્વાધ્યાય કરે છે વખતે સૂવે છે અને રખતે ભિક્ષા માગે છે એટલે ને બધી બામતોમાં અનુકૂળ એવું ગણાવે તેને મળવું મુશ્કેલ જ છે આપુ માબળી કેટલાક ગૃહસ્થો ભિક્ષુને અનુકૂળ આવે તેવી જગાઓ તૈયાર કરી નામે ^૩ અને તેમાં થોડુંક જતે ગદી, હિંગો વહેથી પોતાની મમજ પમાણે ભિક્ષુને સ્વીકારવા યોગ્ય કરી, ગખી

૧ દીકાકાર જણાવે છે કે અહીં મુધી વર્ણવેલા નવ પ્રકારના રહેઠાણમાંથી અભિક્ષતક્રિયા અને અપસાવણક્રિયા એ બે દોષવાળું રહેઠાણ સ્વીકારવા યોગ્ય છે, અને બાકીના ત્યાગવા યોગ્ય છે

૨ નાના મોટા કરવા કે વાસવા ઉપાગવા

૩ ઉતારો આપનાર જ ભિક્ષુને ભિક્ષા અપવાનો પણ આમદ ^૪ અને ભિક્ષુ તે સ્વીકારી રાકે નહિ એટલે તેણે મન દુશાન

મુઠે છે નો દવે પ્રજા યાવ છે કે મુનિઓએ પોતાને
સ્વીકારના પાપ કે ન સ્વીકારવા પાપ દમનનું વખનું
ગરબ આપી કરી બતાવતું ને યાવ છે ? હા એમ
છે । [૮૦]

પાપપુત્ર કેવું નામનું ?

જિનુને પાપપુત્ર માગરની જગત પ ત્યારે તેણે જે
પાપપુત્રી કી ।। દેહા કે છરજનું કહેવે રાત્રી જન્મ પ તે ન
સ્વીકારે । પુત્ર દેહા કે છરજનું વિનાનું સ્વીકારતું તે
પણ દેહા તે । પપુત્ર ના પાપો તે પ તે ન સ્વીકારતું
પરંતુ દેહા તેને પાપવા કહ્યું રવા ન પ તે જ
સ્વીકારતું વળી તે ન ગિચિત્ત કે દેહી ત્યજી તે પ તે
તેને ન સ્વીકારતું રતું હ તથા મજાનું તે પ તે જ
સ્વીકારતું । [૮૧]

અન્યાર મુધી વજ્રવેવા મેલ ત્યામ્યા પરી જિનુએ
પાપપુ માગવાના માર નિયમોર જન્મવા દોષોએ
અને તેમથી કોઈ એકો અનુમતિ વે નેમોએ

૧ જિનુએ પાસ દામ કે પાપ આદિના
પાપરજામાથી મર્ધ પ । એકનું નામ લઈને જ શુદ્ધ
પાસેથી પાપપુ માગતું જન્મે વજ્રનું દામનું પામતું

૧ અનુમતિ, તેમ કરવામાં કોઈ જીતે હારો મદદ ન હોતો
એકેએ

૨ મૂળમાં સરેલાઈ સખ છે પણ તેમાં પાપ, પાપિયુ
અથુ આવી નથી

૩ મૂળમાં 'પ્રતિમાઓ સખ છે

પરાજનુ, વામની ચીપોનું કે પીપળા વગેરેના પાટિયાનું^૧
એમાનુ માર્ક નક્કી કરેલું પાથગણ પોતે માગે કે બીજે
આપે તો લે, એ પહેલો નિયમ

૨ ઉપર જળાવેલામાનુ નક્કી કરેલું કોઈ પાથગણ
શુદ્ધ્યને ઘેર દેખીને માગે અથવા તે આપે તો લે, એ બીજો
નિયમ

૩ જેને ઘેર ઉતારો કયો હોય, તેની પાસે ઉપર
જળાવેલામાથી માર્ક પાથગણ માગે, અથવા તે આપે તો લે
નહીં તો ઉભડક કે પલાળી વગેરે વાળીને બેઠી ગદી આખી
મત વિતાવે એ ત્રીજો નિયમ

૪ જેને ત્યાં ઉતારો કયો હોય તને ત્યાં સુવા
લાયક પથ્થર કે લાકડાની જાદર નેપાઝ પડેની જ મગી
આવે તો તેના ઉપર સુવે નહિ તો ઉભડક કે પલાળી વગેરે
વાળીને બેસી રહી, આખા મત વિતાવે એ ચોથો નિયમ
[૧૦૦૨]

આ ચારમાથી માર્ક પાઠ એક નિયમ લેનારે એમ
કહી ન બોનવું કે, મે જ ખરો નિયમ લીધો છે, અને
બીજાઓએ બોગો નિયમ લીધો છે પરંતુ એમ માનવું
કે, બીજાઓ જે નિયમ અનુમરે છે અને હું પણ જે નિયમને

૧ મૂળમા નીચે પ્રમાણે નામો છે ઈન્કા (પાત)નું, વામની
ચીપોનું (કગિલ) જાદક (પાસ)નું, પરમ (પાસ)નું, મોરપાજનું
નુલુનું દામનું કુચીકનું, પીપળા (વગેરેના લાકડા)નું કે પરાજનું

૨ મૂળમા પૃથ્વીસિલા તથા કાષ્ઠસિલા સખ છે તે જે
દાનદિકને રિવે પાટિયા જરૂર્યાં દુર્ક, તેડવા સધારા પાથર્યાં જ લદિરેયુ
તો મથારો કરિરેયુ — ક્યાકાર

અનમદુ ૧૮ ૮ જિનની આગા પ્રમણે જ છે, અને દરેક
સત્યાપી ૨ ૧ તેવો આચાર્ય પામી શકે છે [૧૦૩]

કેરી રીતે પધારી કરવી તથા સૂચુ *

મહાત્મા જેવા બાદ બિમુને તે જગતે જોઈ તપાસી
તથા તેની રીતે તેના ઉપર આવધાનતા દ્વારા આત્મન પધારી
કેરી કરવાની રીત [૧૦૪]

પધારી નામ જાતની વખતે આત્મ, ઉપાધ્યાય
વગેરે તથા બાળક સીમાર કે મટ્ટમાન વગેરે માટે ગણાયેલી જગ્યા
પ્રાચીન ગાંધીની જગ્યા ના—ઉંડ કે રમ્યા સુખી જગ્યામાં
કે વિદ્યમા જગ્યામાં પવનચળી જગ્યા કે પવન વિહારી
જગ્યામાં માનવીની પધારી કરવી [૧૦૫]

માથુએ સૂતા પદ્ધતિ મહાત્માની જગ્યા બાળકો સેવી
નહિ તે સત્યા મોડેવળેનો મહાત્મા કવચ જતા તે પડે
આખડ અને હાથ પગ બાજે કે જીવોની દિશા કરે
[૧૦૬]

સૂતા પડેનાં બિમુએ માથાથી પગ લગીના ચરીએ
લુપ્તી નાખી આવધાનતા દ્વારા પધારીમાં સૂચુ [૧૦૮]

પગ જતા એ જગ્યાએ સૂતા હોય તે બીજા ઠાકને
હાથ પગ કે ચરીએ નહિ તે રીતે સૂચુ તથા સૂતા
બા (જેટલી) જાગૈયામાં તેની વખતે, છીકની વખતે
બગાસુ ખાની વખતે ઝોડકા ખાની વખતે કે વારૂડ કરની
વખતે મો કે મુઠા હાથથી લાકડે સારધાનતાપૂર્વક તે તે
ક્રિયા કરવી [૧૦૮]

મહાત્મા બીજા વધુ સૂતા હાથ અને પદ નાનું,
નીચું કે નીચા ગારજાવાળું તથા બીજાવાળું હાથ તે તેવા

મકાનમાં નાત ને મ્યાન કે મોડાવહના નીકળતી કે પેસતી વખતે, હાથ આગળ કરીને પછી પગ મૂકીને આવધાનતાપૂર્વક પેસવું કે નીકળવું કાન્યુ ન્તામાં શ્રમપ્રાપ્તિના ૭૧, ૫૦૬, ૬૩, છાકી, ૨૨૩૫ વગર પડતી ચામડા, પગઝખા કે ચામડા કાપનાના હથિયારો આમ તેમ ગળડતા પડ્યા હોય તેથી, બેઠકકારીથી ચાનવા જતા માંડુ ત્યાં પડી આખડી હાથ પગ લાગે કે શ્રવણગુની હિમા કરે [૮/]

પાથરણ કેવી રીતે પાણુ આપવું ?

મારોહુ પાથરણ શ્રદ્ધાએ પાણુ આપવું હોય તો ઈર્ષા કે શ્રવણગુણાણુ પાણુ ન આપવું પણ ઈર્ષા કે શ્રવણગુ વિનાણુ લેઈતપામી તથા માન કરીને આપવું [૧૦૫]

સમવા

ભિમુને સવા માન કોઈ વાર મગખી જગા મળે, તો કોઈ વાર ખગનચડી મળે કોઈ રખત પવનચાળી મળે, તો કોઈ વાર પવન વિનાની મળે કોઈ વખત કચગણી મળે, તો કોઈ વખત માદ મળે કોઈ વખત ડામમચરના ઉપદ્રવ વાળી મળે તો કોઈ વખત તેચ ઉપવ વિનાની મળે કોઈ વખત પડેન ખડેન મળે, તો કોઈ વખત આમાન મળે કોઈ વખત બપપૂર્ણ મળે, તો કોઈ રખત નિર્ભય મળે તોપણ મુનિએ તે દરેક જગાને ગમતાપૂર્વક શ્રીમરવી પગણુ, ખિલ કે હરિંત ન થવું મુનિના આચારની એ જ સપૂર્ણતા છે કે, તે બધી બાગતોમાં રાગદ્વેષ દિન તથા પોતાના ■ પાણુમાં તત્પર નહીને, આવધાનતાપૂર્વક વર્તે [૧૧૦]

૩

મુસાફરી^૧

આત્મચિંત

ભિમુ અથવા ભિમુલી એમ બન્ને ૩ હરે વર્ષાઋતુ
આવી ચૂકી છે તથા મારી પેઠે વરસાદ વ મનાથી વળા
છવઝડુ ઉત્પન્ન થયા છે પણા અકુર, મી નીકળ્યા છે
તથા રસ્તાઓ ધાબા છવઝડુ વનગ્ધતિ વોરેથી ભગ્નપૂર
ધર્મ ગા છે અને જવન અવગ બધ પડવાથી ધામમા
દેખાય તેમ પણ ગલા નથી તો તેણે ગામેગામ ફરવાનું બધ
કે વુ અને મયમપૂવકે માર્ગ ઠેકાણે આત્મચિંત કરીને
જેવું [૧૧૧]

૧ મૂળ દર્શા. સાતુ એ જગ્યાએ વિચર ન રહી શકે; તે એક
ગામથી બીજે ગામ ફરતો રહે અને કલુમા કાસુસર પધારેમા
વવારે એક માસ અને વસાકલુમા તે એક નુકસાન
વિચર રહી શકે

૨ મૂળમા ' ' "

જે ગામ કે રહેઠાણમાં મોટી સ્વાધ્યાયભૂમિ^૧ ન હોય
ખરચુ પાણી જવાની મલક પડતી જગા ન હોય સુવારે
માટેનું પાટિયુ પીક ટેકવવાનું પાટિયુ, પાયરણુ રોડાણુ
અને નિર્દોષ બિદ્યાન સુનળ ન હોય તથા જ્યાં ઘણા
શ્રમણુ બ્રાહ્મણુ, લિખારી વગેરે આ પા હોવાથી અથવા
આવવા ॥ હોવાથી મનુ બીડ થવાને કારણે જવર અવર,
સ્વાધ્યાય ધ્યાન વગેરેમાં અડચણ પડે તેમ ત્યાં તેવા ગામ
કે રહેઠાણમાં લિખુએ આતુમાસ ન ગતું પડે જ્યાં તેનું ન
હોય ત્યાં મહાગુરુ^૨કે આતુમાસ કરીને ગહેતું [૧૧૨]

પર્ણાંકતુના આગ્ર આમ પૂરા થઈ જાય અને જેમ ત
જાતુના પામ પાચકસ દિવસ વીતી જાય છતાં જે રસ્તાઓ
હજી બનુ જીવજીતુ તથા ધામ વગેરેવાળા હોય અને શ્રમણ-
બ્રાહ્મણ વગેરે લોકોની આવગી રહે ન થઈ હાય તો લિખુએ
ગામેગામ ફરવાનું શરૂ ન કરવું પડે રસ્તાઓ ઉપર જીવ-
જીતુ, ધામ વગેરે ઓછા થઈ જાય અને શ્રમણાદિની આવગત
શરૂ થઈ જાય ત્યાં જાદ માનધાનીથી એક ગામથી બીજે
ગામ ફરવાનું શરૂ કરવું [૧૧૩]

મામેમામ કેની રીતે ફરવું ?

લિખુએ ચાલતી વખતે પોતાની આમળ આગ્ર હાથ
જોડતી જમીન ઉપર નજર રાખીને ચાલવું રસ્તામાં જીવજીતુ
ફરવું રેખી પગને આગળથી કે પાછળથી કે આડે અવગે
બીજો કરીને ચાલવું જીવજીતુ વગેરે વિનાનો રસ્તો મળતો

૧ શાસ્ત્રાલિખુ વાચન-મનન કરતાં મારે એકાંત જગા

૨ મૂળમાં 'વિચારભૂમિ'—વિચારભૂમિ સં. ૭

હાય તો હામો હાય તોપણ તે જતે જવું પડે તું, ઇવજ તું
રોતવાળા દે રોતે ન જવું [૧૧૪]

ભિત્તુએ ખીજો ગામ જતી વખતે માર્ગમા ગહરથો કે
ખી રોએ માથે બકેનખરો કરના ન ચાલવું તસ્તામા મામો
વટેમાર્ગે મગે અને પૂઠે કે આ ગામ કે ગરોઢ કેવડે છે
ત્યા યદના રોડા હાથી લિખારી કે મનુષ્યો રહે છે ત્યા
ભાનપાણી માણસ ધા ય વગેર થોડા છે કે બધા છે—તો
તેનો ભિત્તુએ કાર્ષ જવાન ન આપવો તેમજ જતે પણ
તેમને તેવું કાર્ષ પૂછવું નહિ [૧૨૩ ૧૨૬]

ખીજો ગામ જતા સાથે આચાર્ય ઉપાધ્યાય કે
રોતાનાથી અધિક શુભવાળા માધુ હોય તો તેમના હાથપગ
સાથે પોતાના હાથનમ અથવાય નહી તેવી રીતે મભાગ-
પૂર્વક ચાલવું અને સ્નામા વટેમાર્ગેઓ મગ અને પૂઠે કે
'તમે કોણ છો મ્યાથી આવો છો કે ક્યા જઓ છો ?
—તો તેનો જવાબ પોતે ન આપતા આચાર્યાન્તિકે આપવા
દેવો અને તેઓ જવાબ આપતા હોય ત્યારે વચ્ચે ન
બોલવું [૧૨૮]

માર્ગમા કાર્ષ વટેમાર્ગે મામો મગે અને પૂઠે કે
'સ્નામા તમે અમુક મનુષ્ય પ્રાણી કે પખી જોયું છે કે
અમુક કે મૂળ કે વનસ્પતિ કે અગ્નિ પાણી કે ધાન્ય
જોયું છે જો જોયું હોય તો કહો અને જતાવો'—તો તેને
કાર્ષ ન કરેવું કે જતાવવું તેના પ્રશ્નની ચૂપ રહી ઉપેક્ષા જ
કરવી અને જણવા ક્યા 'હું જાણુ છું એમ પણ કહેવા
ન જવું એ જ પ્રમાણે કાર્ષ પડાય નાખીને પડેના લગ્નની

ખામતમા પૂઠે, કે હવે કયુ ગામ આવશે એમ પૂઠે કે અમુક ગામ જવાનો મો કેટલો લાભો છે એવું પૂઠે તો તે મધ્ય પ્રેમની ખામતમા પણ એ પ્રમાણે જ નમજવું [૧૦૬]

માર્ગમા, કા વરી ખગાયેના પગ માંદ સાથ તે હર્ષે, પગ લટથી આરાપાછા થઈ પામ ૬ લીનોતરી તોળ્યા તમાવના કે કચ્છતા ન ચાનવું પ તુ પહુનની તપામી ખેલ તથા ચોડી લીનોતરીવાળા ભાગમા જ મભાગપૂર્વક ચાનવું [૧૦૫]

માગમા કિ ના, ખાઈ મન, ફવાળ વોર જિતવાના આવતા હોય તો ખીને સ્તો હોય ત્યા મુધી તેવે દૃઢે રસ્તે પહુ ન જવું ખીને મ્તો ન હોવાથી ત્યા થઈને જ જવું પડે તો જાન, મુખા હ મ લના વેના, વૃષ્ટ, જાનવા કે તેથી કોઈ પણ વનસ્પતિ પકડીને નિતવું અથવા મોઈ વેમાડું જતો હોય તો તેના હાથની મ દ માગવી અને એ ગીતે મભાગપૂર્વક ળીરીને આગળ ચાનવું [૧૦૫]

માર્ગમા ધા ય ગાડા રથ નસા દેશના કે પ દેશના નં થનો પગર દેખીને ખીને મ્તો હોય તો તેવા દૃઢે રસ્તે પહુ ન જવું ખીને મ્તો ન હોવાથી ત્યા થઈને જ જવું પડે અને મૈન્યનો ગોઈ માલમ આવીને કહે કે, આ તો મનુષ્ય છે, માટે તેને પકડીને ખેચી ચાલો ' તો તેવે વખતે ચાકુળ ચપા વિના તથા મનને બદાગ જવા દીધા વિના પોતાની જાતને એમત્ર કરી, સમાધિ ન કરી [૧૨૫]

જે માર્ગમા મ હદ ઉપ ના વિવિધ પ્રકારના ચોગેના મનુષ્યોના^૧ તથા અનાયો^૨ વોરના સ્થાનો આવતા હોય, કે ત્યાંના લોકોને ધમભાન કાવવું મુશ્કેલ અને અશક્ય છે તથા જે લોકો અમારે ખાનાપીવા તથા સૂવા વગેરેનો વ્યવહાર છે — તે માર્ગો બીજા સાગ સ્થળો અને પ્રશાસના હતા વિચરવા ન જવું તે જ પ્રમાણે જે માર્ગો જગત વિનાના કે આમત્તાક કે નાની વધના ન તથાગા કે જે જાગરાગા કે માર્ગ પણ જાતના ગભરૂ વિનાના^૩ અમમપમ્મ સિરોધરાજા અગ્ર આપના હોય તે માર્ગો પણ ન જવું જાણ કે ત્યાંના મૂર્ખો હોય તેને ચોર જામુસ કે સામા ક્યોનો માણસ ધારી મારે ધમકાવે કે તેના વચ્ચાઈ ઝૂટવી ન કે તોડીકાડી નાખે [૧૧૫૬]

જે માર્ગો જતા નામો વગરનહિ ન્હોતો પાગ કરવાનો હોય — જ એક વિષે જે વિષે કે ત્રણ ચાર કે પાંચ વિષે પછ પાંચ કે પાંચ કે ન કે પાંચ — તેવે માર્ગો બીજા સાગ પ્રેર્યો હોવા છતાં ન જવું કારણ કે અધવચ વરમાફ આવી પડે તો મ્હોતો જીવજીવ હનિયાળો કે પાછીવાળો થઈ જાય અને જમીન પપુ બીની સર્વ સર્વ જાય [૧૧૭]

મારે આનતા કિ ના ખાઈ પેટ યુદ્ધ પર્વત ઉપ ના ધરા (કૂદાચાર) બોલગ્યો જમગ્યો પર્વતગ્યો વ્યવહાર સૂચ મુમાગ્યાના કે ઉદ્યાનગ્યો વગેરે આવાસો અને

૧ જમર, સજર, પુરિ દ્ર આદિ એવો-ગીકાં

૨ આર્થ-અનાયની જેન કે પના મારે જુઓ ભગવાન મહાવીરની વચ કયામે પા ૨૦૫

ભવનો હાથ હોયો કરીને કે આગળી કરીને કે જિયાનીયા
થઈને જોવા નહિ પણ માનવાનીથી સીધે માર્ગે ચાલ્યા
જવું તે જ પ્રમાણે જગાડયો^૧ વગેરની માનતમા પણ
સમજવું કાગ્ય કે તેમ કઠવાથી ત્યાં જે પશુપખી વગેરે
અગચ, ખેચ કે જગચ પ્રાણીઓ હોય તે 'આ શ્રમણ
અમને વાર છે એમ માની, નામ પામી, નાહક વાડ વગેરે
સતાવાની જગા તરફ દોડે [૧૨૭]

માર્ગમા વહેરેનો આજનો સિંહ વાડ કે દીપડો
વગેરે દેખીને તમનાથી ની જઈ માર્ગ છોડી ઉ માર્ગે ન
જવું કે વન ગહન તથા ખીછ દુર્ગમ જગામા ન પેમી
જવું કે ત્યાં ઉપર ન ચઢી જવું કે જાડ પાણીમા ફેદી
ન પડવું કે ત્યાં હથિયાળ કે તેવું બીજું કોઈ ચરણ ન
હયવું પણ જગ પણ ગભરાયા વિના સ્વસ્થ રીતે
સમયપૂર્વક ચાલ્યા જવું તે જ પ્રમાણે માર્ગમા લૂંટારુઓનું
રોળું મળે ત્યારે પણ મમજવું તે લૂંટારુઓ,
પાસે આવી કપડા વગેરે માગે કે કાનિ આપવાનું કહે,
તો તેમ ન કરવું તેઓ જાતે જૂદવી લેવા પડશે ' એમ
માની, જાતે ઉતારી ને તો પડી તેમને નમસ્કાર, અજ્ઞાતિ કે
કાનાવાના કરી તે બધું પાછું ન માગવું પરંતુ ધર્મકથનપૂર્વક
માગવું અથવા મુપચુપ ઉમેશા કરવી વળી, ચોગેએ તેને જે

૧ મૂળમા બાકા, જસ ની મધ્યેના બેડ, રાજ, અરણ્ય
પવન દ્વારા લગાવ, ધરા નદી, વાવ, પુષ્કરિણી, દીપિકા (રમવા
વરવા કરી), શુભલિંગ (બુદ્ધ, ગણી કુટિન જલાદય), સરોવરો
અને સરોવરોની પાકિઓ છે

કોઈ માગ્જૂડ કરી હાથ, તે મામમા કે મજ રખારમા ન ફેલાવવી તથા કોઈને જઈને એમ ન કહેવું કે હું આયુષ્મનું આ ચોરોએ મને આમ કયું, કે તેમ કયું તથા મનમા એવો મ કે પ પત્ર ન કરવો. પરંતુ વ્યાકુળ થયા વિના સ્વસ્થ ચિત્તે આવધાનીથી આ યા જવું [૧-૧] .

પાણીમા કેવી રીતે ઊતરવું ?

એક મામથી બાજે મામ જતા મામમા ૧૩ બરાબર પાણી આવતું હોય તો પહેલા પગથી માથા સુધીનું શરીર ઝવજળતું તપાસી સારું નું પછી એ પગ પાણીમા અને બાજે પગ જમીન ઉપર — એ પ્રમાણે સંભાળપૂર્વક પોતાના હાથપગ બાળના હાથપગ માથે અથડાય નહીં તેમ રૂઢી રીતે પમાડવું.

પાણીમાથી પમાડ થતી વખતે શરીરને ઠંડક માટે કે દાઢ મગડવા જેઠા પાણીમા જઈ ઝમઝમવું નહિ. પશુ

બ ન કરી દેાય, યા સ્વર્ગ ઉપ થી જગના આપી દેય
અથવા જગમાંથી સ્વર્ગ ઉપર આ ની દેાય ભરેલી ખાલી
કનારી દેાય, કે કાનમાં ખસતી ઉપ મ્લાવી દેાય — તેવી
નારમાં તેણે કદી ન મેમનું પ તુ જે નાવ ગૃહસ્થોએ પોતે
મામે પા જવા તૈયાર કરી દાય ત નારને તેના તપ્તિ, તિમુએ
તે ગૃહસ્થોની પગવાનગી લીધા બાદ એમનમાં આ યા જતુ
અને પોતાના વસ્ત્રપાનાં તપામી વડ તથા તેમને એક બાણુ
મૂળી માધાથી થગ મુધીના નરીરને લૂગ માફ કે તુ પછા,
(મામે પાન પહોચ ન ત્યા મુધી) માનપાનતે ત્યાગ વરવાની
પ્રતિજ્ઞા સ્વી, અને એક પા પાળીમાં તથા નીત પા
જમીન ઉપર, એમ મહાગદ્ગરંદ વદના ઉપ મનુ
[૧૧૮]

નાર ઉપર ચાલી વેળા ન આગના ભા । ઉપર જઈને
ન મેમે, હેડે પાનુ ન એમ કે મધ્ય પાનુ ન મેમે તથા
વહાણના પડખા પકડી આગળી કરી કે િએ નીચે
થઈ, આગ કશુ જો જો ન કરે નાવવાગો જે તેને આવતે
કહે કે ‘હે આમુ મનુ તુ આ વહાણને આમ ખેચ કે
ધડે ન, કે આ વસ્તુ તેમાં નાખ કે તેને ડોગડ પકડી ખેચ તો
તેણે તેના તગડ પ્યાન ન આપવુ પળુ ચૂપ હેતુ પેતો
એમ કહે / તાગથી એમ ન થઈ મટે તો અમને નાવમાંથી
દોરડુ મળી આપ જેથી અમે ખેચીએ તો પળુ તેણે કાર

૧ મુને એવો દોષ કે સામે પાર જવતો પડેલો, તો એ
પ્રતિજ્ઞા મળી જાય પણ અધવચ મરી જાય, તો મરતા પડના
અનરાત સ્વીકાર્યાનુ કળ મળે મૂળના તેને મળે સામાયિક ભજન-
પ્રત્યાખ્યાન રાખ. ■

ન તુ પેનો એમ છે તુ નાવને હોયુ ચાલે
 ગમ ક રાગ નર્મને^૧ ચનાવ તો પણ તેણે કાર્ક ન કરતુ
 પેના એમ કહ્યું તુ નાવમા જાના પાપીને હાથ પગ,
 રામ । ન તથી ઉત્તર તા પા તેણે કાર્ક ન કરતુ પેનો
 એમ મા ક નાવના આ પિ તે તુ નાગ હાથ પગ વગેરે
 નાવોલી (નાવમા તેના તેણે કાર્ક મન વડે કે) વસ્ત્ર
 માગી મગધન ક કુરુવિ ઘાસ વડ નાખી રાખ તો પણ
 તેણે કાર્ક । કરતુ મુનિએ, જિ મા ચર્મને પાણી ભગતુ
 જાઈને તથા ઉપાઉપગી નાવને જુગતુ ત્રેઈને નારિકને
 જર્મિત એમ । -તેન ક આ પાપી ભગતુ છે તેમજ
 પોતાના મનમા પણ તે વાત ધૂટા ન કરવી પરંતુ વ્યાકુળ
 થયા વિના તથા ચિત્તને બદલ જવા દીવા વિના, પોતાની
 જાનને એકાગ્ર કરી મમાદિત કરવી પેનો નાવિક આવીને
 તન ખીજી કાર્ક કામ ખતાવે એમ કે આ જન પકડ ક
 અમુક રાજ પદ કે આ છોકગ છોકરીને દુવ કે પાણી
 પીવરાવ — તો તેની વાત તેણે કબૂલ ન કરવી આથી ચિત્તને
 કાર્ક એમ કહે કે, આ માધુ તો નાવ ઉત્તર નકામો જાગે
 જ છે માગે એને પમ્ડી પાણીમા ફેળી દે તો એ માભણી
 તે મુનિએ તગ્ન ભારે વસ્ત્રો અનમ કરી હનકા વસ્ત્ર સરીરે
 ક મોડ વીંગ લેના અને પેના કૂરકમી રાકો તેને રાથ
 વડે પમ્ડી પાણીમા નાખવા આવે તો તેણે તેમને કહ્યું કે
 આયુષ્માન ગૃહસ્થ । મને હાથ પમ્ડી ફેંકવાની કાર્ક જરૂર

^૧ મૂળમા અવલક નામના તેજ નાવ દરજરવાના સાધનવું
 નામ વગરે ॥

નથી ૧ પોતે જ પાણીમા ડાનગી પીગ એમ કહેવા જતા
પેલા તેને પકડીને ફટી દે તે પા નેછે મન ૧ મગાડકુ,
કે તેમની મામા ન દવુ પ ન જાકુળ યથા વિના
માવધાનીથી તે પાણી તરી જવુ [૧૨ ૧]

ભિમુ પાણીમા તન્તી વખતે હાથ પગ વારે ન
ઉઝાગે, તેમજ ફમટીઓ ન માર ક રણ કે તેમ જગ્યાથી
પાણી ॥ કાનમા પેમી નાદક વિનાત પામે મુનિ પાણીમા
ત તા થાકી જાય તો ન રેતાના મધા ૪ રાડા વચ્ચાનિ જતા
કરે તેમ ॥મા મધા ૧ ન ત પડી જ્યારે ઠકિ પહોંચે
ત્યારે શરી સૂચવા તેને લૂછ રમ ૩ તપાવે ॥દિ પપ્પ
આપોઆપ તેની બીનાત ૧ગી ૪ ૫ ત્યારે તેને લૂગી કરીને
આમળ આવે [૧૩૦]

ભિમુ અથવા ભિમુણાના ન રાગની એ જ મ પૂર્ણતા
કે કે તે મધી મામતમા હ મેના રાગરેપરહિત તથા
પોતાના કે પાણમા તરલ હાને આવવાનતા સુવક વર્તે

૧ મૂળમા તો અવધવો એક બીજા સાથે ન જામાદયત્
— અડકાડે — તેવુ છે તરી વખતે નહીં કાઈ ક્યારે હાથ એક
તણમા નથી.

ભાષા

ભિમુએ અહીં વળુંવેના વાગૂની આચારો સાબળીને જાણવું કે નીચેના વાક્યપ્રયોગો અનાદ્ય કે તથા તેમને સત્પુરુષોએ આચરી નથી તે જોવા કે કોધથી ખોતવું માનથી ખોતવું માયાથી ખોતવું લોકથી ખોતવું, જાણી-જાણીને કઠોર ખોતવું, અજાણતા કરો. ખોતવું વગેરે વિવેકી પુરુષો આ ભાષા કે પશુકા વક્ત્રવે એનો ત્યાગ કે વો [૧૦]

માધુએ (જન્મના વિના કે ખાતરી થયા વિના) નિઃશયપૂર્વક નહિ ખોતવું જેમકે આમ ચોખ્ખું છે કે આમ ચોખ્ખું નથી જ (અમુક માધુને) આદ્યપાપ્યો મગશે જ કે નહિ મળે તે ખાઈ પેચે જ કે નહિ જ ખાઈ ને અમુક આચો છે જ કે નથી જ આ ચો અવે જ છે કે નથી જ આવતો આવશે જ કે નહિ જ આવે જડ પડે માધુએ વિચાર કરીને તથા ખતરી કરીને જ નિઃશયપૂર્વક કાઈ કહેવું [૧૦]

એવચન રિવચન, બદ્ધવચન નાગી નતિ નગ્નતિ
નાન્યતઃ નતિ પરો પુરુષ સીન્ને પુરુષ સીન્ને પુરુષ
કે સીન્ને સીન્ને મિથ્ર કે સીન્ને સીન્ને મિથ્ર ૨ જૂતમા
વન માનકાગ બરિધ્યાગ પ્રવક્ષ અને પગલ — એ મોગ
પ્રગ માથી કેઈ પણ વાપ લી વખતે, વિચારપૂર્વક ખાતરી
કરીને માવધાનતાથી મયમપર્વડ તથા ઉપર જણાવેના
ગેગનો ત્યાગ કરીને મોનવુ [૧૨૭]

લિનુએ નીચે પ્રમાણે વાણીના ચાર પ્રકારો જણાવ્યા
મતન, અમત્ય, કેઈકે મતન અને કેઈ અમત્ય ન મતન કે
ન અમત્ય ૨ [૧૩૭]

૧ મીકામા ‘અ-ચાતન’ એ અર્થ પહેરો પુરુષ ન કરતા સીલ્લ
મહેવા જતા મનની વાત નીકળી પડે તે — એવો કરો છે તથા
‘ઉપનીત’ નો અર્થ પ્રસારાચર્ય કરો છે અને ‘અપનીત’ નો અર્થ
પ્રગ વધી ઠીક — એવો કરો છે તે જ પ્રમાણે મિમ્મુ પણ
સમજવ

૨ એણે પ્રમાણ એ રાજના નવહારમા એવાની વાણીનો, એટલે
કે મેઈને બોલાવતી-આજ્ઞા કરતી વખતે વપરાતી વાણીનો છે મૂળમા
આની પછી નીચેના વાક્ય છે — વાણીના આ ચાર પ્રકાર જન, વર્તમાન
અને બવિધ કાળના તીર્થ દોરોને કસા છે, કહે છે અને મહેરો એ
ચારે પ્રકારની વાણીના પરમાણુઓ અચિત તથા વર્ણ, ગદ્ય રસ
અને અપરા પુક, તથા વવપટ અને વિવિધ પરિણામ પામનારા
છે એમ પા. તીથ મોએ મ્હુ છે વાણી બોલતા પડેલા અને બોલા
પછી વાણી નથી હોતી, પણ આ વાણી હોય છે આમ ગેલાની રીત
તે જ વખતે તે વાણી મહેવ વ છે સભવ છે કે ચળ નિત્ય છે એવું
માનનાર વાળીએને જવામરો એ બાજ હોય

આ ચાએ રકાગની વ ઓમાની જે મર્ડ રાહુરી
મ. ૧૧ મ મધન કાવનાર મકન કચી નિ ૧૭ કો
અનથ મની પ્રા. ઓના કે ન બે ન નથ તેમને ઉપ ૩
સરિત ૨ કર નગારી ૫ તે ચાલીને ન બોનરી ૫ ઉ,
૪ વા ૧ મતન સુ મ ૧ નહિ નત્ય ૬ નહિ અમત
નથ ઉપર ૪ ૧૧વેન ૬ ૧વી મહિન હે ૨ તે ચાગને મોનરી
[૧]

ભિનુ ૧ ને મે ન રતા હે ૨ અને તે ન માનળે ૩
તેને મન ૧૩૫ માક ૧ ૨૫ ૧ જે જિનાગ
જૂદા વગ ૨ મ મધનથી ન ઉદેવને તમ ૪ તેના મત
પિતાને ૨ તેના જિનાગ નગારી ૫ ને ન મ મોધવો ૫ ઉ
હે અમ ૫ અધના ૬ આસુ માન ૬ ૪૪ હે ઉપા ૧૬
હે ધામિ ૬ હે ધમ ત્રિય એમ કહાને ૧ મે ધન ૩ ૩
શ્રીની માનવમા ૫ ૧ અમ ૪ મમ ૪ ૩ [૧ ૪]

ભિનુએ આ-મ મર્ડના અને વીજગીને દેવ ન હેવા
તેમજ દેવ ૧ આ ૩ ૩ વગ્ગતો ૧ ધ ચયા એમ ૫ ૧ ન
કહેવુ વગી વમ પડા ચા ન પડો ધા ય નીપત્તે ૫ ન
નીપતે ૧૧ અમ ૪ ૧ યાઓ ચા ન યાઓ સૂચ ૧ ગિગ
ચા ન ગિગે ગમ ૫ ૧ ચા ન ૩ ના-એમ ૫ ન બોનરુ
આમરા વિ. મર્ડ ૬ ૪ ૩ તે તેને નમે ૩ ૬ એ ૩

૧ ઉપથી અસ ૧ મેખાની ૫ ૧ મશામસુજિથી તેનારને સ ય
લામની.

૨ મુકમા કે ૧ ૧૧ ૧૧ (ને ૧ મામા નિ) ૧ ૧૧
દમાબાજ — એ ૧૫ ૫ ના વગરે ૩

મર્ત કહેવાને બદલે, અતઃક્ષિ^૧—એમ કહેતું તેમજ, ૧૨
પરમ્યો એમ કહેવાને બદલે વાળ એકકં યથુ કે વન્દતું
એમ કહેતું [૧૩૫]

મુનિ અથવા આચાર્યે કેટલાક હીન કે જેઈને તેમને
તેવા જ ન કહેવા જેમકે સુજ્ઞેના પગવાગાને હાથીપગે
ન કહેવો કે કાવગાગાને માથિયો ન કહેવો વગેરે ૨ દ્વંકમા
જે કહી ખતારવાથી મામો માણમ શુભે વાપ તેવી વાણી
માહીને ન બોલવી

ભિમુએ કેટલાક કડા ૩૧ જેઈને તેમને તેવા જ કહેવા
જેમકે ઓજમ્બીને ઓજમ્બી તેજમ્બીને તેજમ્બી યશમ્બી
યશમ્બી વગેરે દ્વંકમા જે કહી મતાવવાથી મામો માણમ
શુભે ન થાર, તે બોલીને મોતડું

ભિમુએ ૧૨ કિ ના ધ વોગને જેઈને એમ ન
કહેતું કે આ મારું કમલું છે, કે કલ્યાણમરી છે કે કાના
જેતું છે પરંતુ જગત પડે તો એમ કહેતું કે એ
હિમાપૂર્વક બાવેલું છે દોષપૂર્વક નાધેલું છે ૨ પ્રયત્નરૂઠ
બાવેલું છે અથવા ફેખાવડાને ફેખાવડું કહેતું અને બેડોગને
બેડોળ કહેતું [૧૩૬]

તે જ પ્રમાણે તેમાં દરેના ખાતપાતની ખામતમા
પણ મમજતું [૧૩૭]

૧ મૂળમાં 'શુક્તજાણુક્ષિ' ૨૧ જેવોનું વિચલવાનું ધ્યાન એ
વિશેષજ વધારે છે

૨ મૂળમાં મધુરમેદ્યવાયનો તથા પોષક હાથ, પા નામ કાન
અને બોલવાવાળા ભાગ વધારે છે

કે પોત પાડવા ચોગ્ર છે પણ એમ કહેવું કે તે જીવ્યુ છે,
કે વધ્યુ છે, કે દહણ થયું છે કે ગમસુખ છે કે દાખા બેસ
છે કે ભગવા છે [૧૩૮]

ભિક્ષુએ વિવિધ રાશ્ત્રો માખળીને એમ ન કહેવું કે
આ મારો યા ખોટો છે પણ અગ્નિ જતાવવા પૂગતો
સુશનને સુશન કહેવો અને દુશનને દુશન કહેવો
તે જ પ્રમાણે કપ ગધ અને નમી જાગતમા પણ
મમજનુ [૧૩૯]

ભિક્ષુએ કોષ માન માયા અને લોભનો ત્યાગ કરી,
વિચારપૂર્વક ખાતરીસુખ મોનનાગ થવું માખળવા પ્રમાણે
કહેનાગ થવું તથા હતાવળા થયા વિના, વિવેક કરીને
સમભાવપૂર્વક આવધાનીયી મોનનાગ થવું [૧૪]

ભિક્ષુ અથવા ભિક્ષુણીના આચારની એ જ મ પૂર્ણતા
છે કે, તે જાધી માનના હમેશા ગગનગદિત તથા
પોતાના કન્યાગુમા તરફ ગીને આવવાનતાપૂર્વક વને

૫

વચ્ચ

નિ ૧ કે નિ બીને જન્મની ૪૩ ૫૧ તે તેજો
નિ ૨૪મ સુધી તા-પચાદિ ૩૨૫ કે ૪૫૫ થી ૧
૬૧ ૧ મ ગરા ૧૪ મુદિ ૫૫૫ ૧ નીર મી અને મજાનુ
બધાને ૧૪ તે એક ૪ ૨૫ ૧૬ મે નરિ અને જે
સાધી ૧૫ ને આ વચ્ચ ૫૫૫ એક ને દાદનુ મે
૧૫ દાદના અને એક માર દાદન એ વી ૧ બાજિના
મગ ૧ ૧ મગ ને માધીને ૫૨ [૧૪૧]

નિ ૩ બધરા નિમુદિએ વચ્ચ ૫૫૫ મારે ને
મ ઉચી વધારે ફર ૧૪૫ ની ૬-૫૫ ૫ કે ૧ [૧૪૨]

જે ૨૫ મુદરે એક કે અને ૨૫મી (લેન) નિમ
કે નિ , છીને ઉદેશીને કે અમુક મનુગી ૫૫ બધા, પાન બુ
વગેરેને ઉદેશીને બૂનપાખાની રિ સા કરીને નેચા ૨૫

હોય ખરીલુ હોય કે ડાઝીનુ આણ્યુ હોય^૧ તે વસ્ત્રને
મોંઘ મળી બિનુએ ન સ્વીકારવું

વળી જે વસ્ત્ર અમુક માનગીનધ નહિ પણ ગમે
તે અમળ કાઢી. વડિ માર હિપ પ્રમાણે તેમજ કઠવામા
આ યુદ્ધ પળ તે હણુ બી નએ પોતાનુ ગળી વાપરુ
ન હોય તો તે વસ્ત્ર પણ મોંઘ નહી બિનુએ ન સ્વીકારવું
તમ જે વસ્ત્ર બીજાએ પોતા, ગળી વાપરુ હોય તેને
નિર્ણય નહી સ્વીકારવું [૧૮૦]

તે જ પ્રમાણે જે વસ્ત્ર ગદગદે બિનુ માટે ખરીલુ
હોય, ધોયુ હોય નચુદ્ધ હોય સુગરી કસા અને મ્વાથે મા
ધરી અમળીને માફ કહ્યું હોય અથવા વૃષ ગાળી
સુગમિત કહ્યું હોય તત્ત્વા મરી બીજાએ પોતાનુ ગળી
વાપરુ ન હોય, ત્યા મુધી. તરુ પા બીજાએ પોતાનુ
ગળી વાપરુ હોય તો તરુ [૧૮૧]

નિમએ મટ મોડા મૂનના કપડાં મોંઘે તો પણ
ન લેવા [૧૮૨]

૧ 'સૂટી' માણ્યુ હોય (સરિધાની નામની દોઈ બધાની)
ગળ વિના મોંઘુ હોય, કે મુનિને સામે હાંને નિર્ણય કહ્યું
હોય — વડે નિર્ણય વિના (પા ૪) પ્રમાણે જ સમજવા
કે નામની વસ્ત્ર માટે આ તથા પડો નિર્ણય માન્ય લ
હોય :

૨ તંત્રી નિર્ણય મૂળમા આ રખાવે છે આગિન (મુક
મળના કસા મામગમારી બનતળા-ગિ) સૂટી (સૂટી),
બાંકી તથા ચિત્રિચિત્ર, કાજક (અમુક નામ મુજબ વાગિવાળી
બકરી થાય છે તેની રાગિના) કાપક (અમુક દેશના દરનીલ

ઉપ ત ૧ જે મિહુએ નયન મર

૧ મરે એકને અનુસરી રત્ન માનવા

હી સુખ વારિનાપી ફેર અક ૧૦ તડે

૨૧ ત ૧૦ ૧ જે ના તુ અથવા અપે તે ૧૦ એ

૧૦ ૧ ૧૦

૧૦૦ નરનું ના શુદ્ધવેત્તવા દયાન મમતુ

૧૫૧ અ ૧ ૧ ૧૦ અ બી નિવમ

૪ મ્ય પન ૨૬૦ કે ઉપ પાંગી ૧ રાગે ૧૦ વમ

જ તત્ત મામતુ અથવા અ ૧ ૧ નરુ એ નિત રિવમ

૧ ૬૦ ૧ ૧૦ એ ત કે ૧૦ બી ન ૧૦ ૧ ૧ ૧

વા ભિખી નેરા ન ૧ ૬ ૧ ૧ ૧ વમ મામતુ અથવા

અ ૧૦ ૧ ૧૦ અ ને ૧૦ નિવમ

આ વાચમ પી ૧૦ પન એક રિવમ અનુમ ના

અમ કી ન માનતુ કે પોતે ૧ સામે નિવમ પીવો ૧

અન બીનએ બોગ નિવમ સીધો છે ૧

વમનો કપાસ વાપ છે તેના) શીમિ (કાલના) ૧૧ (બી
દરાના વિરજ કપાસના) પક (પકાના) મડલ (મકલ દરાના
ચલા ચુનાના) વમલના તટુએના (પટુ) રેર મી (ચીન વડીના)
દરુચ, અમિત મ ૧૧૬ ક્રિષિ મોવન મમતુ તથા પ્રાચર (મિતિ
મામત) નીચેના વાચમના જનેના કપ ૧ પનુ ન એવા ઉન
(એ નામના સિતુ દરામા વધા માલનાના) પેલ (એ નામના સિતુ
દરાના બારીક પુવાડીવાળા પુલોના) પેસત (તે પટુએની
પુવાડીના) કપ ૧ ની ૧૧ ૧ મુચના વાચમના,
વાચમના

એ નિયમો અનુમાર વસ્ત્ર મગવા જનાર બિનુને
 ગૃહસ્થ એમ કહે કે, તમે મહિના ૫૫, કે દશ કે પાંચ
 દિવસ બાદ, અથવા કાને કે ૫ મ દિવસે આવજો ત્યારે
 અમે તમને વસ્ત્ર આપીશું ' તો બિનુએ તેને કહેતું કે,
 હ આયુષ્મન અથવા બહેન મગથી એવો મ કેત કમૂન
 નાખી રકાય તેમ નથી માટે તમારે ને આપતું હોય
 તો હમણા જ આપો ' તે માબળી પેસા એમ કહે કે
 બને થોડી વાર રીને જ આવજો તો પણ તેને ઉપર
 પ્રમાણે જ કહેવું ના માબળી પેસા પોતાના ધ મા ધર્મને
 કહે કે, હે ભાઈ અથવા બહેન અમુક વસ્ત્ર લાવો તે
 વસ્ત્ર આપજો સાધુને આપી દઈએ અને આપણે માટે
 બીજું લાવીશું ' તો એ વસ્ત્ર મદે ૧ જાણી માધુએ ન રેતું
 અથવા, તે ગૃહસ્થ પોતાના ધના માધુમને એમ કહે
 કે અમુક વસ્ત્ર લાવો આપણે તેને મુગધી દ્રવ્ય^૧ કે મવાય
 વડે ધમી, મ હ કમીને કે મુગધિત કરીને માધુને આપીએ
 અથવા હ ના કે મરમ પાળીથી ધર્મને આપીએ કે તેમાના
 કે હ લીનેતરી વગેરે કાગ લઈને આપીએ તો માધુએ
 તેને ત ત જ કહી રેતું કે, હે આયુષ્મન અથવા બહેન
 તમારે આપતું ન હોય તો તેમ ક્યાં વિના જ આપો અને
 ૧ ના ને તે ગૃહસ્થ તેમ કમીને જ આપે તો તેને મદે ૧
 જાણી ન રેતું

ગૃહસ્થ મુનિને કાઈ વસ્ત્ર આપવા માટે તો મુનિએ
 તેને કહેતું કે ' હે આયુષ્મન હ એવા તમારા વસ્ત્રને

૧ નૂજમા તેને માટે સિજાળા (આનેન) સખ છે દીકાકાર
 તેના અર્થ મુગધી દ્રવ્યથી (ધસવ) એમ કહે છે

ત્યા મળેલી જમીન વગેરે ઠગવતુ વિનાનુ સ્થળ જોઈ-
તપામી માફ કરી નેના હિપર તેમને સુખવા [૧૮૮]

લિમુએ પોને સ્ત્રીમરી રોકે તેવા વસ્ત્રો માગવા અને
જેવા મળે તેવા પહેન્વા તેમને ધોવા મા ગંગવા નહિ
તેમજ ધોપેવા મા ગંગેના વસ્ત્ર ધોણુ દેવા નહિ
ગામતરે જતા ડોઈ લુટી લેએ બીકે તમને દુપાનવા નહિ
તેમજ ડોઈ લુટવાનુ મન ન હરે એવા વસ્ત્ર જ ધારણુ
કરનાં આ વસ્ત્રધારી મુનિનો મપૂર્ણ આચાર છે

ગૃહસ્થને જે જતા તેણે પોતાના વસ્ત્ર સાથે લઈને
જ જવુ આવવુ તે જ પ્રમાણે નૌચ જતા કે આધ્યાપ
જવા જતા પાં દગ્ગુ પગલુ વસ્ત્રા ચોરેને^૧ વખત નધા
વસ્ત્ર માથે લઈને ન જવુ આવવુ [૧૮૮]

કોઈ માનુ બીજે ગામ જતી વખતે યોગ વખત
માટે ગિરીન વસ્ત્ર લઈ આવે અને પડી પ ગામથી પાછો
આવી તે વસ્ત્ર મૂળ માનિકને આપવા માટે, તો તે તેણે પાધુ
ન લેવુ લઈને બીજાને ન આપી દેવુ કે અર્ધને ગિરીનુ
ન આપવુ તેનો બલો ન જવો કે બીજાને જઈને
એમ ન હોવુ - હે આશ્ચર્ય વ્રમપુ! તારે આ વસ્ત્ર
જોઈએ કે? વળી, તે મગજૂન દેખ જતા તેને ફાડીને
ફેડી ન દેવુ પણ, વપાઈને રોજામનુ તે વસ્ત્ર ગિરીનુ
લઈ જનારને જ આપી દેવુ — પોને ન વાપવુ લિમુએનો
આવો આચાર માણજી, કોઈ લિમુ એવા વિચાર કર કે
હુ યોગ રખત માટે વસ્ત્ર ગિરીનુ લઈ આવુ અને પડી

નરનાર મૂર્ખા રહ્યા આવી તને પાડે ન પડે ન રહે ત્વરે
તેમ નરિ એવું તે માટે જ સુખ ન રા તેન દેવ
યો મને તેણે જમ ન કે । [૧૫]

[એ વ 'શુભ રત્નને સિવને' ન કે વા ન સિવજીને
વળગુદા ન કે વા નીચ, નગરવની ન થી પેતાનુ રત્ન
તાજાન આવી ન દે । કે ખીજાનુ રત્ન ન લગુ કે તેણે
પર ન કે કે પતારે અ, મમતુ વત્ત કે રા । ખરા
ખીજાને જાણ કે એમ ન રહે । કે તાર તાર રત્ન તાર એ
કે ખીજાને મને ન દેખાતુ તે પ માટે નજાન
વત્તો શીત ન ખી । દે । માટે જાણ કે જાણ તેને
મને તા તત્તો ખીને પોતાના રત્ન અમાવડા ખાતર
તેણે C માને ન ચડી જવુ કે અનુક માન વૃદ્ધા, એ
વમ ન એમ નાખી ખીજે માટે ન વળી જવુ કે તે મામા
આવીને નામે તા આપી પત્ત ન રસ પત્ત આગળ (પા
૧૨૭ ।) જતા-વા પ્રમાણે કેવડ [૧૫]

[તિહા અથવા તિમુખીના અચારની એ જ
સ હજુ તા જે વોરે પા ૮૭ મુજબ]

૬

પાત્ર

જિનુ અધરા જિનુખીને પાત્રની જડ પડે ત્યાર તેજો
 તુખીડુ કે લાઠનાડુ કે માગીડુ કે એની જાતનુ કોઈ પાત્ર
 માગતુ ને મુનિ બળવાન, નીરોગી અને મજબૂત
 બાનાવાળો હોય, તેજો એક જ પાત્ર મળતુ બે નહિ

પાત્ર માગવા તેણે બે ગાંઠથી વારાં ફર જવાની
 રચના ન કરવી

જે પાત્ર મુદ્દએ એક કે અનેક સ્વધર્મા (જૈન) જિનુ
 કે જિનુણીને ઉદ્દેશીને તૈયાર કર્યું ત્યારે ખરીદી
 હોય તે સર્વોપ જાણી ન ચેતુ [વજેરે બે રૂકના પા ૧૦૬
 પ્રમાણે]

જિનુએ, જુ મોધામૂનાં પાત્ર મને તો પશુ ન પેરા ૧

૧ મૂળમાં 'સીસુ તાજુ ચાની સોતુ, પિનન પોવા:
 મણિ, કાવ કાસુ યજ, ચીજ, દાવ કપડા, પથ્થર ચામડા
 વગેરેનાં ગણાવ્યા છે

ઉત્તર ૧૧ ૮/૧૧ નિમુએ ની ન સર નિવમે માયી
 ૧ ૧૪૧ અનુમરી સાર મરુ
 ૧ ૧૪૧ નીનુ ૧ ૨૩૧ માગીનુ નેમયી કોઈ એક
 ૧ ૧૪૧ પરી ત ૧૧નુ ૪ મરુ અમર અપે તે
 ૧ ૧ ૧ પાંચ નિધમ

૧ ૧૪૧ નીનુ ૫ ૧ ૧૪૧ને ત્ર દખીને માયી
 ૧૫૨ અપ તે નુ અ બીને નિધન
 ૩ ૧૫૨ ૮/૧૧ કે તે ૧૫૨ રવાબી એ તખ પાંચ
 ૧૫૨ નેક નરુ અમર આપે નાલુ એ રીને નિધમ
 ૪ કે ની દસ ૧૫૨ એ તે કે રને નીનુ કોઈવાચ
 ૫ ૧૫૨ ની સરા ન કમ, નુ જ પાંચ મરુ અમર
 ૧૫૨ ને ૫ એ નેમો નિધમ આ ચારમાયી કોઈ એક
 નિધમ ૧૫૨ બી ૧૧ અમરુના ન કમી [વમેરે આમર
 ૫ ૧ ૩ મુજબ]

એ પ્રતિનિધો અનુમાર ૫ ૧ મામરા જનાર બિહુને
 ગ્રામ્ય નાપા કર અમર પાવને તેડ, પી ચરખી વમેરે
 એપગને કે મુગધી નેમો ૬ ૬ કે નિનુ પાંચ વમેરેથી ધોઈ
 માજીને અપસનુ કહે તે તે મરુ ૧ ૫ ન ૫૫
 [વમેરે પા ૧૪૧ મુજબ]

ગ્રામ્ય બિહુને એમ કહે કે તમે ૫ ડી વાં ધોમો
 તે અમે રનોર્ક વમેરે તપાર કરી લઈએ ત્યારનાં
 અતપાન બરીને તમને પાત્ર આપીશ આવી પાત્ર અમજુને
 આ ૧૫ તે રીક ૧૫૫ તે બિહુએ પહેતરી જ ના પાડી
 રેની અને જના, ગ્રામ્ય તેમ કરીને જ આપરા મરુ તે
 તે ન રીકારુ

ગૃહ્ય પામેથી પાત્ર તર પડેલા ભિક્ષુએ તેના દેખતા તપાસીને પત્રી તેડુ કારણુ કે, અહીં છવજીવુ વનસ્પતિ બીજ વગેરે હોય

[પત્રીના બે ફક્કા આગળ વજ્રવૃક્ષા^૧ (પા ૧૪૨) મુજબ જ તેના માત્ર જ્યા મૂકવવાની વાત છે ત્યાં 'તેના થી તોરેથી ખરડેતુ પાત્ર હાય, તો નિર્ણય જમીન નેઈ તપાસી માફ કરી ત્યાં નાવધાનીથી તેને ધમ્મી લેતુ એમ સમજવુ] [૧૪૨]

ભિક્ષુએ ગૃહ્યને ઘેર ભિક્ષા લેવા જતા પાત્રને પ્રથમ નેઈ તપાસી માફ કરવુ જેથી અહર છવજીવુ કે ધૂળ ન પડે [૧૪૩]

ભિક્ષુ ગૃહ્યને ઘેર ભિક્ષા લેવા ગયો હોય અને ગૃહ્ય પાત્રમાં ઠંડુ પાણી ભરી લાગીને તેને આપવા માટે તો પહેલેથી નેધુ હોય તો તેને મહોળ જાણી ન લેતુ પણ અમાનક લેવાઈ જાય, તો તેને પાણુ (તેના વામણના) પાણીમાં ઢીકેતુ (અને ન રેવા કે તો દૂવા વગેરેના પાણીમાં) અથવા બીનારાવણી જમીનમાં રેડી દેતુ તેમ ન અને તેડુ હોય, તો તે પાણી મહિન પાત્ર જ પડેલી દેતુ

ભિક્ષુએ પોતાના બીના વાસણને લખતુ કે તપાસતુ નહિ

[ભિક્ષુએ ગૃહ્યને ઘેર ભિક્ષા લેવા જતા વખતે પાત્ર માથે લઈને જતુ વગેરે વજ્રવૃક્ષા મુજબ પા ૧૪૩]

[ભિક્ષુ અથવા ભિક્ષુપુત્રના આચારની એ જ મ પૂર્વતા છે વગેરે પા ૮૨ મુજબ]

૨

મુઢામ^૧

સગલા સગ વગલા વિનગે પન-પન્ય-
પુનઃ જિત તથા રવકનુ અત્યુ ખન । તમ રજી
મો પાપકન દનિત નદિ ૩ દ અચવન । જા તમે
દિ આરેલી એવી રોઈ પળ સીત તરનુ (૩) (ખરાનુ)
તમજવનો રૂ નિયમ ૧૩ પુ

આવી પ્રતિનાચાગ મુનિએ પછી ગામ નજર કે
રાજધાનીમાં નથા બાદ બી એ નરિ આરેલી રોઈ પલ
સીત મદનુ ન કેવી બીજા રામ ન કે રવરી ૩ કેઈ
કરનો હાથ તેો અનુમતિ ન આપતી પાતા સી મામ
પ્રનગ્યા લેનાર માધુઓની પલ ૧૩ પા ૬૦ તમે ૧૩
પળ વરતુ તેમની રગ માન્ય વિન કે (૨૧) ગુ ૧૫૨)
જેમા તપ રથા વિના કે માટે કેવા વિના ન સ્વી (૧૫૫)

૧ મુઢામ અર્થઃ સગ છે તેનો અર્થ, 'સોનાની
માલખોની ચીજ - પરિમ' તેમજ 'નિરાસ પાન ક્રમ જને ઘાપ
આ અભ્યયનમાં પલુ જનેને લયલા વિધાનો છે

લિટુએ મુઝાફખાના વગેરે અંગ જઈને પહેલા તે અંગ પોતાને યોગ્ય છે કે નહિ તે વિચારીને પત્રી ત્યાંના માનિ- કે અધિપતિ પાને, ત્યા જવાની આગળ જણાવ્યા પ્રમાણે (પા ૧૧૪૫) રજા માગવી

જેવાની જગ મળ્યા ના તે મકાનમાં જે બીજા શ્રમજીવાનગણિ અગાઉથી ઠાવ્યા હોય, તેમની જન પાન વગેરે વસ્તુઓ આઘીપાત્રી ન કવી તથા તે ઠાવતા હોય તો તેમને ન જગાડવા દે-મા તમને પીકામ કે પ્રતિજ્ઞા એક કાર્ષ જ ન કરવું [૧૫૬]

ઉતારા કથો ના ત્યા પોતાના મમાનરમો કે સદમોજ જે માચારી માધુઓ આને તેમને પોતે માગી આણેના ખાનપાન મુવાબેમવાના પાટિયા પથારી પાચગણુ વગેરે માટે નિમનિત કરવા પરતુ બીજાએ આણેના અજપાન વગેરે માટે નહીં આ લઠ રીને નિમનિત ન કરવા [૧૫૭-૭]

ત્યા ગૃહસ્થો કે તેમના પુત્ર વગેરે પામેથી મોય, અમ્તરો કાન-ખેાનગણુ કે નગલી વગેરે વસ્તુઓ પાત્રી આપવાની રાગતે, પોતાના એમનાના ઉપયોગ માત્ર માગી આણી હોય તો તે એમબીજાને શા પત્રી નહિ પણ પોતાનુ કામ પૂરુ થતા, તેને લઈ ગૃહસ્થ પાસે જવું અને તેને ખુશા હાથમાં મળીને કે જમી : ઉપર મૂળીને, ' આ ગદી, આ હી ' એમ કહેવું મતલબ કે પોતે તેના હાથમાં ન મૂકનાર [૧૫૭]

૧ બીજા અનુચિત વસ્તુની લેવડેવડ નથી કરી એવું બીજાએ એઈ શકે તે માટે (૧)

કાર્તિક અષ્ટમી રવિવાર ઉત્તરે મેરુ તા ૮૫ અને
 ફરી ખાતની ૩ ૧૧ ૨૫^૧ તો જે ફરી દરજગુ અને
 ૨ ૧ ૮૫ તમજ અને ની મેરુ ફરી, નિષ્કવ ફરેના
 નાદુપ ના કસી ૫૬ જે ફરી દરજગુ વિદની અને
 નરી ફરી ની નિષ્કવ ફરી દુપ ને ને તો તે ન
 નમલો ફરી ના ગિયા જેથી ૧૦, ૨૨ ફરી મરે
 ૫૫ મુખ ના

તેનુ જ ફરી તો મેરુ મા ફરી અધુના તે ના ઉતારે
 માં દુપ ત્યાં ૫૫ મનજગુ [૧૬]

બિહુએ ઉપર ગળાવેલા રોડ ના નીચેના મનમાથી
 ફરી એક વિષય અનુસાર મુકામ મેળવશે

૧ મુસાદખના વગેરેમાં તે મધ્ય રેખાને મારે ૫ મ
 છે જે નરિ તનો વિચા ફરી તેના મરિકની આજગ
 જાણ્યા પ્રમાણે રાત્રી માગી, મુકામ મેળવવા એ પની
 પ્રતિપા

૨ દુ બીજા બિહુ માદ મુકામ માગી ના
 બીજામાં માગેના મુકામમાં ફીસ એ ની પ્રતિપા

૩ દુ બીજા બિહુ માદ મુકામ નાગીમાં પત્ર
 ના નએ માગેનામાં ફીસ નહિ એ ની પ્રતિપા

૪ દુ બીજા માદ મુકામ માગી નહિ, ૫૫ બીજાએ
 માગેનામાં ફીસ એ મોથી પ્રતિપા

૧ મુકામ મેળવવા ૨૨ મેળવવાનો મુકામ
 પણ રામજ સેકનો છે

૫ હું એના મારે માટે મુગમ માગીશ બીજા મે
ત્રણ કે ચાર પાચ મારે નદિ માનુ, એ પાચમી પ્રતિમા

૧ જેને મમને હું મુગમ સ્વીમરીશ, તેની પામેથી જ
વધુ વગેરેનું? પાચ છ સ્વીમરીશ, નદિ તો ઉભડક કે
પનાગી વાળાને બેસીને જ રાત કાઢી એ જીટી પ્રતિમા

૭ જેને મકાને ઉતારો ક્યો હો તેને ત્યા પથ્થર કે
સાકડાની જાટ જેડુ કાઢી લેવા મળા આવશે તો તેના
ઉપર સૂઈશ, નદિ તો ઉભડક કે પનાગી વાળાને મેળીને જ
ગત કાઢીશ એ માતમી પ્રતિમા

[આ માતમાથી કાઢી એક નિયમ તેનારે બીજાની
અવગળાના ન કરવી વગેરે પા ૧૦૭ મુજબ ૨] [૧૧૧]

[ભિત્તુ અથવા ભિત્તુખીના આચારની એ જ મ પૂર્ણતા
છે વગેરે પા ૮૨ મુજબ] [૧૬૭]

૧ જુઓ પા ૧૧૮-૯

૨ આ ફકરા પછી મુગમા ની નો ફરો છે ભગવાને
એવું કહેડું મે સાંભળ્યું છે કે રથવિદ્ ભગવતીએ પાચ પ્રકારના
અવમદ (એટલે કે, માલગીની વસ્તુ કે મકાન) ગણાવ્યા છે (૧)
લોકમ થવની' રુચક ફિલ્સુર્થ એ દેવે દ્રવો અવમદ ગણાય છે (૨)
ભરત વોરે લોન તે ચક્રવર્તી રાજનો અવમદ ગણાય છે (૩) ગામ
વૃક્ષ ઉદ્યાન ગિરિ કદરા દેવમંદિર પરબ વોરે શૂરપતિ (તે
રથળનો રાજા-જાતીર ૧૨) નો અવમદ ગણાય (૪) જેને ધર
ઉતારો કરો દોષ તે શૂદ્રમનુ ધર વગેરે તે શૂદ્રસ્થ (સામાજિક) નો
અવમદ ગણાય અને જે જગ્યાએ લગ્નમંદિર સાધુ વગેરે મહિનો
માસ ઉતારો કરી રહ્યા હોય તે જગ્યા વારે તે સામાજિકનો અવમદ
કહેવાય

ઊભા રહેવાનું સ્વાન^૧

નિનુ અધર બિમ્બાડિને ઊભા રહેવા માટે સ્થાનની
 નં ૩ ને તથા તેણે ગામ નજર કે ાગધાનીમાં જવું
 ત્યાં જે સ્થાન હોય. ૧૩ જવજવું વગેરેવાનું જણાય ત મહોર
 ૧૫ની મળ્યા ત્યાં ન લેવું [વગેરે બધું આમગ પા
 ૧ - ૧૧^૨ મુજબ મમજવું]

નિનુએ એ બધા દે ને ત્યાંની નીચેની ચાર
 પ્રતિન આભાથી નેઈ એક મુજબ ઊભા રહેવાનું નક્કી
 કરવું

૧ અચિન અમગમાં જિભા રહેવું અચિત વસ્તુનું
 અચન મન લેવું હાથ પગ ત્યાંના ટુકડા કે વાં તથા થેડ
 કે વાનું ગમવું એ પદની પ્રતિન

૧ અહીંથી માગેને ચોદમા અન્નચન સુધીના સાત અમ્મચનો
 ને બાંછ નૂડા છે

૨ ચાર ૬૮ તથા તે પછીનો કદમૂજ મુલીનો બધા

૨ બીજું બધું ઉપર પ્રમાણે, પા ૬૦વાનું ન ગણવું
એ બીજી પ્રતિગા

૩ બીજું મધુ બીજી પ્રતિગા પ્રમાણે પણ અવનબન
કથાનું ન કેવું, આ ત્રીજી પ્રતિગા

૪ અચિત્ત સ્થળ ઉપર લિલા નહેતું, અવનબન કરતાં
ન કરવું દાયપગ પા ૬૦ લાગા દેડા ન કરવા હરવું હરવું
પણ નહિ તથા કરીને કેસ નાની ગાળા અને નખોની
ફરકાં તાળે (પનિમિત કાળ સુધી) હાલ્યાચાલ્યા વિના
લિલા ગરવું, એ ચોથી પ્રતિગા

[આ આ માની કોઈ એક નિયમ લેનાર બીજાની
અવગણના ન કેવી વગેરે આગળ પા ૧૦૭ મુજબ]

[લિટુ અથવા લિટુણીના આચારની એ જ મૂળતા
ઠે વગેરે પા ૮૨ મુજબ [૧ ૩]

અના-ચાય માટેની જગા^૧

ભિક્ષુ અથવા ભિક્ષુણીને સ્વાધ્યાય કરવા માટે કોઈ જગા પી જગ પડે ત્યારે તેણે ગ્રામ નગર કે ગજધાનીમાં જવું, અને ઈંદા કે શવજીવ વગેરે વિનાનું સ્થળ પસંદ કરવું [વગેરે બધું આમળ પા ૧૮૧૧^૨ મુજબ મંજૂરું]

ત્યાં જો તે ત્યાં ચાલે પાસે જણા સ્વાધ્યાય માટે જાય તે મૌઝે અથવા સંગીઝે આનિમન ન કરવું સુખન ન કરવું, કે દાન અને નખથી ક્ષત ન કરવા

[ભિક્ષુ અથવા ભિક્ષુણીના આચારની એ જ મ પૂર્ણતા છે વગેરે પા ૮૨ મુજબ] [૧૬૪]

૧ નૂન નિગાધિમ

૨ સૂત્ર ૬૮ તથા તે પછીનો કદમ્બ સુધીનો શાગ

મળમૂત્રની જગા

જિનુ કે જિહ્વા પીને મળમૂત્રની પીડા થાય અને તા પામે શગરનું ન દાય તો પોતાના મદ્યમર્મી પામે માગી લે અને તેમા ઝાડોરેઆન રી, ઈના કે શવરુ વગેરે વિનાની જગાએ નાખી આવે

જે મધ્ય મદ્યમે એક કે અનેક મ્વપર્મી (જૈન) જિનુ કે જિહ્વા પીને ઉદેગીને તથા રુ નેપ કે ખરીદી

૧ મૂળમા વાયુપુષ્ણ રાગ છે પણ પુષ્ણનો અથ સામાન્ય રીતે રક્તપક્ષ જ લેવાય છે અહીં રીકાકાર વાદુગ્નન સમાધ્યાદી એવા અર્થ કરીને જણાવે છે કે મ્યામ્યાય કરવા એકા પડી અચાનક પ્રમળ રાગ થઈ આવે, તો વામણમા મળમૂત્ર કરવા, પડેરેથી જ નળે જવાય તેમ દોષ, તો નિદ્રા જગાએ જઈ મળમૂત્ર કરવા' તે કે ઉવગ્ના રમ્યામા (સુ ૧૦૭) તો દ્વયેમા નલે પાત્રમા જ પ્રથમ ઝાડોરેઆન કરી પડી જઘાર ફેકવા જણ એવું વિદ્યાન છે, એમ લાગે છે

તાય તે મળેલ જાણી તમા મગમનો ત્યાગ ન કરવો
[વાર મેં ૫૩૧ પા ૧૮ સુ ૧૪૦ પ્રમાણે મમજવા]

જ જગા માધુ માળ શુદ્ધવે તૈયાર કરી કે કરાવી
તાય મ ખીં કેલી દોષ કે ધૂપરી સુવર્ણિત કરી હોય
તેરી જગામા માનુએ મગમન ન કરવા

જે જગામારી લિતુ માટે શુદ્ધથ કે તેના પુર્વો વગેરે
મૂળ હનિયાળી વગેરેને આગપાઠ ખસેડે તેવી
જગામા લિતુએ મગમન ન કરવા

લિતુએ ધાખના પાળ માયા માગ અગરી કે
મગામી જેરી જગાઓમા મગમૂનનો ત્યાગ ન કરવો

લિતુએ હવજ દુગળી બીની, વૂગવાળી કે કાચી
માગી મમગરી જમીન ઉપ તથા મજવ સિના દેશ
ક કીડાવાળા લાખા ઉપ તથા એવા હવજ દુગળા
સ્થળમા મગમૂન ન ત્યાગવા [૧૮]

જે જગા ઉપર શુદ્ધથો વગેરેએ કદ મગ, બીજ
ગોર પાથર્સ દોષ, પાથ તા દોષ કે પાવવાના દોષ
તથા સ્થાનમા લિતુએ મગમૂનનો ત્યાગ ન કરવો

જે જગાએ શુદ્ધથોએ કામર મગ અકલ તન
કુશ્મી જવ તથા જરજવ વગેરે વાન્યા દોષ વાવના દોષ
કે વાવવાના દોષ તે જગાએ લિતુએ મગમૂન ન ત્યાગવા

લિતુએ ચગના જગના ઉપર જુ કે થોડી કાટેરી
જમીન ઉપર કાવવાળી જમીન ઉપર કૂદાવાળી જમીન
ઉપર, જવાર વગેરની કાનરાળી જમીન ઉપર ગેરડીના
કાનવાળી જમીન ઉપર તથા આ ૧ કુદા મેટકા વગેરેવાળી
ડાંબીનીચી જમીન ઉપર મગમૂન ન ત્યાગવા

જ્યાં માણસો માટે જાનવા કરાવતું કામ થતું હોય, કે
ભેંસ, પાંડ, ઘોડા કબૂતર વગેરે પશુપક્ષી નાખવામાં
આવતા હોય તેની જમીન ઉપર ભિંતુએ મગમૂન
ન ત્યાગતા

જે ઠેકાણે માણસો માર્ગ કામનાથી દાસો લેતા હોય
કે પોતાની જાનને ગીર । પામે ફાવી તેના દોષ કે કાં
કે પર્વત ઉપરથી કપાપાત કરતા હોય વિષભક્ષા કરતા
હોય અથવા અગ્નિપ્રવેશ કરતા હોય, તેવી જગ્યાએ ભિંતુએ
મગમૂનનો ત્યાગ ન કરે

ભિંતુએ આરામ ઉદ્યાન, વન ઉપવન દેવમંદિર
સભાગૃહ કે પાન જેવી જગ્યાઓએ મગમૂનનો ત્યાગ ન
કરવે

ભિંતુએ ઠિ નાનો છુ જ (મોટો) કિ ના અને નગર
વન્યોના માગ વાંતો અને ગોપુર વગેરે સ્થળોએ
મગમૂનનો ત્યાગ ન કરવો

રા નાગ સ્તા કે ચાક સ્તા ભેગા થતા હોય, તેના
ચીરા ચોક વગેરે સ્થળમાં ભિંતુએ મગમૂનનો ત્યાગ ન
કરવો

નિનાડો ચૂનાની બહો સમજાવતો મૂંપ જેવો નદી
ઉપર નાહવાના તીર્થ, નદીકિનારો મંદિર નાખવાના
નાગા પાંડીની નીક, માગીની નવી ખાખ, નવું ગોચર, ખાખ,

૧ જ્યાં લોગ તીથ જાવી આગોટલા હોય — ગી. ૧૦

૨ પરપરાથી પૂજ્ય ગણ્યાવા આવેલા સ્થળ (આઘાતનિ)
— એરો અથ પાડ માપ

૥૫આશુ તથા પત્ર ૫૫ ૩૫ બીજા અને હીનોતરીવાળી
જમીનમાં^૧ ભિંશુએ મળત ૧ ન ત્યાગવા [૧]

ભિંશુએ પોતાના બી નનુ પાન લઈ ખુ ના વાગમાં^૨
ઉપામગમાં એકાન જમ એ ઠાઈ શુએ નહિ તેના તથા
અરજ નુ વગર વિનાના નિર્જીવ સ્થળમાં જવું અને ત્યા
મળતન ધરી તે પા ૧ ૧ ખુ ના વાગમાં ૬ મળેલી જમીન
ઉપ ૩ એ બી નિર્જીવ જગ્યાએ એકાનમાં ઠાઈ શુએ નહિ
તેવે ઠેકાળે તમન આવડાનીથી નાખી આરવા [૧૬૩]

[ભિંશુ અથવા ભિંશુ પીના આચારની એજ મ પૂર્ણતા
૭ વગે ના ૮૨ મુજબ]

૧ મૂળમાં બીજક શા. માવડો કેતકી, આખા, અરીક
નાગ દુનામ અને પૂપ્ક — એવી વિગત છે

૨ મૂળમાં જારામ સન છે ઉપવન, વાડો, એવા તેને અર્થ
માર

ભિમ્બુ અથવા ભિમ્બુણીએ ચારે પ્રકારના^૧ વાદ્યોનો
અવાજ સાંભળવાની ઇચ્છાથી ક્યાંય જવું નહિ [૧૬૮]

ભિમ્બુ અથવા ભિમ્બુણીએ વિવિધ સ્થળોએ યત્ન^૨
વિવિધ પ્રકારના સખ્તો માંભળના જવું નહિ

૧ મુ. અ. નાદીમુ. અ. અવર વોરે વિવત — મહેલા વાદ્યો (૧)
વીણા, વિપચી, બ ધીસક, તુનક, પખાવ, તુખીવીણા, / કુળ વગેરે
તત — તારે બિચેવા — વતુવાદ્યો (૨) તાલ, કસતાવ, લલિતકા
ગોપિકા, કિરિકિરિયા, એ તાન (અથવા ધન) વાદ્યો (૩) રાખ
વેણુ વગ ખરમુખી પિરિપિરિયા — એ શુપર (કૂકીને વગાડવાના
પેલા) વાદ્યો (૪)

૨ મૂળમાં તે 'કોટ કિન્ના ખાઈ વોરે સખ્તો એરો જ
પાડ છે રીકાકર 'ત્યા મતા અમુક અવાજે અથરા ત્યા કરાતા
અ પ તેય વગેરે અવાજે સાંભળવા ન જવું એમ અર્થ છે
મૂળમાં તે મંગોની વિગતો આ પ્રમાણે છે કોટ કિન્ના ખાઈ, સરોવર,
ઝાંગ, વન પવત, આમ, નમર, રાજધાની, જંગીયા કપવન,
મરિ સમા, પરચો પવોગી આચર ચોખ દાંધીખાના, તમેલા,
અરે પથુપખીના વા.

ભિલુ અથવા બિલુખિએ પાણી, બગલ ઘેણ દાથી કે પ્રિયન પદ્મીની માઠમારીઓના મવાજ મામળી ત્યાં ન જવું નમજ ર કે પાના લખમ-પામા કે વ્યામહપોમા પાણી ન જવું તે જ રમણે દાથીઘેણ વગેરેની મગ્તોમા કે વ્યા નાચ ૩ ગીત ૧૧ મજદ મચી નહી હાય ત્યાં ન જવ [૧૮]

વ્યા વગણ ન જી રોય મોલામેલી દતી રોય કે મ ૧ થા વચ્ચે જરાગ ચાનતો હાય ત્યાં ન જવું

નાડી એકમીને તાજમારી ઘેણ ઉપર બેમાટી તેની આગુનાણુ રાગાક ને તાકા જતા હાય કે મર્ધ પુત્રને દેહાતલ આપરા રધમ્મને તર્મ જવામા આવતો હાય ત્યાં પગ ૧ જવું

૧૧ અનેક ગાજા ન્ય કે તર, તથા મગ્દં ઉપરના મોકના ગગા રોય મેગાઓ હાય ત્યાં પાણી ન જવું

ત્યાં અનેક સ્ત્રીપુરુષ વધો બાગકા તથા જીવાનો નુર આભ ઓ પહેરી ગાના બજાવના તથા નાચતા રોય દાસ્પકીડા કરતા હાય તથા ખાનપાન વગેરેથી ઉગ્તણી કરતા હોય તેવા મળેલમવના સ્થળેએ પાણી ન જવું

દૂકમા ભિલુએ આ સેકના કે પરનોડના, માભગેના કે ન માભગેવા દેખેતા કે ન દેખેના મગ્દોમા આમકા કે મોહિત ન જાવું [૧૭૦]

[ભિલુ અથવા ભિલુખીના આચારની એ જ મપૂર્ણતા છે વગેરે પાન ૮૨ મુજબ]

૧૩

૩૫

તિમુ અથવા તિમુખીને વિવિધ રૂપા — જેવા કે,
ગૂથીને કરેલાં, સીંગેને કરેલાં, રાત્રેને કરેલાં, માણી
કરેલાં, સાકાના ખાતરીને કરેલાં, લાંબીને કરેલાં, ચાંદનીને
કરેલાં મણિ અનેરેથી, હાથીનાં નથી મુઠાએથી કે પાંદા
કાપીને કરેલાં — તેવા માટે માંડેલાં ન જાય [૧૩]

[અહીંથી આગળ 'સુન્દર અભ્યવનન' જ્યાં છે કે,
'સુન્દર ને મને' પ'નો ફેરફાર કરીને માંડેલાં]

૧૦

પરિચય

‘નિર્મલ’ ના અર્થમાં ‘નિર્મલ’ શબ્દ ગ્રીક શબ્દોમાંથી લીધેલો છે. આ શબ્દનો અર્થ ‘સફેદ’ અથવા ‘સ્વચ્છ’ થાય છે. આ શબ્દનો ઉપયોગ ‘નિર્મલ’ શબ્દના સ્થાને થાય છે.

જાણી, જોઈ શકાય તેવો નિર્મલ પદ્મ પૂરે છે. આ પદ્મને ઉપર દેખી શકો તેમજ તેને સ્પર્શ કરી શકો છો. આ પદ્મને જોઈ શકો છો તેમજ તેને સ્પર્શ કરી શકો છો. આ પદ્મને જોઈ શકો છો તેમજ તેને સ્પર્શ કરી શકો છો.

૧ મૂળમાં ‘નિર્મલ’ ના અર્થમાં ‘નિર્મલ’ શબ્દ ગ્રીક શબ્દોમાંથી લીધેલો છે. આ શબ્દનો અર્થ ‘સફેદ’ અથવા ‘સ્વચ્છ’ થાય છે. આ શબ્દનો ઉપયોગ ‘નિર્મલ’ શબ્દના સ્થાને થાય છે.

પખાગે કે ધુએ તેમને કયાનો લેપ કરે કે વૂપ કંઈ પગમાથી ખીંડી કે કાગે કાઢી નાખે કે તેમાથી પરુ લોટી રોરે કાઠી તેને ચોખ્ખો કરે — તો તેણે તે હાંડતુ પણ નહિ, તેમ અટકાવતુ પણ નહિ

એ જ પ્રમાણે ચરી ની ગામતમા, તેમજ તેમા નેના ઘણ, મહામહા, ચાગી, બચાવ વગેરેની બામતમા પણ મમ નહિ

કાઈ મૂઢશ્ય મુનિના ગરીરનો પ મેવો મેલ ન આપ્યો હોત અને નખનો કચરો માફ કરે કે કાઈ તેના વાગ, રોમ, બવા, બચન કે ગુલપ્રેયના વાગ લાગા દેખી મપી નાખે, ને નાના કંઈ તો તે તેણે હાંડતુ પણ નહિ, તેમ અટકાવતુ પણ નહિ

કાઈ મૂઢશ્ય મુનિના માથામાથી રીખ કે જૂ વીખી કાઢે કે તેને મોળામા કે પગમા સુચાટી તેના પગ વગેરે દામે-મમતે કે હાથ અર્વાદાન વાર છાતીનાં અને અંગના આમજો તથા નુકર, માળા કે સોનાનો હોગ વગેરે તેને પડગરે તો તે તેણે હાંડતુ પણ નહિ, તેમ અટકાવતુ પણ નહિ

૫

૧ આ અ સધી ॥ મમજતુ રી પત્મા કે એકાગ્રતા હઈ જઈ મૂઢશ્ય આ બધુ કરે કે મિત્રમે તે હાંડતુ નથી તથા મિત્રા તરીકે તે વ ગુણે તેણે ગ્રાપી નથી એવે તે પદેરીને બદાર જવાનું તો ન જ દોષ મિત્રાકરને અથ વેસારી જેઈએ કે, 'બને હાંડતુ ને કે કચરુ નહિ તો જન એ પ્રત રહે જ કે નિરેવ તો અમુક કદામા આવી વખતો મેલ તો શુ નિમુણે મૂઢ અને આમ ધરેળા પડેતાવવાનું રહે ?

એ જ ગીતે મુનિને બગીચામાં કે ઉદ્યાનમાં લઈ
જઈને ત્યાં પથ નગરે લાગે મમળ તો પા મમજવુ
[૧૭]

૧૫ મુદત્થ સુદ્ધ કે અસુદ્ધ ચયન (એને કે મન)
નગથી, અયવા કેદ મૂળ જાન કે લીતે નગી ખાદી
કલાવીને માગ મુનિની ચિદિત્મા કેવલ હૃદ્યે તો તે તેવો
હૃદ્ય પાળુ હિ તેમ અઠકાનુ પચુ નદિ

રેડ જણ પાને કેતાનુ રજ માગવે છે એમ

અન્યોન્યક્રિયા

{ ઉપરના અધ્યયનમાં જે દિશાઓ ગ્રહાંશ મુનિને મળે
 હતો, તે જ ભિન્નુઓ અથવા મેં જે તે માન્યતા પામી,
 ૧૩ માં અધ્યયનમાં જણાયા પ્રમાણે જ મમજનુ } [૧૭૪]

૧૫

ભાવનાઓ^૧

૧

ભગવાન મહાવીરે પાન મનાવતોતી જે ભાવનાઓ
ઉપેક્ષી છે તે કહેવા માટે પ્રથમ ભગવાનનું જીવનચરિત્ર
કહવામાં આવે છે ૨

ભગવાન મહાવીરના જીવનમંદના મુખ્ય પ્રમ ગોમાર્થી
પાંચ પ્રમ ગોઓ ઉત્તમકાંચ ગ્રાનીય નક્ષત્ર હનું જેમકે

૧ અટીથી જોઈ ચૂકા રા થઈ મદાલ કરેના મતો
જીવનમાં ડા ૧ ડગરે તે મારે દરેક મતને અનુકૂળ થઈ પડે તે-
કેટલીક પ્રવૃત્તિઓ રમૂજ દરિએ ખાસ આપવામાં આવી છે તે
ભાવના નામે પ્રસિદ્ધ ■

૨ આ વાન મૂળનું નથી

૩ મૂલમાં તેને મારે હથેતર (હસ્ત ઉત્તર યાસામ્)
શબ્દ છે

દરબોકેમાથી જાહજ્જી માતાના ગર્ભમા આ-યા ત્યારે
જાહજ્જી માતાના ગર્ભમાથી કનિયાબી માતાના ગર્ભમા
ફેરવાયા ત્યારે જ મતી વખતે મ યામ લેતી વખતે, અને
ફેવજાના^૧ યધુ ત્યારે માન ભગવાનનુ નિમણુ સ્વાતિ
નળનમા યધુ [૧૩૫]

ભગવાન, આ યુગના^૨ પહેના નથુ હિસ્મા^૩ વીતી ગયા
અને ચોથામા માન ૫ વર્ષ અને માઠા નુક્ર માસ બાકી રહ્યા
ત્યારે, ઉનાળાના ચોથા મામે ૪ આઠમા પક્ષે, અપા- મુર્તિ
પટે, ઉત્તગદાધ્યુની નળનમા, દશમા ફેવબોકમાના^૪ પોતાના
પુપોત્તઃ નામના વિમાનમાથી^૫ પોતાનુ ફેર તરી^૬નુ
આયુધ્ય^૭ પૂરુ કરી, જ ભુકીપમા,^૮ ભગતસનના રક્ષિણુધ મા,

૧ જુઓ પ્રકરણને અંતે ટિપ્પણ ન ૧

૨ મૂળમા તેને માટે અવસર્પિતી સબ્દ છે જુઓ
પ્રકરણને અંતે ટિપ્પણ ન ૨

૩ મૂળમા 'માતા' સબ્દ છે તેવા ૭ આસ કદેક
અવસર્પિતીમા હોય છે જુઓ પ્રકરણને અંતે ટિપ્પણ ન ૨

૪ આ મજલરી પૂનમે મહિનો પૂરો થતો ગઈને બાગેલી
છે પછીના લક્ષ્યોમા પણ તેમજ છે

૫ જુઓ પ્રકરણને અંતે ટિપ્પણ ૩

૬ તેના બીજા નામ મૂળમા આ રમાયુ છે મદાવિજય,
સિદ્ધાઈ^૧ પ્રવરપુરીક તથા દિસાસીવવિક તેનુ મદાવિજય
પુષોત્તરાવતસક એડુ નામ પણ પ્રસિદ્ધ છે કેન્દ્રાક મદાવિજયને
તથા પ્રવરપુરીકને વિગેણુ માને છે

૭ તેની ત્રીજા મૂળમા '૨૦ સાચોપન વર્ષ' આપેલી છે
જુઓ ટિપ્પણ ન ૨

૮ જુઓ પ્રકરણને અંતે ટિપ્પણ ૪

૨ ૩ ૥૨ કા- ગવેલા આ ગણનાની કાન ત્યાંથી
 ૧ ૧ ગણના એ જની વાનના માનનીની રૂપે,
 મિત્રના મનની પે મનના

૧૭ (૧૬૬ની આગળ તેના પાસેના એનાના
 તોરની તિલગમે) ૨ (તીથ દાનિયાનીને પે
 ન તો એ જ) આગળ છે એમ માની વગાજાના
 ૧૮ મમ પાસેના પે આના વ ને મ ૮૦ દિવમ
 ગેલાના ૮૩ મા તિમ કુડપુગના દનિય તરેના નાહન
 ૧૯ નાગમાની ભગવાન મહાવીરના ગર્ભને ઉપારી કુડપુગના
 ૨૦ તરે ૥ દાનિયાગિભાગમા ગાતવલી દાનિયોમાના
 ૨૧ પાત્રી મિદ્ધાર્મ દાનિયાની વમિદ એ નવાળા મિત્રના
 ૨૨ નિયાનીની દૂધમા અશુભ પગમાણએ કાની નાખી તેમ
 ૨૩ લગાએ શુન ૧ માણએ દાખન કરીને મૂખી દીયો અને
 ૨૪ નિશના દાનિયાણીનો ગર્ભ હતો તેનું દેશન નાહણીની
 ખમા મૂખી મો ૦

૧ જુઓ પ્રકરણને અંતે ગ્રિપ્પ ૫

૨ મ ૧૪૨ે ગેલાના નાગના કોઈ જ મમા પ્રેમ કરે
 હતો, તેની શિલ્પે તેમને આહજીના પેટમા રેડુ પડદુ બારી
 તીથ કરે વોર, અત્ય ગેમા (શ્વતરિકા) અધમકુડેમા, હુમ્મકુડેમા
 દિનકુડેમા કુમ્મ ગેમા મિત્રકુડેમા, બાલકુડેમા અવતરી
 રોડે જ નાહ પ્રકરણને અંતે દુગે ગ્રિપ્પ ૬ ન ૬

૩ દેવાનદાને પપ આવા ગમ રતની દાનિય, તેના કારણમા
 તેનું દુર્ગ લગમનુ ત્ય ભવાવગમા આવે છે દેવાનદા અને ત્રિશના
 અને પૂર જ મમા કોઠાથી દેશાલી હતા તે વખતે દેવાન ૧૫
 ત્રિશનાના રતને કરાંથે ચોરી લીયે હતો માટે આ જ મમા
 આ રત તેને ગુમાવ્યું ૫ મુ

નવ માસ ઉપર માઝ માત વિમ વીત્યા માદ, નિશા ના દાનિયાપીએ ઉ માગાના પહે ના મદિનામા બીગી પખવાડિયામા, ચન મુ તેએ રમપ ભગવાન મહાવીરને લમકુલપણે નમ આપ્યો તે ગતે ફેરવીએએ અમૃત ગધ ચૂર્ણ, પુષ્પ તથા ન્તોની મોગી કાદિ કઠી નથા ભગવાનને અભિરેક તિનન, ન્તામ રન રમેર કયા ।

જ્યારથી ભગવાન નિરાના લાનિરાતીની, જે આ યા, ત્યાંથી તેમનું કુળ ધન, ધા ય, મોનકુપુ ન્ન વગ યી ધણી વૃદ્ધિ પામવા નામ્યુ આ વાત નમના માતપિતાના નલમા આવતા તેમણે ન દિવમ પુગ થયે તથા (નાગ વધેગવા વગેરેની) અપુત્રિ & ચમા બાદ, ધણુ ખાનપાન તૈયાર ન્નવી મગાનદાનને નિમનયુ આપ્યુ અને તેમને તથા બીજા યાચ-નમને ખૂન જમાડી કરી જવાને મદાનીગતા મળ્યા આ ના મા ચની કુળની વૃદ્ધિની વાત જણાવો, કુમારન 'વરમાન એવુ નામ પાડ્યુ

લગવાન મહારીઝ મા' પાય દાર્ઝિઓ ખવામા
આવી હતી તે આ પ્રમાણે રૂઝ ધવગવનાઝ જ્ઞાન
દનાવનાઝ રાધુગાગના' ખેનાવનાર અને મોળામા નખનાઝ
જો પાયે ધારીઓ વડ વીટળાયેલા તથા એક ખોળામારી
ખીગ ખોળામા જતા એવા લગવાન જેમ પર્વતની
ગુરામા ચ પડ વૃત વૃદ્ધિ પામે, તેમ પિતાના રૂઝ મહેનમા
અનુક્રમે મોળા થવા લાગ્યા

૧ મુઠમ ભજવાનનું જોતુકર્મ (નિત્ય વહે મગજાચાર),
બુનિકર્મ (અખાત વન હો), અને વીર્યક્રાસિકેક યા જેમ કે

તાન્યાવધ્યા રૂડી થતા, સર્વકલાપુરણ એવા મહાસીં
ભગવાન અતુલ્યપ્રજ્ઞે પાંચ પ્રકારના ઉત્તમ માનુષિક
માનસો કામવળા વિદર મળ્યા [૧૭]

મ રાજાના આ પ્રમાણે રાખી નામ કરતા મ માટે
આપેલું રવ માન મેતાના રેાવ્યાદિ મહાન ગુણોથી
મ રૂ અનન્ય જો મોગ જ્યા નયા નમત્ત આદિ મહા
માસે સાત ગુણો કા જે દેવોએ આપેલું અમળ
અનરાન મહાસીં

ભગવાનના સિતાના પદ્મ રાખી નામ કરતા મિદાધ,
નરામ જમમ (યશસ્વી ?) ભગવાનની નતાના પદ્મ
રાખી નામ કરતા નિતા, ચિદહિત પ્રિયકારિણી
ભગવાનના મકાનુ નામ સુપામં કરું મે ગભાઈનું નામ
નદિરખંન કરું અને મોગ જાનેનુ નામ સુર્વનાં કરું

૧ મૂળમાં પરિવર્ત સખ્દ છે સ્ત્રીમત્સ્ય ધર્મમાર્મમા હરી
રહેવા, અને કર્મભયનોને ખર્ચી નાખવા માટે જે જે વિધિ
સમભાવપૂર્વક સદન કરવી પડે છે તે પરિવર્ત કહેવાય છે સુધા,
વૃષ્ણ, રૂડી, ઉપ્પ, હસમગા, નમત્ત આદિ આ નિદા સ્ત્રી
રામ સાચના, અઘાત વગેરે પુન ૨૨ પરિવર્તો મળ્યા છે જુઓ
ઉત્તરખંધન અ વ ૨.

૨ તેમનું સન્ન તેમના આમા અને રેણવીના પ્રધાન અધિપતિ
ચેરકેની પુત્રી સાથે થયું હતું

તેમનું સન્ન લાન્ધિકુડપુરમા જ થયું હતું અને તેમને
જમાસિ નામનો પુત્ર હતો તેને મહાવીરની પુત્રી પ્રિય રાંના વેર
પરખા મે હતો મેતાની પત્ની તા ની ન પળ અનેક લોકો સાથે
તેનું ભગવાન મહાવીર પાસે સ પાસ મહાનુ કથો હતો પરંતુ

ભગવાનની ભાષા યજ્ઞોગ્ય ગૌડિય ગોવતી હતી તેનાથી ભગવાનને યજ્ઞેન પુરીના બે નામ દત્તા અનવદ્ય! અને ત્રિપલ્લના ભગવાનની ગૌડિની કોસિક ગોવતી હતી તેને ૧૫ બે નામ દત્તા ગોવતી અને યજ્ઞોમતી [૧૭૪]

ભારતના માનપિત પર્વનાથની ૧૫ પાના શ્રમણોના અનુરાધી (ઉપાસક) દત્તા તથાએ ધખા ૨૧ શ્રમણોપામનો આચા પાળી અને ૭૫ પ્રમા ૧ દુરોની રહાને નિમિત્તે, અતપાત ડેડી જેવામ કયા ૨ ત્યાજ બાજ તેઓ અનુપાસક નમના માન્યા શ્રમણો દેવ તરીકે ઉત્પત થયા ત્યાથી અરીત તેઓ મહાવિદ્દ ક્ષેત્રમા ડેના ઉપાસક વમને મિદ્દ છુદ્દ અને મુખ્ય ચર્ચ નિવાળુ પામને અને મર દુરોનો અન વાવને [૧૭૫]

પણી મહાવીર કારે મલને રાજા, તે તેમના મણી જુડ ૧૧ નમે અને અનેક વડે મળાવીર નિહુલ દિલસ્યાન મહાવી ઉવે પદર દિલસ્યાન નવાસ કરી મરી નમે

૧ મહાવીરની પહેલાના ૨૩ મા જોન તીકા કર તે ઈ સ પૂર્વે ૮૧૭ મા બનમુરમા જ આ દલ

૨ આ પ્રકારના દલ માત્રે અધર્મિય મારવાનિક સંજોખના કહે છે અધર્મિય એટલે આખરતુ મારવાનિક એટલે મરજા વમનતુ સંજોખના એટલે સારીત અને કયાસતુ સંજોખન - તેમને મ કરવા પી તપ તેનો વિધિ મૂજમા આ પ્રમાણ છે પૂર્વે કૌલા પાપ મા મરી, રૂડ આનજ નિર્વેન ૧૧ (આલોચના ૧, તેમની નિ ૧-૧૧ કરી, ફી ન કરવાનો નિયમ કરી (પ્રતિકમ્બ), યયારો ૫ પ્રાચિન કરી, દાનની પયાગી પર મેલી, અત્યાગ કથો ૧

ભા.૧૧૧ મહાવીરે જામિ વર્ષ મુરચ્છાશ્રમમાં ત્રી
ગામના પેલના પામતા પોતાની પ્રતિનિધિ મમામ શર્મ
જાણી પોતાનું કલ્પ ય મોનરપુ ત્વ વોરે માયરે
જાણી તેમના જગુ પાલક પામતા નાગમર વર
૧૧૧ : ૧૧૧ પ્રતિનિધિ નવનો નિયમ મ્હા

કીર્તિ ત્વા પડના આપુ એક વર તેમણે આ પ્રમણે
જાત જાણા મુ મુરં ય ચળા જ કાન આનવાનુ શર
મર ન મુવ ત્વા તસ્તાના મમય મુડીમા એક કરોડ અને
જાદ નામ મનામના જાણી દે એ રીતે આખા વરમા
શરંત તમણે ત્વ જાજ જ પામી કરોડ અને એસી
જાળ મોનાનનારે દામા જાણી દીધી તે બધુ મન
જ તી આગાથી રમણ (કમે બડાગી) અને તેના 'વો
મહાવીરે ૧૧૧ પાડતા

૫૬૭ કર્મભૂમિમા જ ઉત્પત્ત થનાર તીર્થ કરને ત્વારે
કીર્તિ નવાનો મમર નજી આવે છે ત્વારે પામમા ૬૫

૧ મૂળમા અહીં મળતીરના, જ્ઞાતવગી વિદ વિદેહકિંબુ
(વિદેહના ત્રિશયાના પુત્ર) વિદેહકિંબુ (વિદેહકિંબુ ત્રિશયાનાથી
મુદુ છે સરી-અર્થા જેનું) વિદેહકિંબુ (વિદેહકિંબુમાર) એટલા
વિદેહકિંબુ છે વિદેહકિંબુ અર્થ અહીં અમુક વિદેહ પ્રકારના
બાપાપુત્ર સરીવાળા—એવા લેવાય છે તે જાણે પાન માટે
આવર્યક છે

૨. તેમના જ્ઞાતા સન્ધાસ ન તેવાની

૧ મહાવીર જ્ઞાત વરના થયા ત્વારે તેમના જ્ઞાતપિત્ર મરણ
પામ્યા ત્વાર પછી મોટાનારના આમણી તે વધુ જે વર્ષ સંસારમા
૬૫ આ જે વર્ષ તેમણે નિર્ગેર નિર્જીવ આદાર જ મનાય કરો,
૬૬ સજ્જ પાળીને ત્થાન કરો અને રૂપે મલિમય પાડ્યુ

અહ્યોકમા કેળી ગેખાસળા વિમાનોમા નહીં લાગતિક
ગેવો? તેમને આનીને કહે છે 'હે ભગવાન મકેડ જગતના
હવેને હિતકર એવું ધર્મનીર્થ' તમે પ્રતીષ્ઠા તે પ્રમાણે
ગદે મા વપ મા, તે દેવોએ આવી ભાસાને વિનતિ મગી

વાપિ - ૧૮ પૂરું થતા નીમમે વૌ ભગવાને દીવા
લેવાની તૈયારી કરી તે વખતે બધા દેવેરી પોતપોતાની
તમામ મમદિ માથે પોતપોતા ॥ વિમાનોમા બેસી કુહપુરની
ઉત્તરે આવેના દ્વનિયોના વામની ઈયાની માણુએ આવી
પહોન્મા

પછી હેમન નવુ ॥ પ્રથમ મહિને પ્રથમ પક્ષે,
માગશર વ દસમને સુનત નામે દિવસે વિજય નામના
મુદતે, ઉત્તરદાશ્યુની નદાને થોડે ઢાયા પૂર્વ તન્કની
તથા નાન પુરુષ જોટલી લાખી થતા, ભગવાનને
ગુહરે જળથી સ્નાન કરાવવામા આણુ વ અને ઉત્તમ

૧ તેમની આક્ર ભતિયો છે સારસ્વત આદિત્ય, વહ્નિ
અગ્નિ ગતોર દુર્ગિત અઆખાધ, અને અરિષ્ઠ તેઓ વિવરતિ
ચિનાના હોવાથી દવર્ષિ કહેવાય છે તેઓ ત્યારી ચ્યુત પઈ
મનુષ્યજન્મ લઈ, મામ પ્રાપ્ત કરે છે

૨ દીક્ષ વખતે તીર્થ કરને કરા પાણીથી આન કરાવવાનો
આચાર છે પછી જૈન મુનિ સદાચ ગણાઈ કકુ પાણી વાપરી
જ ન શકે

૩ અગ્ની મૂળમા, શક દેવે પોતાના પ્રભાવથી (વેદિય સમુદ્-
ધાત કરીને) કેવી રીતે મનોહર દેવગૃહક (ધુમ્રસારહતવાણુ આસન
સ્થાન) બનાવુ અને મહાગીરને સિદાસન ઉપર બેસાડી શાનક
અને સદ્ગ્રંથાક તેડો વડે અબ્ધ ૧૮ આદિ કરી આન તથા વિરોધન

૫૬ જાના મે વળો તથા આત્મલો પા' ત્રણમા આ-માં
 ત્યા બા તેમન મા'ય પ્રભા ન નવી મે'ની સુગોભિત
 પાનખી સતસમા આવી નમા ભગવાન નિમળ શુભ
 નતા તાર સ' રે મળ તે રખતે નેમો મે' ન વચ ધામધુ
 (૩) બો ૨ નમા ઉપવાસ કયા હતા પડી તેમને
 ૪ નમા ૧૮ તે નમ મળા ૨ નવચી ઠાઠિયાના ઉવાનમાં
 ૬ નમા આ-યા

૭ નમા આવી ભ વાને પૂર્વાર્ચિમુખ મેમી બપા
 ૮ નમા ૧૦ નારી નાખ્યા ૯ તથા પાચ મીઝો ભરી
 ૧૦ નમા ૧૨ થી ૧૩ થી અને ૧૪ ૧૫ હાયથી નમા એમ
 ૧૬ નમા ઉખાડી ૧૭ થી ૧૮ પછી નિકોને નમસ્કાર કરી

૨૧ થા વચાનુવચ પહેરાયા તથા પછી પાતે જ કે'તી ગિતે
 ૨૨ નાના પ્રભાવથી હ નર જન્મ કિચકે તેથી આવી તથા ચિત્રચિત્ર
 ૨૩ નમા નામની સિલિકા બનાવી તેનુ વાન ન ૨૪ ૨૫ મૂવના
 ૨૬ ૨૭ નજા પુ ઉ કે, વાએ કરે તી ન બધી વ વુઓ મનુરોએ
 ૨૮ તી બધી રમુએમા ૨૯ ૩૦ તેથી કમુ એવગુ નહિ

૧ મૂવમા હસત મુ ઉ તેનો સ્ત્રી જ નવાગા એરો અર્થ
 ૨ મુ થાય આ વચના મીન વિરોધના બજવા એવા ૩૪ ૩૫ પમુ
 ૩૬ ૩૭ તેનુ, ઉત્તમ નમર પદબમા બનેનુ કુમળ પુકયોએ વખાએનુ,
 ૩૮ ૩૯ ની જુ એક કાર ઉપર ઉત્તમ ક્રીયોએ (ઉપચારોને)
 ૪૦ નાની ની જુ

૨ તેમા ૪ તેમનુ સતિ વાસ નામનું ૧૨ પલ હતુ

૩ તેમને વનમજુ દેને પેરોડાસને રહી, વચમા વઈ હીધા,
 ૪ મ મૂવમા ઉ

૫ તેમને સક દેને ૬ પેરોડાસને રહી હીરાના યાગમા હઈ
 ૭ ૮ ૯ ૧૦ ૧૧ ૧૨ ૧૩ ૧૪ ૧૫ ૧૬ ૧૭ ૧૮ ૧૯ ૨૦ ૨૧ ૨૨ ૨૩ ૨૪ ૨૫ ૨૬ ૨૭ ૨૮ ૨૯ ૩૦ ૩૧ ૩૨ ૩૩ ૩૪ ૩૫ ૩૬ ૩૭ ૩૮ ૩૯ ૪૦ ૪૧ ૪૨ ૪૩ ૪૪ ૪૫ ૪૬ ૪૭ ૪૮ ૪૯ ૫૦ ૫૧ ૫૨ ૫૩ ૫૪ ૫૫ ૫૬ ૫૭ ૫૮ ૫૯ ૬૦ ૬૧ ૬૨ ૬૩ ૬૪ ૬૫ ૬૬ ૬૭ ૬૮ ૬૯ ૭૦ ૭૧ ૭૨ ૭૩ ૭૪ ૭૫ ૭૬ ૭૭ ૭૮ ૭૯ ૮૦ ૮૧ ૮૨ ૮૩ ૮૪ ૮૫ ૮૬ ૮૭ ૮૮ ૮૯ ૯૦ ૯૧ ૯૨ ૯૩ ૯૪ ૯૫ ૯૬ ૯૭ ૯૮ ૯૯ ૧૦૦

‘હવેથી હું કાર્ન તજ પાપ નહિ કરું એવો નિયમ લઈ,
ઉત્તમ ચારિત્રો^૧ સ્વીકાર કયા તે નધુ બરા દેવ
મનુષ્યો, ચિત્તનમણુમા ચીતરેનાની પેઠે આજ્ઞા બની, તેમ
ગયા

ભગવાનને ચારિત્ર^૨ લીધા બાદ મન પર્યવગાન^૩ પ્રાપ્ત
થયું તેથી તે મનુષ્યોનાની બાબત પચેત્રિય અને ચમત
મનવાળા^૪ પ્રાણીઓના મનોમન ભાવોને જાણુવા લગ્યા

પ્રવળ્યા લીધા બાદ ભગવાન મહાનીરે મિત્ર તાતિ
અજ્ઞાન અને મમતીવર્ગને પાઠો વિલાપ કયા અને પોતે
એવો નિયમ લીધા હવેથી ના ૧૧ મુની હું વાપાની
માનમલાજ કે મમતા નાખ્યા વિના જે હાઈ વિત્તો અને
મહોટા આની પડો તે બધા અજ્ઞપણે મહન કરીય અને
તે તે વિત્તો નાખનાર પ્રત્યે મમભાવ નાખીશ આવો

૧ મૂળમાં સામાયિક ચારિત્રનો જેમ છે ‘મમભાવમા - સામાયિક
શબ્દ સ્થામાં - નિર રહેવા, બરી અશુભ પ્રવૃત્તિઓનો ત્યાગ કરવો,
તે સામાયિક ચારિત્ર

૨ મૂળમાં ક્ષયોપશમિક સામાયિક ચારિત્ર એવો શબ્દ છે
‘ક્ષયોપશમ જે પ્રકારની આત્માની શુદ્ધિ છે, કે જે ધર્મના ઉપમા
નહિ આવેતા અગતા ઉપશમથી અને ઉદયમાં આવેલા અશાન્તા
ક્ષયથી પ્રગટ થાય છે. ચારે, ઉપમા આવેન કે ન આવેન તમામ
ક્રમના સબધ અત્યંત હ્રી જવાથી થઈ આત્માની વિદ્યુદ્ધિ એ
ક્ષાયિક કહેવાય

૩ મતિગાન શુનગાન અને અવવિજ્ઞાન એ ત્રણે જ્ઞાન તેમને
જ પ્રયોજ પ્રાપ્ત હતા આ બધા જ્ઞાનોની સમજણ મારે જુએ
પ્રકરણને અતે ગ્રંથજી ન ૧

૪ આ તથા બીજા વિવેકોનો સમબંધ મારે જુઓ દિ ન ૧

નિયમ નહીં મહાવીર બાવાન એક મન જેટલો દિવસ બાપી રવા ત્યારે માર ગામ? આવી પહોંચા

ત્યાં ૧૧૮, બાવાન તરી ની મમના ૨ નવા ઠોડી દુધા પચે. ૧. આધનમામરી તપ મયમ અદ્યયયે ક્ષાતિ ત્યાગ મતો વગેરે માનતમારે મવોનમ પગકમ માખવતા તથા ૨. ૧. કાવાગા નિવાલ-મુક્તિ-માર્ગ વડ પાતાના અતમારે બાવિન કે તા વિચ વા વાગ્યા

ને વખતે તે ઉપકાર-અપકાર સુખ-દુખ લોભ-પ્રદાન-મૃત્યુ આ -અપમાન વગેરેમાં મમભુદિ ખના સમા મમને પા ૨ વા નિરત પ્રયત્ન કરતા અને કર્મકંપી તનુનો મમુચ્છેદ કરનામા નરપર નહેતા

૧ વૈરાગી (કુદમામ)થી વાલદા જતા રતામા ૧૭-૧૮ માહત્વ ઉપર કુમર મામ છે તે કુમાર હોવાનો સંભવ છે

૨ મૂળમાં નિસસંધાન વિદાર, સયમ, ઉપકારા સવર, તપ મદ્યચર, ક્ષાતિ ત્યાગ, મતો સમિતિ શુષ્કિ, સ્થાન કર્મ વગેરે — એટલી વિસ્તૃત છે તેમાં, વિદાર એને એક જગાએ સ્થિર ન હોવા વિચાર કરવું તે સવમતા સત્તર પ્રકાર છે પાચ ઇન્દ્રિયનો નિઃશ્વ પાચ અમલનો ત્યાગ કામ રોષ માયા લોભ ને આર કરારોનો જન્મ, અને મનસાથી તથા મયાની વિરતિ સવર એટલે તેનાથી કમ બધામ તેવી પ્રવૃત્તિઓ (આચર) નો નિરોધ કરવો તે સમિતિ એટલે સયમ પ્રવૃત્તિ, તેના પાચ પ્રકાર કાળજીપૂર્વક ચાલવું જોઈએ જીવનનિવાહ કરવો વસ્તુઓ લેવા મૂકવી અને અનુપયોગી વસ્તુઓ રેફી આવવી મન વાળી અને મારને ઉમાઈ જતા રોકવા તે રૂપિ સ્થાન એટલે એક ઠેકાણે બિમા રહેવું

એ પ્રમાણે વિચારના ભગવાનને જે, મનુષ્ય કે પશુપક્ષી તરીકે જે જે વિશે નહીં તે મધ્ય તેમણે મનને મેલુ ચળા દીધા વિના, અચિત્ત રીતે તથા અદીનપણે મહન થયા અને મન-ચચન-મયાને પૂરેપૂરા વચમા ગપ્યા

આમ માનવના પૂરા ચચા ત્યાગ્યા તેમના વર્ણમા, ઉનાળાના ખીજા મહિનામા, ચોથા પખવાડિયામા વસાખ મુદ્ ૧૦ ના સુનન નામના દિવસે વિજય નામના મુદ્દે, ઉત્તરાર્દ્રાની નક્ષત્રને મેળે ખયા પૂર્વ તરફની તથા પુરુષ જોટલી નામના લાખી ચતા, જુઝક નામના ગામની ખહાર જલુસાતિકા નદીના ઉત્તર કિનારે, સ્વામાક નામના મુદ્દરથના એતરમા વેધાવત નામના ચત્પના ઈગાન ખુણામા ચાનરક્ષની પામે ભગવાન ગોદોદામને - વિચલુ જાયા અને માયુ નીચે, એ પ્રમાણે - ઉપર - એમી ધ્યાનમંત્ર અવશ્યામા તડકો તપી ગયા હતા તે વખતે તેમને ૮ ટકના ગિર્જાના ઉપવાસ થયા હતા, અને મુખ્યધ્યાનમા તેમની સ્થિતિ થઈ હતી તે વખતે તેમને નિર્વાનુપ,

૧ આખા જમતના બિન્નબિન્ન ચિદરોમા અસ્થિરપણે બટકવા મનને ઠોઈ પણ એક વિષય ઉપર લાગી સ્થિર કરવામા આવે અને પછી એક વિષય ઉપર ચિત્તરતા આવતા છેવટે મન પણ વદન શાવ-નિમ્મક પળી નવવ, ત્યારે જ્ઞાનના બધા આવરણો વિલય પામી સવસ્થા પ્રમટે છે તે શુદ્ધ ધ્યાનની ઉવટની સ્થિતિ ॥ તે દરે આસપ્રશ્નને નેવી સુખક્રિયાઓ પણ આટલી જઈ આત્મપ્રદેશનુ સર્વથા અકપપણુ પ્રમટે છે

મ પૂજ્ય ૧ ત્રિપૂષ્પ ન્મ સાદન નિગવરણ અનત અને
સવોત્તમ એવું ૨ વળ તા ૧ નનરે ઉત્તરન થયું

હવે તરવાન અહર તિન રી ૩ મવ ૧ તથા
મવ જા રહ્ય થય અને ૪ મનુ ૧ અને અમુરે વગે
આખા ને મના વિવિધ લાગા ૪ જાવા તથા દેખવા લાગ્યા

ભગવાનને કેવળજ્ઞાન થયું, તે વખતે દેવીઓની
આવ રાંી અતલિમા વમાન મચી હી પડી લગવાને
સાતાન તેમજ સાને ભગવાન તપમીને પ્રથમ દેવોને ૫
૧મ્ પડી મળ્યા યા, અને પડી મનુષ્યાને મનુષ્યોમા

૧ સપ્તકુ મેદને સ્વ વનુઓને જણાવના પ્રતિરૂર્ણ એટલે
સ્વ વનુઓના સપ્ત લાવાને જણાવનારુ અભ્યાસન એટલે
કસાય મડે નહિ તેવું અને નિસવરુ એટલે તમામ આનંદોથી
શુદ્ધ

૨ અહી જ્ઞાન ૫ પહેલું મૂકવું છે, અને સન બીજું મૂકવું
છે, તેવું મારા એ છે કે સામાન્ય મનુષ્યને સહેતુ દર્શન (વસ્તુનુ
સામાન્ય જ્ઞાન) અને પછી ગાન (તેવું વિશેષ જ્ઞાન) યાચ છે
૫ ૧ ૨ વળ જાનીને પહેલું જ્ઞાન અને પછી સન યાચ છે

૩ અહીંતુ એ ૧ ત્રિપુષ્પની રૂબને સોય જિન એટલે
રાગદોશદિ ઉપર જય મેળવનાર દેવલી એટલે દેવજ્ઞાની

૪ મુજબ તેની વિગતો આમ છે ‘સ્વતી આ રોકમા
આગતિ (આનંદ) અતિ (જનુ) ત્રિજિ (રહેતુ) કે પરબોક્ષમા
દેવનારક-મુમિમા જ મનુ કે ચાથી આવતુ તેવું ખાધુ પીધુ
કયુ કાર તુ જાગ રું સેવ્યુ બો-નુ ચિન્તનુ વધા તેના તમામ કુમ
અને પ્રમ કાચો—

૫ જુઓ પ્રશ્નને અતે ડિપજુ ન ૬

ભગવાને શ્રીમદ્ભગવદ્ ગીતામાં શ્રીકૃષ્ણનિર્મલ્યોને ભાવનાઓ મથે
પામે મહાનત નીચે પ્રમાણે કહી મેલગાવ્યા

પહેલું મહાનત મરું જૂન પ્રાણીની હિમાને
માવનાનું ત્યાગ કરું છું મ્મન મુક્ત સ્થાવર કે જંગમ
મર્ધ પશુ પ્રાણીની મન વચન અને કાચારી હું મનને
હિમા નહિ કરું ખીજ પામ નહિ કરાવું ને મરું કરતો
હશે તેને અનુમતિ નહિ આપું હું તે પાપમાથી નિવૃત્ત
થાઉં છું તેને હું નિહું છું મ છું અને મરું જનને
તેમાથી મરું ને હું

તે મહાનતની આ પ્રમાણે પામ ભાવનાઓ છ

૧ હી ભાવના તે નિર્મલ્ય મર્ધ જાતુને મેગ ન થાય
તે રીને માવધાનતા મર્ધ અને કાચારી કે બેઠકારીથી
આને, તે અજ્ઞાનની હિમા થાય

૨ હી ભાવના તે નિર્મલ્ય મોતાનું મન તપાસે ૪
તે પાપયુક્ત મેદ, મર્ધ, કર્મન વન ઉપગવના તથા
પ્રાણીઓના વધ છે કે જ અને કનહ, પ્રેય કે પરિતાપ
યુક્ત ન થવા દે

૩ હી ભાવના તે નિર્મલ્ય પેતાની વાળી તપામે
તથા તે (ઉપર પ્રમાણે) પાપયુક્ત કે સંદેહ તથા કનહ
પ્રેય અને પરિતાપયુક્ત ન થવા દે

૧ મહાનતના પશિષ્ય જુઓ પ્રશ્નને અતિ વિષય ન ૭

૨ નિદા મળાની સામે અને મહા ખીજની સામે—૨૭

૩ ચાર દાય મારગ નજર સખીને

૪ મૂળમાં 'પરિતાપ' થાતુ છે તેનો અર્થ પરિતાપમાં

'જાતીને ત્યાગ' એવો થાય છે

ચથુ મહાનગ મન પ્રમાણ મૈયુનની યાવજીવન
 ત્યાગ મુઠ્ઠુ હું હવે મનુષ્ય અને તિગ્રથ મમધી મયુન
 મનત નહિ પણ શીંગા પસ નહિ મરણ મોઝ સતત
 હતા તેને અનુમતિ નહિ અપુ (વગરે ઉપર મુદ્રા)

૧ મદતનની આ પ્રમખે રાચ ભારનાઓ છે

૨ હી ભરના ત તિગ્રથ વા વ ત્રી મમધી વાતો
 ન મર મ નમ કળા ચિત્તની તાતિને ભે દાન
 અને રણીએ ઉત્રેના ધમથી કટ દસાય

૩ ભારના ત તિગ્રથ જાઓ ત મનોહ અરવો
 જુઓ વિનવે હિ

૪ ભારના તે તિગ્રથ ત્રી મધે પાના મરની
 મમકો યા ન ધ્યા હરે

૫ થી ભારના ત તિગ્રથ પ્રમા લી વધર તેમ
 હામોજીપ અનપાત ન મવે

૬ મી ભારના તે તિગ્રથ ત્રી મા પડકે નપુમ થી
 સવાચન આગન સમન ન વ રે

આજુ કરે તા તે મહાનગ માનગ આચમુ મહરથ

પાચમ મહાનગ મવ પદ ના પરિગ્રહ
 [આમકિ] નો યાવજીવન ત્યાગ મુઠ્ઠુ હું હવે મી મા
 ધળી નાની મા મેગી ચિત્ત અચિત્ત એવી મારિવ તુમા
 પરિગ્રહજીદિ નહિ ગમુ [વા]

૧ પરિગ્રહ એટલે પાત્રામાં સંગ્રહાયેલ જુનો આજી
 તે વતની બાવનાએમાં ૨૧ ની કળના

તે મહાનનની આ પ્રમાણે પાચ ભાવનાઓ છે

૧ હી ભાવના તે નિર્મય મનથી મનોહર રાખે
સાબળી તેમા આમણિ ૧૩ ૬ મોહ ન કરે તેમજ ૧
મમતા રાખે માનણી દેવ ન કરે કાના કે તેમ ૬ વાળી
ચિત્તની સાતિનો બેઠ ચાપ અને કેવળાએ ઉપેનેના વર્મથી
બ્રહ્મ થવાય

કાનમા મન પૂજા અનકારવા રાખ નથી

૫ તુ તેમા જે નાગે, તે બિમુએ ત્યાગવા

૨ હ ભાવના તે નિર્મય આમથી મોહ ન

દેખી તેમા આમણિ વગે ન કરે તેમજ ૧ મતા રા
દેખી દેવ ન કરે

આમે ૩૫ ચળતા અનકારવા રાખ નથી

૫ તુ તેમા જે નાગે, તે બિમુએ ત્યાગવા

૩ હ ભાવના તે નિર્મય નામથી મનોહર મધ

સૂધી તેમા આમણિ ન કરે તેમજ ન મમતા મધ સૂધી
દેવ ૧ કરે

નામે મધ આવતો અટકાવવો રાખ નથી

૫ તુ તેમા જે નાગે, તે બિમુએ ત્યાગવા

૪ થી ભાવના તે નિર્મય હલથી મનમમતા આદ

ચાખી તેમા આમણિ ન કરે તેમજ ન મમતા આદ ચાખી
દેવ ન કરે

હમે રાહ આવતો અટકાવવો રાખ નથી

૫ તુ તેમા જે નાગે, તે બિમુએ ત્યાગવા

૫ ની ભાવના તે નિર્મલ મનગમતા સ્પર્શ અનુભવી
તેમા આગમિત ન હોય તેમજ ન ગમતા સ્પર્શ અનુભવી
હોય ન કહે

આમડીથી સ્પર્શ થતા અટકાવવો સકય નથી
પરંતુ તેમા જે ગમત તે બિનુમે ત્યાગવા

આટલું જ નો તે મહાનત ન હોય આચર્યુ કહેવાન

આ પાત્ર મહાનતો અને તેમની પચીસ ભાવનાઓથી
યુક્ત એવો મુલાકાતી બિનુ માત્ર આચાર અને માત્ર
અનુમાન તેમને ગમત પાળી જાતીઓની આપતો આગધક
મરો માથો બિનુ અને છે [૧૭૮]

ટિપ્પણી

ટિપ્પણી નં ૧ જેનો જ્ઞાનના પાત્ર પ્રકાર માને જી મતિ હુન,
અવરિ, મન પર્વ અને કેવલ તેમાના પર્વના જે પર્વો છે જાણ
કે તે જ્ઞાન થવાના પાત્ર જ્ઞાનેષો અને મનની મ ની જરૂર રહે
છે ત્યારે હેતુના ત્રણ ઇન્દ્રિય-નનની મ વિના જ આ માની
થોડાના બગથી ઉત્પન્ન થતા પાત્રથી પ્રત્યક્ષ છે મતિજ્ઞાન
મેરો પાત્ર ઇન્દ્રિયો અને મન વડે થતુ જ્ઞાન શ્રુતજ્ઞાન મેરો
સાચ વોરે સાતત્યથી થતુ જ્ઞાન મતિજ્ઞાન અને શ્રુતજ્ઞાનમા
ફેર એરો છે કે, મતિજ્ઞાન વિજ્ઞાન વસ્તુમા ધરાય થાય છે, અને
શ્રુતજ્ઞાન મેકારિ વિચારના પ્રવલ થાય છે ઉપરાંત મતિજ્ઞાનમા
સાતત્ય નથી ટોતો અને શ્રુતજ્ઞાનમા દોષ છે અવધિજ્ઞાન
એરો ઇન્દ્રિયો અને મનની મ વિના જ આ માની રોગવાના

બધી થતુ, સમય થોડ મુશીના ક્ષી મૂળ દ્રવ્યોનું જ્ઞાન અલગત, આ જ્ઞાન વસ્તુના સમય બાવે નથી જ બધી રીતનું મન-પર્યાવનાન જેટલે સફી પરદ્રિય પરાપ્ત, અને બધા મનવાના પ્રાપ્તિઓના માનસિ નિનનોનું નાન અવધિજ્ઞાન આખા ક્ષી-સુરીના સર્વ પુદ્ગલદ્રવ્યનું મદ્યન પરી સટે છે પણ મન પર્યાવનાન મનરૂઝ બનેના પુદ્ગલ - અને તે પણ માનુષોનાર મેત્રની બદરના - નાની રાકે છે આમ અને વિવન અવધિજ્ઞાન કરવા અત્યંત અકપ છે પણ પોતાના વિરયની સૂમતાઓ તે વિશેષ પ્રમાણમાં નમનું હોવાથી તેના કળા વિશુદ્ધતર છે તેના કેટલાક વિશેષોની વિશેષ સમતૂલ નીચ પ્રમાણે છે દિવ-પ્રાપ્તિ અને અદિતપરિદાર માટે રૂપોની વિચારણા તે સદા તેની વિચારણા કરી ગકે તેનું પુન (ભૌતિક), દ્રવ્ય મન તે 'બદ્ધ મન' આ વિશેષાત આપવાનું કાલ એ છે કે દરેક દ્રવિય જ્ઞાન અને નય મેમ બે રી હોય છે બાવદ્રિય એટલે જ પ્રમારની આભાની સમ્પિ અને દ્રવદ્રિય એટલે જ સમ્પિ બેને આધારે કામ કરી સકે, એવી પરમાત્માની બનેરી વસ્તુ પચાત એને કે આહાર, ગીર હદ્રિય, પ્રાણાપાન બારા અને મન એ છે પર્યાપ્તિઓમાંથી પોતપોતાની સમ્પિ અનુમાર બધી પચાતિઆ બેને પ્રાપ્ત ની હોય તેનું કેવળજ્ઞાન એ સર્વ વસ્તુને અને સર્વ બાવોનું સપૂન ત્વજ્ઞ જ્ઞાન છે કરના ચારે નાનો મમે તે વા શુદ્ધ હોય, છતાં નેતના-સક્રિતા અપૂર્ણ વિકાસ પ પોવાથી એક પન વસ્તુના સમય બાવેને નાવાને અસનર્ હોય છે એમ નિયમ ■ કે એ નાન કોઈ એક વસ્તુના સપૂર્ણ બાવેને નબી રાકે, તે બધી વસ્તુના સપૂર્ણ બાવેને પન મદ્યન કરી રાકે અને એ જ જ્ઞાન પૂર્ણ કહેવાય છે તે જ્ઞાન વખતે બીજા જ્ઞાનો નથી વેદવા કરમ કે કરની વાર જ્ઞાનસમ્પિઓ આભાના સ્વાભાવિક નથી મળ કર્મના આવરણ અનુસાર આવેલી છે તરારે, સ્વજ્ઞાન તો મનુ આવરણ સરવા હર નયના બાવ

યત્ન દોવાથી કમજબ આપણે ગતિઓનો અવધારા જ
નથી

દિપ્તજ્વલ ન રહેતો તગવડના જે બાથ મટે છે એક
ની રજતો, અને એક ઉપર જતા પડેગે તે અવમર્ષિની અને
મોટે ન જ માપિ ને ને દરેક માન ૧૦૪ (૧ કરોડ x ૧ કરોડ)
માનર રહેતો બને છે એવું રેકના છ બાથ છે તે આરા
કરેવ રહે એ અવમર્ષિનીના છ આરા ત્રણ પ્રમાણ છે નુખમાસુખમા,
મુખમા સુખમા બમા બમાનુખમા, ૧ ખમા ૫મા, ખમા
લગાથી રેવ રહે કમર્ષિનીના આરા છે એકરે કે અવસર્ષિનીમા
નુખ વ ર ધનના તથા છે અને ઉત્સર્ષિનીમા વવના તથા છે

માનર વડની અમૃતગી આ પ્રમાણે છે જે હાવર કામનુ એક
ચોગળ અને ૧ ચોગળ પડોમે અને ૧ ચોગળ બેડો ખારો હોય
તેને ૪ / જોગળનિમા થતા તથા જેને જ મે છે દિવસ થયા
એ એવ લાના વાગ રજના રુવગા સુવાગા છે એ કારીને
ના વે હોડસ બદે પછી દર એ વર્ષે એમાથી વાળને એક
છે ૧ માટે એ રીતે આપણે ખાગે ખાવી થતા જે સમય લાગે, તે
બવદા તથા કહેવાય એવા બમને થ રજનાર થતો એક
અઠાસય થાય તેવા ૧૦૪ (૧ કરોડ x ૧ કરોડ) અઠાસ મનો
એ માનર થાય

અવમર્ષિનીના છ આરાનુ મા ૧ આ પ્રમાણે છે

પડેડો આરો ૪૪ (૧ કરોડ x ૧ કરોડ) સાનર ૫૧

ખોતે આરો ૩૪ () ,

ચોતે આરો ૨૪ () ,

ચોરા આરો ૧૪ () ,

પાવગે આરો ૨૧૦૦ ૦ ૧૧

છો આરો ૨૧૦૦૦ વપ

દિપ્તજ્વલ ન રહેતાની આ થતા પ્રમાણ રજની આર
અનિએ છે અવનર્ષિ (અમુક ત્રણ વર્ષે) માનર (નિવર, ગાધર્ષ,

યક્ષ જૂન, પિત્તાવરોર) જગતિક (મૂલ ચક્ર, મહા નક્ષત્ર તારા વગેરે), અને વૈમાનિક વૈમાનિક દેવો એ પારિનાયિક નામ છે કાણકે ખીલ વોના દેવોને પણ વિમાન હોય છે વૈમાનિકોના મે એ છે કે પોપન અને કે પાનીત સૌવમ જૈસાન, સાના, માર, મારિન, બ્રહ્મરોક સાનક મહાશુક મઆર આનન પ્રાસત આગા અને અન્યુત એ બાર મે છે તેમા રહેનારા કે પોપન કહેવાય છે તેમની ઉપર ૮ પ્રેવેચક અને પાન અનુતર દેવવિમાનો છે તેમની ઉપર મુક્તવોનુ સિધ્ધેત છે ત્રિવિ પ્રભાવ મુન, ધુતિ અન મરગી વિશુદ્ધિ, ઇદ્રિયવિન અને અરધિનિવચમા ઉપર અપરના દેવો સધિક હોય છે અને ગતિ રાગેર પરિમદ તથા અનિમાનમા ઉપર ઉપરના દેવો હીન હોય છે ગતિ બોગી હાવાનુ કારણ, ઉપરઉપરના દેવોમા ઉત્તરોતર મદાનુભાવના અને અસીનના અધિક હોવાથી તેમની દેસાતર વિરચક કાન કરવાની શતિ બોગીબોગી થતી ન્ચ છે, એ છે

દિપણુ ન હ જેનાની માયતા પ્રમાણે લોકના અલે મન્યમ અને ગેવ જેવા નન બાત છે અરોરોક અને ગર્વ-લોકમા મનુકમે નારકીઓ અને જ્વોના ન્ચ છે મન્યરોમા મનુપ્ય વગેરેના સ્થાન છે તેમા અસખ્ય દ્વીપો અને મુદ્રો છે તે કમથી દ્વીપની આસપાસ સમુ- અને મનુની આસપાસ દ્વીપ, એ રીતે ગાડવારેના છે અને તેમની ત્થના થતીના પદ અને થાગા નેથી છે જુદાપ બધાની મન્યમા હોવાથી તેનો આમાર થાળી નેના છે નપારે, ખીલ બના દ્વીપો તૂળી નેવા છે

જ મુનોપને સાત મેરો (વપ, વસ, વામ્ય) મા વદેગી નાખનામા ગાગો છે પહેલુ મેત્ર બસન છે તેની ઉતરે અનુકમે દેમવત દરિ નિદેદ રમક, હિરણ્યરત અને એરરત મેરો આવેલા છે તે સાનેને એક ખીલથી નુ પાનનાર છે પડતો છે તે વરધર કહેવાય છે તેમના નામ અનુકમે દિમવાન, નિપથ નીવ ર મી અને મિખરી છે

કોઈએ પ્રતિભાવ પામી, નહીં અગ્રીમર કયા નહિ તીવ્ર કરને
 હરેગ ખાતી નહી, એ નહીં આશ્ચર્ય ગાથા છે આ અવમર્ષિનીમા
 જેવા શ આશ્ચર્યે બધા છે તેમાના મહાવીરના હૃદયને લખતા
 ખીજ આશ્ચર્ય આ છે કેવ નહીં યસ પછી જેવીને ઉપમગ -
 સક - હોય નહિ પણ મહાવીરને મારવા પ્રમાણે તેને રૂપવાને
 પ્રયોગ કરે છે તે કોઈ તીવ્ર કરને જન મ જવા પડતા નથી પણ
 મહાવીરને બાંધે તો તે સુધ્ધ રક્ત પોતાના મૂળ વિમાને
 માથે મ લીરેન કોણનીમા રત્ન કરવા આ થા હતા અને
 મહાવીરના હૃદયના પ્રભાવથી જીવનપતિ જેવામાને ચમરેક સૌરમ
 રેવેકને નાં મરવા, ઉપલા વનોમા જઈ ગયે હતા અને હાથ
 હતા હરતો રી રા રો હતા

દિપ્તજ્વળ ન હ અપાપા નગીમા સોમિત્ર માલો મન
 કરે હતા, અને તેમા તેજો મનમર્મમા દુઃખા પ્રાપ્તા સૌતમ, સુધમા
 જોરે રી દિવેન બિનાબા હતા યજ્ઞ ચાલતો હતો તે વખતે
 મહાવીર તે પ્રભા આ થા નેથી દવે મનમા ન જતા તેમને
 ઉપગ સાબગના મથા તેથી રૂઝે થઈ, હૈતમ વારે મહાવીરને
 હાથવા તેમની પામે મથા મને જાતે જ દારી બેઠા વધુ માટે
 જુઓ 'મહાવીરજીની સમમધમ', પા. ૩ તથા ૨૬૦

નિમુક્તિ^૧

પવનમ અપ ન રી પુરુષ ન આ ઉપદેશ માજીને
માર મ વચા ન જાણ અ ક ચર મનિમા ગ્રાહી અનિત્ય
રા । ન જ પાન છે અમ વિચારી કાંઈ પુરુષ પ નુ
અધન છે ની રા ને સુકા પ્રતિઓ અને (તેમના કામ્ય
કપ) મામખિતા નિભયપણે ત્યા । કરે

તે પ્રમાર ધ મા ની આમખિનો તથા અનત રૂવે ની
દ્વિમાનો તપાસ ૦ । મવાનમ એવા ભિલાનપાથી વિચરતા
વિલાન ભિમુને મિધ્યાદષ્ટિ તાકે સમામમા દ થીને
બાળેથી નામ તેમ કડવા વચનેથી વીધે છે તથા ખીન
ઉપ વો કર છે તથે પ્રમારે કહો શન્દે અને દુખોથી
પીડવા પતા તે જાની મનને કનવિત ચચા દીધા વિના
તે મધુ મહન કરે અને મમે તેવા પવનમા અપ પ હતા
પરવતની પેડે અડમ રહે

૧ આ ■ તુ અ સચન યોથી ચૂગ કહેવાય ■

ભિક્ષુ સુખદુઃખમા મમભાવ ગમ્પી, નાની પુરુષોની
મોનનમા ન્હે અને અને પ્રમાના જોથી દુખી એવા
સ્થાવર, જગમ પ્રાણીઓને પોતાની મર્ઠ પણ ક્રિયાથી
પરિતાપ ન આપે એ પ્રમાણે કરનારે તથા પૃથ્વીની પેઠે
બધું મહી નેનારે મહા મુનિ ઉત્તમ શ્રમણ કહેવાય છે

ઉત્તમ ધર્મપત્ને અનુમગ્નાર તાણાગદ્દિન ધ્યાન
અને મમાધિયો યુક્ત તદા અસિની જ્વાળા જેવા તેજસ્વી -
એવા તે વિદ્વાન ભિક્ષુના તપ પ્રણ અને યશ વૃદ્ધિ
પામે છે

સર્વ દિગ્ગાઓમા ક્ષેમન મહામેઠા નિષ્કિયન
ક ના । તથા અધાનને દુઃકરી તેજની પેઠે નશે માણુએ
પ્રાણના । મહાનતો, મર્વાન રક્ષણ ક નારા અનત નિને
પ્રગટ કયા છે

બધા બવાયેનામા તે ભિક્ષુ અગદ્ધ યર્ધને વિચરે,
સ્વઓમા આમન ન થાય, અને મલકા ની અપેલા ન ગણે
આ સોક તથા પન્નાકની આથા ત્યાગનારે તે પતિ કામ-
શુભોમા કમાય નહિ

એ પ્રમાણે કામશુભેથી મુક્ત હી વિવે-પૂવઠ
આચરણઠ તા તે ધૃતિમાન તથા મહનચીન ભિક્ષુના, પૂર્વે
કરના બરા પાપમર્મ, અમિથી ચાલીનો મેન દુઃકર્મ મન્ય
તેમ દુઃકર્મ વન્ય છે વિવેકશાનને અનુમગ્નારે, આકાશ
વિનાનો અને મૈત્રુનથી ઉપત યથેનો તે આભણુ, જેમ

૧ મુનિ નિવર, — સવ કર્મો તથા મળને દૂર કરનારા

૨ ઉપર નીચે અને મયમા

મુખાપિતો

અળગદિન ગયું અય પુરિસે સે કેયળ અઘિટ્ટ પુઠ્ઠતણ ।

(૩ ૧૧૩)

જગતના લોભના દામનાનો પાત નથી તેઓ આજખીમા
પાણી બ વાને પ્રપત્ત કરે છે

કામા દુસ્તિકામા, જાદિય દુષ્પટિગૃહગ, કામકામી રચ
અય પુરિસે, સે સાયટ જૂઠ્ઠ તિષ્ણ પરિતષ્ણ (૨ ૧૨)

કામો પૂર્ણ થવા અશક્ય છે અને દુષ્ટિન વધારી નકાલ
નથી દામકામી મનુષ્ય મોક કયો જ કરે છે, તથા ખૂપો
કરે છે

આસ ચ ટદ ચ વિમિંચ ધીર ! તુમ ચેવ સ સદ્દમાદકુ,
જેળ મિથા તેળ ના સિયા । (૩ ૮૪)

સયય મૂઢ ઘમ્મ નામિનાણદ । ડ્યાહુ ઘોરે અપ્પમાઓ
મહામોદે । અલ દુસલસ્ય વમાણ સત્તિમગ્ગ સપ્પાણ, મેઝરધમ્મ
સપ્પાણ (૨ ૮૪)

કામભોગોમા મતત મૂઢ દેતો માધુમ ધમ્મો
ઓળખી શકેતો નથી વીર ભગવાને કહ્યું છે - તે મહા
મોહમા બિન્દુન પ્રમા ન કવો ગાતિના સ્વરૂપનો અને
મરણનો વિચાર કરીને, તથા કરીને નાસવત બાણીને
કુળા પુરુષ કેમ પ્રમા કહે ?

સર્વે પાળા પિયાડયા, સુહમાયા, દુસગ્ગપટિહૂલા, અપ્પિય-
વણ, પિયનીરિણો, જાગિડનામા, સન્નેવિં જાગિય પિય । સદગ
વિપ્પમાણ પુઢો ઘય પડુચ્ચડ, જસિમે પાળા પચ્ચહિયા, પટિછહાણ
નો નિરગ્ગાણ, ઇસ પરિણા પચ્ચડ, કમ્મોવયન્તા । સે સ
સનુમમાણે આયાળાય, સમુદ્દાય તમ્હા પાવરુમ્મ નેય દુઝ્ઞા ન
કારવેજ્ઞા । (૨ ૮૦, ૯૬-૭)

બધા પ્રાણોને આધુખ્ય અને સુખ પ્રિય છે, તથા દુઃખ
અને વધ અપ્રિય તથા પ્રતિકુળ છે તેઓ શ્રવિનની
કામનાવાળા અને શ્રવિનને પ્રિય માનનારા છે બધાને શ્રવિન
પ્રિય છે પ્રમાણે વીધે પ્રણોને અત્ય સુધી જે વ્યથા
આપી છે તેને જાગર સમજને, કરીથી તેડુ ન વડુ, તેડુ
નામ ખરી મમજ છે અને એ જ કમોની ઉપશાંતિ છે
ભગવાને આપેલી આ મમજને મરજતો અને મત્ય
મારે ઉદયમવત યથેતો મનુષ્ય માર્ગ પશુ પાષકમ કહે

નદિ ~ ક વે નદિ (૧૨૫ કે પાપક્રમમાનમા કોઈને
કોઈ છવતર્મની દિઆ ક નેદ દેના છે)

સે મેટ્રા જે અળઘ્યાગળમ્મ રોયને, જે ય વંધપમાસ-
ગન્નમા (૪ ૨૦૨)

જે અરિ મામા કૃષ્ણ છે અને જે નવથી મુક્તિ
નેવચાની જ ન ખખમા દે છે, તે માનો બુદ્ધિમાન છે

જે પમતે ગુણઠિગ, સં દુ ઢળં વજુચડ ■ પરિનાય
મેહારી, 'દ્યાગિ ના જમ્હ પુત્યમન્નામા પમાણ' ।
(૧ ૩૪-૬)

પ્રમાદ અને તેને પગિલામે કામચુલેમા આસક્તિ એ જ
દિમા છે માટે બુદ્ધિમાને પ્રમાદથી જે મે પહેતુ કમુ',
તે દવેથી નદિ મુ એવો નિશ્ચય ક વે નેઈએ

પહય ઇજમ્સ દુગુન્ઠણાણ । આયકવસી 'આદ્ય' તિ નચ્ચા ॥

જે અન્નથ જાણદ, સે ચહિયા જાણદ, જે ચહિયા જાણદ,
સે અન્નથ જાણદ જ્ય તુહ અન્નસિ । વ્હ મન્તિયા તવિયા
મારકગન્તિ જીવિડ । (૧ ૫૫ ૭)

માપમ વિવિધ પ્રાણોની દિમામા પોતાનુ જ
અનિષ્ટ નેઈ શકે છે તે તેનો ત્યાગ જ સ મમદ' થઈ
શકે છે

જે માણુમ પોતાનુ દુખ તાણે છે તે બહા નાનુ
દુખ તાણે છે અને જે બહા નાનુ તાણે છે તે પોતાનુ

દુષ્પ પાપુ નણે છે શાંતિને પામેના મયનીઆ બીજાની
હિમા દગીને જવા નથી આવતા

સે વેમિ—નર મય લગ પમાટકવના, નર અત્તાળ
અમાટકવના । ને ડોમ પમાટકવડ, મે અત્તાળ અમાટકવડ,
જે અત્તાળ અમાટકવડ, સે ગમ અમાટકવડ । (૧ ૨૨)

મનુષ્યે અન્ય દુષ્ટની માનતમા બેઠા ના ને તેવું
જે અપ જવની માનતમા મેજા દે છે તે પોતાની
માનતમા પણ બેઠા ને તે તથા જે પોતાની માનતમા
બેઠા ને તે અપ જવની માનતમા પણ બેઠા ને
તે છે

જે ગુણ સે આપે જ આપે સે ગુણ ઉદ્ધ અહ તિરિય
પાર્થિય પામમાળ રૂગટ પામટ, મુગમાળ સગટ મુગદ, ઉદ્ધ અહ
તિરિય પાર્થિય મુગટમાળ રૂગમુ મુગટ સદેમુ યાવિ । પથ
અગુત્ત અગાગાળ । ગમ ગાળ તિરિય પુગા પુગા ગુગામાળ
વકમમાયાળ પમતે ગાગમાસ । (૧ ૪૦ ૪)

દિમાના નુપત્ત દો કામગુણે જ નમાગના દેરા છે
મસાના ડેરા છે તે કામગુણે નુ બીજા નામ જ છે બધી
બાલુ અને પ્રમા ના ડેરા નેના અને । મ્હે મામદતો
મનુષ્ય, તે નધામા મામત યાવ છે નેનુ નામ જ મસા
છે એવો માણસ મહાપુરુષને મતાવેને માર્ગે ચારી રહતો
નથી પગલુ, ફરીફરીને કામગુણેનો આપના લેનો દિમા
વદપ્રતિષ્ઠા કરને પ્રમા દુષ્ટ કરમા જ મૂલિત રહે છે

જે પન્નવનાયસ્થસ્સ સેયન, સં અસ વસ્સ સેયન, જે
અત્તરસ સ્યન, સે પન્નવનાયસથસ્સ સેયન । (૩ ૧૦૯)

જે મુન્ય સન્નાદિ કામગુણોમા ગહેલી હિમા
વળારા ના કુલગ છે તે અદિમાને મમજવામા કુલગ છે
અને જે અદિમાને મમજવામા કુલગ છે તે સન્નાદિ
કામગુણોમા દેવી હિમાને મમજવામા કુલગ છે

મમય પરિજાળઆ સમાર પરિજાળ મરદ, સમય
અપરિજાળઆ સમાર અપરિજાળ મરદ (૫ ૧૪૩)

વિષયા ॥ સ્વરૂપને જે માન્ય જાણે છે તે મમાને
મર્યાદા જાણે છે અને જે વિષયોનું સ્વરૂપ નથી જાણતો
તે સા નું સ્વરૂપ પણ નથી જાણતો

મે સુય ચ મ અશ્લથ ચ મ ।

ગધપ્પમોક્કલો સુચ્છયેવ ॥ (૫ ૧૫૦)

સે સુપટ્ટિકુદ્ધ સૂગીય તિ નચા પુરિમા ॥ પમ્મચક્કલૂ
વિષ્વક્કમ ણ્ણસુ ચેવ વમ્મચેર ॥ તિ વેમિ ।

મે માભણ્યુ છે અને મને અનુનય છે ॥ બધનથી
છટા થતું એ તારા જ હાથમા છે માટે જાનીઓ પામેથી
મમજ પ્રાપ્ત કરીને, હું ૫ મયમુવાળા પ્રુપ્પ ! તું ૫ કમ
દેવ એનું જ નામ કલ્પાય છે એમ ૮ કહું છું

इमेण चेय जुज्यादि किं त जुज्जग वयजो ॥ जुज्जारिह
खड दुम । (५ १५३)

તે બાજી તારી ગત મુદ્દા મુદ્દા બાજી મુદ્દા
કાવાથી શુ? એના જાતી મુદ્દા ને ન ખીલ વાગુ મળવી
દુર્લભ છે

પુરિસા ! તુમમ્મ તુમ-મિત્ત, દિ-વિત્ત્યા મિત્તમિ-ત્ત્યા
પુરિસા ! અત્તાળમેવ અમિત્તિનિત્ત, વ્વ-ત્તુત્ત પમોત્તમ્મસિ ।
(૩ ૧૧૭-૮)

હે બાજી! તુ જ વાગુ મિત્ત ૦ ૫૮, ક્યા મિત્ત
અધે છે તારી ગોનાની નાજો ને નિલ્લના પાપ, તે
નવા દુ મોમાની મુક્તિ થઈ શકે

સત્તઓ પમત્તમ્મ મય, મત્તન અપ્પમ્મ નાંવ મય ।
(૩ ૧૨૩)

પ્રમાણને મધે પ્રમાણે બાજી નુત્તરે મર્ત પ્રકાર
ભય નથી

આદત્તુ ન નિદે, ન નિવિમ્મ, વ-ત્તુ મુદ્દા જહાત્ત ।
નિદ્દેહિ નિવેય મણ્ડેજા, નો ગામ્મ-જા ॥ (૪ ૧૨૫)

ધમ્મને ગાની પુરુષો પામ્યા મુદ્દાને ૨ મરીકારીને
અધરી ન નાખવો પાપ, પ્રાપ્ત થઈ નામ પત્તથોમા પાપ
વેગમ્મ પામી, એ પ્રસાદને અનુમતિ ૨ ૪ ૧ ૨૩

હાગમ પરિત્તાય અટાગ-મુત્ત
આગમેણ સયા પરકમેજામિ-ત્તિ મેર્મિ ॥ (૫ ૧૬૮)

જામતમા જ્યા ત્યા આગમ ૬ જાન મમજીને ત્યાથી
દિયો દટાવીને અધરી પુરુષો નિ ૫૫ થઈને વિચાર

૭ પાતાના કામો અધવા છાછે છે તેવા વીર પુરો હ મેથા
નાનીના મ્થ પ્રમાણે ૫ ૬ મ ક કુ એમ ૬ ક ૬ ૧૩

નાયસ વિચારણ એ સગાનસીન વિચારિણ । સદુ
પારગમે મુખી ।

અરિહમમાગે વજ્રાચર્યદુ કલ્પેશીઃ કનેજ કાલ જાવ
સગમે તા-સિ વમિ ॥ (૬ ૧૧૬)

મયમીન રીર રડા મુખી જુમમામને મોખરે
મુજા । વી પુરની તમા અપાષ છે એવો જ મુનિ
પાગામી કર્મિ છે મર્તપથ પ્રમાણા છાધી ન કમતો
ઓ વહેગવા ડાવા પાટિની જેમ રિથ ગદનો તે મયમી,
હરીતા જે સુરી કાળી વા જેવા કરે ૫૫ અમરાઈ
પાછો ન હો એમ ૬ ક ૬ ૧૩

ન સજા કામમવળડ કામરિમયમાગય । રાગદોસા હ જ
તથ, તા મિત્તુ પરિવર (અ ૧૬)

હરિયો ॥ મયમમા આવેના વિચરે ન અનુભવે
એ શન નથી પુ નેમા જે મરે તેના મિત્રુ ત્યામ
કરે

હેમા પાસગમ નથિ । કુમક પુણ તા ચહે નો મુજે । સે
જ ચ આરમે જ ચ નામ્મે । અગારદ ચ નારમે । ડગ ડગ
પરિનાય લોગસત્ત ચ મરમો । (૨ ૧૦૩)

જે યની છે તેને માટે ક્યા ઉપદેશ નથી કૃષ્ણ
પુરુષ કાર્ક કરે અથવા ન કરે તેથી તે નદ ૫૫ નથી

અને મુખ પશુ નથી તોપણ તોકરુચિને જવી રીતે
જનનગર મમળને, અને મમળને ઓગળીને, તે કુરાગ પુરુષ
પૂર્વેના મહાપુરુષોએ ન આચરના કમો આચરનો નથી

જમિણ અન્નમન્ન—વિદગિષ્ટાણ પટિલેટાણ ન કરેદ
પાવ રમ્મ કિં તથ, મુગી કારણ મિયા : સમય તથુ'વેટાણ
અપ્પાણ વિપમાયણ । (૩ ૧૧૫)

અમ્મીની નગમથી ભયથી તપમ્મ ન કરનાર
શુ મુનિ હેવાય ? ખરા મુનિ તો મમતાને જગમર મમળને
પોતાના આત્માને નિર્મળ કરનારા હાય કે

અળગારે ડજુકટ, નિયાગપાટિરન અમાય દુચ્ચમાણે
મિયાહિણ । જાણ સદ્ગાળ નિક્કલતા, તમેય અણુપાલિયા, મિયહિત્તુ
મિમાત્તિય પમયા રાગ મહાવાહિ । (૧ ૧૮ ૨૦)

જ મગ્ગ હોય મુમુતુ હોય અને અદ્ધલી હોય
તે જ માયો જનમાર છે જે શ્રદ્ધાથી માણસ શૂદ્ધતાગ
કરે, તે જ શ્રદ્ધાને મહાઓ અને આમકિા હોડી હમેગા
દમથી નખવી તોઈએ વી પુરુષાં એ મહામાર્ગે જ
ચાલેના છે

ડચ્ચમાણ કુચ્ચહિ સયમે,

અવન્ટુક્સી સમયાગ દુહા ।

જટ્ટપણ સયમદે મહામુગી,

તદા હિ સ મુમ્મમય મમાટિણ ॥ (અ૦ ૧૬)

સુખદ ખમા મમભાવ રાખી, નાની પુરુષોના સગમા
 ગદેધુ, અને અનેક પ્રકારનાં દુ ખથી દુ ખી એવા સ્થાવર-
 ન ગમ પ્રાણીઓને ચોનાની કાઈ પણ ક્રિયાથી પતિ તપ
 ન આપવો આમ કનારો તથા પૃથ્વીની પેઠે બધું મટી
 લેનારો મહા મુનિ ઉત્તમ ધમખું કહેવાય છે

ત્રિઙ્ગુલ નદ ધમ્મપય અણુતર,

ત્રિગોયતદ્દસ્સ મુણિસ્સ જ્ઞાયમો ।

સમારિયમ્મડગ્ગિમિહા વ તયસા,

તસો ય પના ય જસો ય પદદ્ધટ્ઠ ॥ (અ૦ ૧૬)

ઉત્તમ ધર્મ પ ને અનુમ ॥ગે તપ્પદ્ધા હિત પાન
 અને સમાધિધુક્ત તથા અગ્નિની સિખા જેવા તેજસ્વી
 એવા તે વિદ્વાન બિભુના તપ પ્રત્ય અને યશ વૃદ્ધિ
 પામે છે

તહા વિમુક્કસ્સ પરિનચારિણા,

ધિર્મમ્મો દુક્કલમ્મમ્મસ મિક્કરુણા ।

વિસુદ્ધર્દ જસિ મલ્લ પુરેસ્સટ્ઠ

સમીરિય સપ્પમલ્લ વ જોટ્ઠણા ॥ (અ૦ ૧૬)

એ પ્રગરે કામચુલોમાથી મમા હી વિવે પૂર્વક
 આચાર કરતા તે ધૃતિમાન અને મહનવીન બિભુના પૂર્વ
 કરેલા તમામ પાપકર્મ અગ્નિથી જેમ આહીતો મેલ દૂર થઈ
 જાય તેમ આદિ ચર્મ જાય છે

ઇમમિ લાણ પરણ ચ નોતુપિ,

ન વિજ્ઞદ વગ્ગ જમ્સ મિંચિવિ ।

સે હ નિગલ્પણમપ્પઠ્ઠણ,

વલ્લસ્સીમાપ્પહ વિમુચ્છઈ તિરોમિ ॥ (અ૦ ૧૬)

આ નોક અને પન્નોક મનેમા જેને કશું બધત
નથી, તથા જે મધા પ યોની આગમથી ગ્રહિત, નિગલ્પ
અને અપ્રતિમદ છે તેવો તે મહામુનિ ગર્ભમા આવવા-
જવાથી મુખ્ત થાય છે એમ હું મૂં છું

- ઉપપાત ૫૦
 ઉપસર્ગ ૫૦
 ઊભા રહેલું (જુઓ સ્થાન)
 જંજુવાલિકા ૧૭૭
 જંજુવાલ ૧૧૮
 ઔષધિક કર્મ ૭
 ઔષધપાતિક ૮
 ઔષધ ૮૦
 કર્મનામ ૪૬-૫૭
 કપાલ ૨૧
 કામનુષ્ઠ ૧૦, ૧૩, ૧૮, ૨૦
 કામભોગ ૧૭
 કામચાસના - ૨ કરવાના ઉપાય
 ૪૫ - અને આત્મનાત ૧૫
 કામ્યગોત્ર ૧૧૮
 કાળપચાય ૧૫
 કાલાતિકર્મરાય ૧૧૫
 કુમ્ભાર ૧૩૧
 કુન્દુર ૧૧૮, ૧૭૩
 કેવલી ૧૭૮
 કેવળજ્ઞાન ૧૧૭, ૧૭૮
 કોડાકગોત્ર ૧૧૮
 કૌતુકકર્મ ૧૧૮
 ક્રિયાવાળી ૪
 ક્ષાયોપશામિક નાગ્નિ ૧૭૫
 દીપરસમુદ ૧૭૪
 દુષ્ણિ ૧૭૧
 ગોત્ર ૨૦
 ગોદોદાસન ૧૭૭
 ચંદ્રપ્રભા ૧૭૪
 ચાતુભાસ ૧૨૨
 ચારિત્ર - સામાયિક ૧૭૫
 ચિકિત્સા ૧૧૪ (ઔષધ)
 જમાનાર (સખડિ) ૮૬ ૪૦
 જંજુલીપ ૧૧૭
 જલધરસપ્તગોત્ર ૧૧૮
 જિન ૧૭
 જિનપ્રવચન ૧૧ ૪૨, ૪૮ - અને
 પાળી ૧
 જવ(નિ)કાય ૧૧ જવોના પ્રકારો
 ૮, ૩૩ ૫૦
 જ્ઞાનક ૧૭૭
 જ્ઞાત ૨૦
 જ્ઞાતવશી ૧૧૮ ૧૭૨, ૧૭૪
 જ્ઞાન - ને નધિકારી ૩૫
 જ્ઞાની ૪ - ને મગ ૪૪ અને
 - વિધિનિધવ ૨૧
 તમાગત ૨૩
 વપ ૭૧, - મહાવીરનુ ૭૩ ૮૦
 તીથ કરાનિધેક ૧૧૮
 વસ ૭૫ ૮
 ત્રિશલા ૧૧૮-૭૦
 દત્તપ્રશાસન ૮૦
 દેવાન ૧ ૧૧૮
 દુષ્ણિપચાસ ૧૭૪
 ધમ ૧૭, ૨૮ ૩૬ ૫૧, ૫૫

અધિ

૧૮ ૧ ૭
 અમ ૪ ૮૧ ૭
 ૧ ૪ ૧૮૧
 ૧૧ ૧ ૧ ૧૭૧
 ૫ ૭ વિનય ૧૪
 અનિયાનમોન ૭
 અનિચિદ ૩૮
 નાનાના ૧૮૧
 અનવાર ૧૧ ૧૨ ૧૧
 અનનિઠાનક્રિયા ૧૧૧
 અનન ૧૨૬
 અ ૧૧૫ક્રિયા ૧૧૫
 અનિઠાનક્રિયા ૧૧૧
 અદ ૧૭
 અપસાવક્રિયા ૧૧૭
 અવન (ભુમિ મુખ) ૧૧૧
 અવસર્પિણી ૧૧૭
 ન સદીન યે ૫૪ ૫

અદ ૧૮, ૧૭૧, અનને
 અવન ૧ ૫
 અપસાવ ૧ ૧૫
 અ ૧૧૫ક્રિયા અનને નિ વાસ ૪૮
 ના અપાદી ૪
 અ ૧૧ ૪૧ ૭
 આપાનરોન ૭૮
 આપસ્યે ૨૩
 અપાન ૧૦ (ભુમિ વિદ્યા)
 આપોચના ૧૭૧
 અપાનન ૮૦
 નામ ૪૦ ૧૨૧
 અપાનક્રિયા ૮૩
 અપરિત મારુ ૧૮, ૧૧, ૭૧
 અપાન ૮૩
 અપાન ૫૨
 અપરિત ૧૪ - ને અપિનાર ૨૧
 ૫૧ - ૫૨ ૨૧ ૩૫

ઉપપાત ૫૦
 ઉપસર્ગ ૫૮
 ઊભા રહેડ (જુઓ મ્યાન)
 જંજીરાનિકા ૧૭૭
 જંપબદ્ધ ૧૬૮
 ઔર્ધ્વપથિક કર્મ ૭૮
 ઔપપાતિક ૮
 ઔરધ ૮૦
 કમ નાથ ૪૯-૫૭
 કપાય ૨૬
 કામગુણ ૧૦, ૧૩ ૧૮, ૨૮
 કામભોગ ૧૭
 કામવાસના - ૨૨ કરવાના ઉપાય
 ૪૫, -અને આત્મભાવ ૧૫
 કા પરોત્ત ૧૬૮
 મજપયાય ૬૫
 કાવાતિકમરોષ ૧૧૫
 કુમ્ભાર ૧૭૬
 કુદ્યુર ૧૬૮, ૧૭૩
 કેવરી ૧૭૮
 કેવળજ્ઞાન ૧૬૭, ૧૭૮
 કેા હરગોત્ર ૧૬૮
 કોનુકકમ ૧૬૯
 ક્રિયાવાળી ૪
 દાયોપગમિત્ત ચારિત્ર ૧૭૫
 દીરસમુદ્ર ૧૭૪
 દુષ્ટિ ૧૭૬
 દેવત્ર ૨૦

પેમેલાસન ૧૭૭
 ચંદ્રપ્રતા ૧૭૪
 ચાતુર્માસ ૧૨૨
 ચારિત્ર -સામાયિક ૧૭૫
 ચિકિત્સા ૧૬૪ (ઔરધ)
 નમનવાર (સખડિ) ૮૯ થી
 જ જુદીય ૧૬૭
 ભવધગયધુગોત્ર ૧૬૮
 જિન ૧૭૮
 જિનપ્રવચન ૧૧ ૪૨, ૪૮, -અને
 પાતી ૧
 છવ(નિ)મય ૧૧ છવોના નકારે
 ૮, ૩૩ ૫૦
 નૃલક ૧૮૭
 જાત ૨૦
 નાતવગી ૧૬-૧૭૨ ૧૮૪
 જ્ઞાન -નો અધિકારી -૫
 જ્ઞાની ૪૩ -નો સગ ૪૪ અને
 -વિવિનિરેધ ૨૧
 લથાનત ૨૭
 તપ ૭૧ -મદાવીરુ ૭૩ ૮૦
 તીર્થ કરાતિરેક ૧૬૬
 તસ -૫ ૮
 તિલસા ૧૬૮-૭૭
 દત્તપ્રજ્ઞાસન ૮૦
 દેવાન ૧ ૧૬૮
 ધુનિપલાસ ૧૭૮
 ધર્મ ૧૭ ૨૯ ૩૬ ૫૧, ૫૫

મંત્રી ૯૧,૬૪
 મન પર્વવજ્ઞાન ૧૭૫
 મહાપરિણા ૫-
 મહાયાન ૩૦
 મહારાજ્યક્રિયા ૧૧૬
 મહાવીર ના નામ ૧૭૦ ૧૭૨
 -નુ જીવનચરિત્ર ૧૬૬ -નો
 જ મ ૧૧ -ના કુટુંબીઓ
 અને તેમના નામ ૧૭૦,
 -નુ જ્ઞાન ૧૭૨, -ની પ્રવચ્ચા
 ૧૭૨ ૫ ૭૩ -નુ લખ
 ૭૩-૮૦ -અને વસ્ત્ર ૭૩-૪,
 ૭૮ -ના નિવાસસ્થાન
 ૫૪-૫ -અને નિદ્રા ૭૫
 -ની કિમ્બાવચ્ચા ૭૮-૮૦,
 -નો કાર્યોત્સર્ગ ૮૦ -ની
 સાધના ૧૭૬ -ને મન પર્વ-
 જ્ઞાનની પ્રાપ્તિ ૧૭૫
 મહાવિદેહ ૧૭૧
 મહામત ૬૧,૧૧૧ ૧૭૦ ૪૦, ૧૬૨
 મહાસાવધક્રિયા ૧૧૭
 મળભૂત -ની જગા ૧૫૫-૮
 માર ૫
 માયજ્ઞાન ૧૦૦
 માહાજ ૬૧
 માસમત્સ્ય ૮ ૩,૧૦૦
 મુક્તમ ૧૪૮-૫૧ -માનસના નિયમ
 ૧૫૦

મુનિ ૨૬,૩૦ ૧ -પણ ૮૩
 મુસાફરી ૧૨૨ ૩૧
 મેન્ડ ૧૨૬ ૧૬૦
 મગ્ગો ૧ ૧૭૧
 મરોમની ૧૭૧
 મામ ૬૧
 મો ૧ ૭-
 રસ ૮ ૮
 રહેઠાણ ૧૧૪
 રૂપ ૧૬૧
 રાગ -રોગ ૪૮
 લા ૭૬-૩
 લા વાની ૪
 લોચિત્ર્ય ૧૩ ૨૪
 લો સના ૨૧
 લાક્ષ્યાર -૬-૪૮
 લેહારુ ૧૨૭, ૧૪૪
 વચ્ચમુખિ ૭૬ ૭
 વનરાતિ જીવ ૮
 વલ્લકિયા ૧૧૬
 વર્મામાન ૧૬, ૧૭૦
 વસિષ્ઠ ગ્રામ ૧૬૮
 વસ્ત્ર ૧-૮-૪૪ -ના ચાર નિયમો
 ૧૪૦, -કેમ સૂત્રવત્તુ ૧૪૨
 ૧૪૨ -નીજીનુ આરેતુ ૧૪૩,
 -નો આચાર ૫૩, ૬૪
 વસત્તદિત્તવ ૫૩-૪, ૬૫ ૭૨
 વાયુજીવ ૧૦

વિચારભૂમિ ૧૨૩
 વિજય (મુદ્રત) ૧૭૩ ૧૭૭
 વિજાપુર ૮૭
 વિમોહ ૫-૭૨ જી
 વિમોહાયતન ૧૫ ૭૦
 વિનયભોગ ૧ ૧૧, ૧૭, ૨૫ ૫૦
 વિદ્વાર ૧૭૬
 વેદવાન ૨૬
 વેદવિત્ ૩૦ ૪૫ ૫૪
 વેદાવત્ ૧૭૭
 વેસાસી ૧૮૮
 વૈનમણ્ ૧૭૨ ૧૭૪
 શકે ૧૧૮ ૧૮ ૪
 શબ્દ ૧૫ ૬
 શાખા ૧૦૬-૨૧
 શીર ૪૦ ૫, ૧૬૦
 શિલ્પ-માન ૧૭૭
 શુભ્રભૂમિ ૭૬-૭
 શેષવતી ૧૭૧
 શ્યામાક ૧૭૭
 શ્રમણ ૧ ૨
 શ્રમણજન ૧૪
 સત્ય ૧૮૦
 (સત્સંગ) ૪૪, ૧૬૧
 સમિતિ ૧૭૬
 સમ્યક્ત્વ ૮૦ ૮
 સરદ -નો શન ૮૪ -ના લોક
 ૧૨૧ ૧૬૦

સહજરમુનિ ૩
 મર્ખ ૮૬ ૬૦
 (સ નાભ) ૨ ૨૬-૭, ૨૬ ૩૭
 યા ૮- ૪, ૫૧-૨ ૫૬ ૧૬૦
 તત્ત્વમ ૧૮ ૫૦ ૧૭૬
 સયમધમ ૨૬
 સયમી ૨૬ ૫૪
 સદ્વિખના ૧૭૧
 સવર ૧૭૬
 સાગર (વૈ) ૧૧૭
 સાવધક્રિયા ૧૧૬
 સાપસાધિક ૩૫ ૭
 સિદ્ધાંત ૧૧૮ ૧૭
 મુરસના ૧૭૦
 મુપાધ ૧૭
 મુનિ (વિષ) ૧૭૩, ૧૭૭
 સૌ ૧૪, ૪૫ ૭-૧ ૨
 સ્થાન ૧૫૨ - ૧૭૧
 આન ૮ ૧૧૩
 આનામ ૮૬ -ની જગા ૧૨૩
 ૧૫૪ ૫
 હરિવિગમસિ ૧૧૮
 હરિવિગ્ન ૮૩
 હસવમ ૧ (વસ) ૧૭૪
 હિસા -ની સમજ ૧૨ -અને
 વિનયભોગ ૮૬ ૧, ૧૩ ૫ ૧૬,
 ૨૮ ૬૭ ૫૦ -અને પ્રશ્ન ૪
 ૨૭ ૩૫ ૭ -નુકળ ૫૧ ૨૮,
 -અને પાપક્રમનો સબધ ૧૧

